COLECȚIA ISTORIE ȘI ADEVĂR

CONSTANTIN PAPANACE

EMINESCU

UN MARE PRECURSOR AL LEGIONARISMULUI ROMÂNESC

EDITURA FUNDAȚIEI BUNA VESTIRE

COLECŢIA ISTORIE ŞI ADEVĂR

CONSTANTIN PAPANACE

EMINESCU

Un mare precursor al legionarismului românesc

Destinul unei generaţii

(Geneza şi urmările lui 10 Dec. 1922)

PREFAŢĂ DE - ION COJA

POSTFAŢĂ DE - SIMION GHINEA

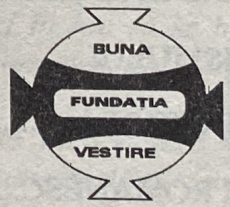

EDITURA FUNDAŢIEI BUNA VESTIRE

1995

Eminescu

Un mare precursor al legionarismului românesc

•NOTA EDITURII..... 1
•CATEVA VORBE..... 3
•LĂMURIRE..... 6
•LĂMURIRE LA A II - A EDITIE..... 17
•DRAGI CAMARAZI..... 19
•ELEMENTE DOMINANTE ÎN GÎNDIREA POLITICĂ A LUI EMINESCU..... 21
Capitolul I
•AUTOHTONISMUL ROMANESC..... 25
Capitolul II
•CONTRA XENOCRATIEI..... 30
Capitolul III
•PRIMEJDIA RUSEASCĂ..... 46
Capitolul IV
•NECEITATEA UNEI NOI ELITE CONDUCĂTOARE..... 52
Capitolul V
•VESTIREA CĂPITANULUI..... 58
Capitolul VI
•FECUNDAREA GÎNDIRII EMINESCIENE 61
Capitolul VII
•SINTEZA LEGIONARISMULUI..... 66
Capitolul VIII
DESTIN COMUN DE MARTIRI..... 69
Capitolul IX
PE LINIA DESTINULUI ROMANESC..... 71
•Cuvînt de încheiere..... 75
•NOTE..... 78
•ANEXA..... 86

NOTA EDITURII

Petre Ţuţea spunea despre Aromâni şi nu greşea, că ei nu sunt români, ci supraromâni.Epitetul se justifică prin dîrzenia cu care şi-au apărat dealungul secolelor identitatea etnică ameninţată de cei în mijlocul cărora istoria vitregă i-a condamnat să trăiască.

Un astfel de supraromân a fost şi Constantin Papanace. Viaţa i-a fost o necurmată luptă, asociată cu un necurmat exil, întrerupt doar de scurte perioade eşalonate în timp. Născut într-un spaţiu geografic ostil, bîntuit de convulsii interetnice, unde ai săi erau supuşi violenţelor şi umilinţelor, consumate sub privirile indiferente ale Marilor Puteri, Constantin Papanace îşi îndreptă paşii şi speranţele spre acea Ţară a Făgăduinţei care se chema România Mare. Dar ţara visurilor sale nu l-a primit cu braţele deschise şi nu l-a răsfăţat. Sub dictatura regală ia drumul pribegiei, revine acasă, din Germania, după abdicarea Regelui, dar pentru scurt timp, căci din nou este alungat de dictatura militară, instaurată de generalul Antonescu. Nenorocul se ţine scai de el, destin sisific, cu zei nemiloşi şi batjocoritori, unde totul stă sub zodia zădărniciei. Înfrînt, urmărit de duşmani necruţători, se refugiază pentru a doua oară în Germania. Dar de astă dată, aici în loc să se bucure de ospitalitatea la care se aşteptase, i se deschid larg porţile unui lagăr de concentrare. Pentru el, pentru camarazii săi, izgoniţi din propia lor ţară, nu de vreo putere străină, ci chiar de către conaţionalii lor, nu mai există nicăieri un loc sub soare, unde să poată respira aerul binefăcător al libertăţii.

În sfîrşit, după terminarea războiului, începe îndelungatul exil, ce coincide cu ocuparea ţării sale de către

bolşevici, curmat odată cu moartea sa, săvîrşită sub cerul însorit al Italiei, departe de ţara lui dragă (asemeni altui mare român, Bălcescu) a cărei imagine mutilată şi însîngeratã, Constantin Papanace a purtat-o tot timpul în sufletul lui generos şi optimist, atît de optimist, încît nici o suferinţă personală, nici o încercare oricît de grea, întîmpinată dealungul vieţii sale, nu va reuşi să-i clatine credinţa în Renaşterea ei. „ În ceasul cel mai întunecat al nopţii, spune un proverb spaniol, simţi apropierea dimineţii". Acest sentiment al aşteptării pentru ieşirea din tenebre l-a trăit Constantin Papanace, ca odinioară Ovidiu, alt mare surghiunit. „ Multe lucruri care au pierit, vor renaşte. Chiar şi printre ruine cresc florile cele mai ispititoare" .

În exilul italian, Constantin Papanace şi-a scris cea mai mare parte din opera sa, printre care şi textele de faţă. Dovadă că a ştiut să prefacă condeiul în armă de luptă, spre a depune mărturie în faţa istoriei şi a lui Dumnezeu, în care credea, în numele generaţiei sale, denigrată, stigmatizată, prin cele mai infame calomnii, lovită din toate părţile cu cruzime, martirizată, ca nici alta, în decursul secolului nostru satanizat.

Finalitatea operei sale răspunde nevoii de a restabili adevărul istoric, locul şi rolul generaţiei sale în istoria României, rol fecund şi profetic în lupta pentru prevenirea Răului înainte ca el să se producă şi să lase în urmă deşertul dezolant în care poporul român rătăceşte în acest sfîrşit de secol şi de mileniu.

CÂTEVA VORBE

Un text cu asemenea titlu, *„ Mihai Eminescu - un mare precursor al legionarismului românesc"*, e să şocheze pe cei mai mulţi dintre noi, lăsîndu-ne să credem că avem de-a face cu o încercare de a se legitima prin Eminescu MIŞCAREA LEGIONARĂ. Ba, mai mult chiar, fiind Eminescu abia *un precursor*, fie el şi *mare*, dar tot precursor, s-ar înţelege că ideile acestuia le-a fost dat să se limpezească şi să se împlinească într-un tot coerent şi unitar abia prin doctrina legionară!...Hotărît lucru, acest titlu va supăra multă lume, înainte chiar de a deschide cineva această carte şi de a citi din ea măcar cîteva rînduri.

În realitate, miza, mărturisită, a acestui text este cu totul alta şi anume să demonstreze că MIŞCAREA LEGIONARĂ nu reprezintă o formă fără fond, cum atîtea s-au succedat şi dau....conţinut istoriei noastre moderne, o formă împrumutată de la nemţi sau de la italieni, aşa cum acum a fost sistematic catalogat legionarismul de analiştii săi mai mult sau mai puţin conştienţi de falsul în care se înscriau astfel. Ci, susţine Constantin Papanace, respingînd acuzaţia că legionarii s-ar fi inspirat *„ de la focare străine de structura şi sufletul nemului nostru, mişcarea legionară ar fi fiind singura mişcare politică din România, în a cărei doctrină converge tot ce a fost mai autentic în simţirea şi gândirea românească. Printre precursorii ei se pot număra cele mai reprezentative figuri din istoria noastră naţională, în frunte cu marele Eminescu".*

Evident autorul e de înţeles cînd făcea asemenea aprecieri: momentul era festiv - se sărbătorea centenarul naşterii Poetului, iar textul era rostit în faţa unor camarazi...Mai greu le va fi cititorilor de azi să prizeze asemenea superlative. Din fericire însă, nu ele dau tonul cărţii. Ci cartea la care ni s-a oferit cinstea de a o însoţi cu aceste vorbe premergătoare, ne oferă, înseriate conştiincios, în rezumat, ideile politice ale lui Eminescu şi doctrina legionară, atâta cât a apucat să se înfiripe în perioada interbelică cea atât de zbuciumată, toate într-o prezentare sintetică inspirată, cu vădite virtuţi didactice, de a cărei utilitate publică - repet, publică, nu mai încape vorbă acum, după ce au căzut toate tabu-urile şi idiosincraziile care au făcut gloria culturii şi ideologiei bolşevice.

Fără a fi un specialist, ci doar un cititor mai insistent al publicisticii eminesciene, mă încumet să afirm că Constantin Papanace oferă cititorilor un rezumat corect (ca să nu spun mai mult) al gândirii politice a marelui poet. Pentru cine doreşte să afle care au fost *obsesiile* politice ale poetului, marile idei directoare ale prestaţiei sale gazetăreşti - subiect cu grijă evitat în manualele şcolare şi universitare, cartea de faţă este un îndreptar uşor de consultat, de parcurs şi de însuşit.

Textul de faţă cuprinde şi un compendiu aproape oficial - Constantin Papanace fiind printre cei mai îndreptăţiţi să-l facă, al ideilor politice în numele cărora legionarii îşi revendică locul lor în istoria ţării. Cercetarea ştiinţifică a *fenomenului legionar,* blocată pînă azi, e pe cale să demareze. Adică acea cercetare care va fi preocupată de un singur comandament: *al adevărului.* În lipsa rezultatelor cu care se va încheia cercetarea aşadar ştiinţifică a legionarismului ne este greu să apreciem acurateţea imaginii pe care ne-o impune Constantin Papanace asupra doctrinei legionare. Plăteşte ea oare, în formularea dată de Constantin Papanace în 1950 un tribut inevitabil democraţiei occidentale, ajustându-se după aceasta cât de cât? Şi cât sînt de forţate - sau nu!, similitudinile cu textele eminesciene?

La aceste întrebări şi încă la multe altele este prea devreme să dăm un răspuns. Este prea devreme -căci avem de recuperat atât amar de ani, mai mult de-o jumătate de veac, ani de minciună bine, impecabil organizată, care ne-a ţinut departe nmde cunoaşterea, înţelegerea şi justa preţăluire a doctrinei legionare.. Tentaţia publicului de azi, după modelul sau principiul românesc al columnei lui Brâncuşi, ar fi să acreditâm fără nici un examen critic tot ce se spune de bine despre legionari. Greşală cu care n-am face decât să încununăm noianul de minciuni, împlinindu-i menirea diabolică. De aceea nu ne vom grăbi să subscriem afirmaţiei ce se face în această carte, afirmaţie care conţine în ea supremul elogiu pe care şi-l poate face o doctrină românească politică: descendenţa din Eminescu. Mihai Eminescu, precursor al legionarismului... Acest veritabil nec plus ultra corespunde oare adevărului?

Mulţi vor citi cărţulia lui Papanace şi vor rămâne indecişi, dându-şi seama că răspunsul la întrebarea de mai sus ne obligă la un efort de documentare inaccesibil cititorului de rând. Pentru cititorul specialist, istoric şi/sau politolog această întrebare sună ca o provocare. O provocare la care sunt obligaţi să răspundă. În disputa care se naşte astfel, să sperăm că vor fi folosite numai procedeele regulamentare: buna credinţă, onestitatea, pasiunea pentru adevăr, patima şi pătimirea întru adevăr ! Ca impresie generală, dedusă atât din lectura acestui text, cât şi din ce mai cunoaştem despre Constantin Papanace, buna credinţă, onestitatea şi pasiunea pentru adevăr nu îi sunt deloc străine lui Constantin Papanace. Ci dimpotrivă, îl definesc. Să sperăm că între aceleaşi coordonate vor evolua şi cei ce se vor apuca să verifice, să cerceteze în amănunt, cu toate documentele pe masă, la vedere, ipoteza tulburătoare, bulversantă, că Eminescu este un precursor al legionarilor!

Paginile care urmează ne obligă să luăm în serios atare ipoteză şi să o cercetăm fără nici o idee preconcepută.

Ion Coja

LĂMURIRE

În acest volum se reproduce o conferinţă ţinută la 15 ianuarie 1950, cu ocazia comemorării a unui veac de la naşterea lui Mihai Eminescu. După cum se poate vedea şi din întreaga ei structură, această conferinţă a fost croită pentru un cerc mai restrâns de prieteni, care sunt însufleţiţi de aceeaşi neclintită credinţă în învierea Neamului Românesc. Dacă totuşă astăzi, publicând-o, ţin să împărtăşesc unui cerc mai larg de cititori gândurile exprimate atunci, aceasta o fac împins de necesitatea de a arăta cât de nedreaptă este acuzaţia adusă credinţei legionare că s-ar fi inspirat „ *de la focare străine de structura şi sufletul neamlui nostru* “ . Cum se va vedea din cele expuse, nu numai că Mişcarea Legionară nu s-a inspirat de la „*focare străine*“ dar, este poate singura Mişcare politică din România, în a cărei doctrină converge tot ce a fost mai autentic în simţirea şi gândirea românească.

Printre precursorii ei se pot număra cele mai reprezentative figuri din istoria noastră naţională, în frunte cu marele Eminescu. După ultimul război, atacurile împotriva Mişcării Legionare pe tema inspiraţiei sale străine s-au reluat cu mai multă insistenţă. Acest fapt ne face să presupunem că unii oameni cred că şi-ar putea crea un merit din această atitudine, de pe urma căreia speră să capteze anumite avantaje, de tot felul. Evident, dacă, în loc de afirmaţii gratuite şi insinuări perfide, s-ar fi căutat în mod obiectiv, cu argumente şi probe să se dovedească această pretinsă influenţă străină, problema ar fi prezentat un interes atât din punct de vedere istoric, cât şi din punct de vedere politic. Oricum, discuţia ar fi căpătat un sens pozitiv. Este un lucru cunoscut că orice manifestare omenească şi cu atât mai mult o manifestare politică, oricât de originală şi revoluţionară ar părea ea, nu se poate sustrage de sub influenţa

unor factori pricipali pe care Hippolyte Taine i-a identificat în rasă, mediu şi conjunctuă istorică. O izolare totală de aceste realităţi de bază ar însemna însăşi ruperea propiilor rădăcini. Un asemenea fapt ar lipsi-o de seva vieţii şi i-ar imprima un caracter artificial şi utopic.

În orice caz, n-ar mai putea deveni o mişcare politică vie, în adevăratul sens al cuvîntului.

Evident, privind chestiunea prin prisma absolutului, nici Mişcarea Legionară n-a putut scăpa de unele influenţe ale conjuncturii politice în care s-a născut. *„Geneza ei în România trebuieşte căutată în criza spirituală, politică şi socială, care de mult frământa societate modernă, cu manifestări specifice în ţările de structură agrară şi pastorală din sud-estul european. Ca fenomen însă, ea s-a conturat după primul război mondial, fiind o reacţiune a organismului naţional faţă de nihilismul rusesc ce îşi găsise expresia cea mai violentă în revoluţia bolşevică din toamna anului 1917. A fost deci, în primul rând, un act reflex de conservare, o zvâcnire a instinctului naţional într-o societate condusă de o elită degenerată, anemiată în credinţă, roasă de corupţie, sceptică, frivolă, deşelată în concepţii şi cu resorturile sufleteşti relaxate, fapt care o făcea incapabilă de a trezi şi a mobiliza energiile pentru a înfrunta primejdia eurasiatică. Sub acest aspect, corelaţia cu celelalte mişcări revoluţionare cu tendinţe de virilizare naţională şi întărire a puterii statale, cum erau Facismul italian şi Naţional - socialismul german, este evidentă, fiind expresia uneia şi aceleiaşi necesităţi a momentului istoric“.*[1]

Dar problema care se pune nu este de natură absolută. Ea se circumscrie într-un cadru relativ, şi anume: dacă influenţele de conjunctură pe care le-a primit un organism politic au fost de aşa proporţii încât să-i fi alterat însăşi structura sa intimă. Cu alte cuvinte, dacă factorul „ *moment istoric* “ înăbuşe, prin hipertrofia sa, impulsurile ancestrale ale rasei, care oferă

suportul şi necesităţile specifice ale mediului, deformează coloana vertebrală a unei normale dezvoltări istorice. Pe acest plan, se poate afirma fără exagerare că Mişcarea Legionară este, în comparaţie cu celelalte mişcări sau partide politice din România, cea mai autentic românească. Aceasta se datoreşte faptului că ea a pus accentul pe năzuinţele fireşti ale naţiei, ţinând seamă de tradiţiile ei străvechi, îmbibate de spiritualitatea creştină. Este poate singurul organism politic din Europa, care nu s-a lăsat prins în vârtejul curentelor ateiste, materialiste sau păgâne, ce au bântuit şi bântuie societatea noastră contemporană.

Ar fi greu în cadrul restrâns al acestei prefeţe, să arăt pe larg copleşitoarele influenţe străine, pe care le-au suferit aşa zisele partide istorice, atât în ceea ce priveşte doctrina, cât şi practica lor de guvernare. O vom face cu alt prilej, dacă va fi nevoie. Deocamdată, ne vom mărgini să reamintim unele lucruri, suficiente pentru a arăta cât de imprudent este din partea oamenilor din aceste partide de a zgândări chestiuni în care ei sunt atât de vulnerabili.

Este cunoscută graba şi superficialitatea cu care s-au luat dea valma ideile liberalismului apusean precum şi naivitatea şi lipsa de discernământ cu care s-a încercat transplantarea lor pe un fond naţional şi într-un mediu social atât de diferit prin tradiţie, structură economică şi evoluţie istorică. De asemenea, se cunosc situaţiile groteşti ce s-au creat prin nesocotirea realităţilor naţionale.

Toată această operaţiune de imitare a fost pe cât de tragică din punct de vedere politic, pe atât de comică din punct de vedere estetic. Latura tragică a fost pusă în evidenţă de Eminescu - cum se va vedea şi din citatele reproduse aici - cu o putere de argumentare şi vigoare de stil neîntrecute până acum: pe când latura comică a inspirat nesecata vervă a lui Caragiale, ai cărui eroi - din fericire sau nefericire - nu lipsesc nici în acest amărât şi trist exil.

Evident, amintind aceste lucruri nu ne gândim să contestăm părţile bune, pe care le-ar conţine doctrina liberală în sine, mai ales când ea se aplică la o fază corespunzătoare din evoluţia socială a unui popor. Cu atât mai mult, nu avem intenţia de a nega valoarea acestor realizări temeinice, care stau la însăşi temelia României Moderne.

Dar, pentru a ne menţine în cadrul obiectivităţii, trebuie să subliniem că aceste realizări n-au fost fructul unui sistem politic falsificat în esenţa lui şi caricaturizat prin imitaţie de suprafaţă. Ele se datorează în mare parte ţinutei austere şi simţului de măsură şi echilibru, de care a dat dovadă Regele Întemeietor.

Trecând peste pleava *„patrioţilor de meserie“* şi dincolo de vârtejul gunoaielor răscolite de demagogia iresponsabilă care bântuia într-un stat abia închegat, el a ştiut să-şi aleagă şi să promoveze o pleiadă de oameni politici ca Brătienii, Kogălniceanu, Catargi, Petre Carp, Titu Maiorescu etc., al căror instinct naţional nu s-a lăsat derutat de fanfaronada *„canaliei de pe uliţi “*. Dar aceasta n-a putut împiedica totuşi ca răul, pe care îl conţinea sistemul în sine îmbibat cu atâtea influenţe nesănătoase străine, prin intermediul levantinilor noştri, să facă ravagii în viaţa politică românească.

Focarele corupţiei s-au încuibat pe la toate încheieturile statului. Şi a fost suficient ca la tron să vină un rege corupt şi dezechilibrat, care să promoveze oameni de aceeaşi speţă, pentru ca tot ce s-a făcut cu atâta trudă să se năruie în scurt timp. Falsitatea şi putreziciunea sistemului au apărut în toată goliciunea lor, mai ales în momentele de criză. Dar influenţele străine nu s-au mărginit numai la Partidul Liberal. Nenorocirea a fost că nici Partidul Ţărănesc, apărut ca mişcare politică pe la sfârşitul primului război mondial, nu s-a putut sustrage unor copleşitoare influenţe străine, venite de data aceasta dinspre răsărit. Acest lucru pare cu atât mai mai puţin de înţeles, cu cât Partidul Ţărănesc luase ca principal suport politic ţărănimea,

adică clasa cea mai numeroasă şi mai autentic românească, iar unii din fondatorii săi, crescuţi în şcoala naţionalismului semănătorist şi distinşi pe câmpurile de bătaie, păreau cei mai indicaţi, după consumarea mitului averescan, să promoveze spiritul născut în tranşee, în urma dezastrelor provocate de corupţia şi inaptitudinea cadrelor partidului liberal. Teoretic, cele două mari reforme - *împropietărirea ţăranilor şi sufragiul universal* - au fost proclamate; acum, se cerea aplicarea lor sinceră spre a satisface setea de dreptate a ţărănimii şi consolida Statul Român abia întregit, pentru a putea face mai bine faţă primejdiei de moarte bolşevică.

Conducătorii noului partid, însă, n-au sesizat acest lucru, pe care l-a intuit încă din 1919 Corneliu Codreanu. Luaţi de snobismul modei, după care *„ lumina vine de la răsărit "* şi *„stînga are viitorul"* au început să îndoctrineze, pe nerăsuflate cu poporanismul administrat de Constantin Stere[2] care în ultima analiză îşi trăgea seva din diferite curente slavofile ruseşti din veacul al XIX-lea şi, în mod deosebit, de la ideologia lui Herzen şi Cernyscevskij. Această ideologie, inspirată de un vag socialism agrar, avea mulţi aderenţi printre tinerii studioşi Jugoslavi (Slavi de la sud) de origine aproape în întregime ţărănească. Odată stabilite afinităţile ideologice,n-a fost greu să se ia legături politice cu organizaţia ţărănească internaţională, fondată la 1921 de Alexandru Stamboliski (Bulgaria), Anton Svehla (Cehoslovacia) şi Vincenty Witos (Polonia). Poate ideologia politică a făcut pe Ţărăniştii noştrii să nu vadă că, dincolo de preocupările de ordin social, se dospeau şi planuri de uniune a popoarelor slave preconizată pe criterii de rasă de către noua aşa zisa „Internaţională Verde". Această orientare n-a fost denunţată de celelalte partide în frunte cu Partidul Liberal ca foarte dăunătoare intereselor permanente româneşti.

Aşadar, într-un moment de criză, ca cel provocat de revoluţia bolşevică imediat după Primul Război Mondial, noul

Partid Ţărănesc nu numai că n-a reacţionat contra primejdiei de la răsărit, aşa cum a făcut tineretul la 1922, dar a adoptat poziţia care, în ultima analiză, favorizau întinderea acestei primejdii. Mai târziu, după fuziune, a fost meritul Partidului Naţional din Ardeal, format în şcoala lui Simion Bărnuţiu şi Andrei Şaguna dacă aceste dăunătoare alunecări au mai fost înfrânate. Pare însă că, deficienţa congenitală imprimată de inspiraţia „ *de la focare străine de structura şi sufletul neamului nostru* " a rămas chiar atunci când protagoniştii principali ai acestei orientări - Constantin Stere, Nicolae Lupu, Ralea etc. - aflaţi în contrast cu „ Domnul Preşedinte ", cum obişnuiau să-i spună ei lui Iuliu Maniu, s-au desprins din Partidul Naţional Ţărănesc. Poate aşa se explică de ce s-a reluat, cu atâta uşurinţă, vechiul drum abandonat, care cum am văzut, a fost determinat tot dintr-un spirit de imitaţie străină.

După ultimul război, partidele noastre aşa zise „ *istorice*", s-au încadrat în internaţionalele, cu care au afinităţi ideologice.

Astfel, la 4 Iulie 1947 s-a reconstituit la Washington *L'Union Internaţionale Paysanne* , la care a aderat Partidul Naţional-Ţărănesc; iar în iulie 1949 Partidul Liberal a participat la Congresul „ Internaţionalei Liberale ", care s-a ţinut la Londra. Poate asemenea tendinţe de colaborare să se dovedească necesare, în conjunctura politică actuală, când se discută atât de mult despre înfăptuirea „Uniunii Europene". Ar fi deci, un lucru de înţeles. Dar tocmai, pentru aceasta par cu atât mai stranii acuzaţiile aduse Mişcării Legionare, care, nu numai că n-a suferit influenţe străine în ideologia sa, dar nici n-a aderat până acum, la vreo organizaţie internaţională. Desigur, la baza tuturor acestor acuzaţii şi insinuări trebuie căutat acel complex de inferioritate, pe care înţelepciunea populară l-a redat în zicala „ zi-i mamă...gheboasă "!

Ar fi o operaţie destul de penibilă să reproducem aici toate acuzaţiile sau insinuările de această natură, care s-au făcut împotriva Mişcării Legionare. În aceste momente grele , când

se simte mai mult ca oricând nevoia de a se cultiva un spirit de concordie printre Romăni, le-am fi trecut cu vederea - aşa cum am făcut şi până acum - dacă nu s-ar fi observat o persistenţă diabolică de a mânji onoarea unei întregi generaţii de luptători, poate cea mai curată şi mai idealistă din istoria României Moderne.

Pentru a ilustra cu câtă uşurinţă - ca să nu spunem lipsă de sentiment de răspundere - scriu şi vorbesc oameni care au jucat , s-au vor să joace, roluri de vază în viaţa noastră politică ; vom da câteva exemple :

Scrie,de pildă Dl. N.Petrescu-Comnen diplomat de carieră fost ministru de externe în guvernul lui Carol al II-lea, care poartă răspunderea asasinării lui Corneliu Codreanu şi a celorlalţi martiri legionari,următoarele:

„Garda de fier, fruct hibrid al Naţional-socialismului şi al Bolşevismului, primea din afară inspiraţii şi subsidii " (N.Petrescu-Comnene: Suggerimenti per la pace, pg. 132, Editura Mondadori); iar în altă parte îşi exprimă regretul că, nici măcar guvernele de salvare publică (n.n. cu acest eufemism distinsul diplomat vrea să camufleze clicile tiranice ale fostului rege Carol al II-lea) constituie în 1938 şI 1939 n-au reuşit să extirpeze mişcarea subversivă (Iresponsabili, pag. 66, Editura Mondadori). Şi după ce face asemenea afirmaţii grave Dl. Comnen nu crede că este necesar de a produce şi problele cuvenite pentru a le dovedi. Acest procedeu este cu atât mai surprinzător, cu cât autorul provine din diplomaţie, unde, cum se ştie, se face şcoala cântăririi şi a nuanţării cuvintelor şi se cultivă un înalt sentiment de răspundere. Poate că marea lui pornire sau, cum ar spune Eminescu, *„ aprins de o instinctivă ură contra tuturor elementelor istorice şiautohtone ale acestei ţări "*(M. Eminescu: scrieri politice pag. 291, vol. II, ediţia N. Creţu), l-a făcut să-şi piardă cumpătul şI să aibă asemenea ieşiri necontrolate.

Un alt exemplu mai recent: comentând la Radio Londra, în seara zilei de 9 mai a.c., trei decenii de la înfiinţarea Partidului Comunist în România , Dl. Ghiţă Ionescu, probabil sub presiunea aceleaşi porniri, a făcut o digresiune de la subiect numai pentru a putea aminti ceva şi de *„ primejdia legionară din 1937 ".*

Faptul în sine este destul de simptomatic, căci dacă ne-am putea explica de ce onorabilul comentator a ţinut să treacă sub tăcere titanica luptă dusă de Corneliu Codreanu şi generaţia sa din 1922 împotriva comunismului, datorită căreia această buruiană otrăvită n-a putut prinde rădăcini în sufletul tineretului şi al muncitorimii române, în schimb, nu vedem nici un fel de raţiune pentru această răutăcioasă digresiune. Aceasta cu atât mai mult, cu cât comentariul se făcea pentru ascultătorii din Ţară, care, cum se ştie, încleştaţi pe viaţă şi moarte cu cotropitorii, au uitat de diferendele ce-i despărţeau altădată. Ar exista totuşi o raţiune numai dacă Dl. Ghiţă Ionescu sau cei care îl inspiră cred că nu este deajuns discordia care destramă energiile celor din exil şi şi-au propus să o difuzeze şi în Ţară.

În sfârşit, tot cam în acest sens a arătat în ultimul timp că se mişcă şi tineretul Partidului Naţional-Ţărănesc din Exil. În oficiosul „ România Viitoare " s-a căutat să se reactualizeze o veche declaraţie a D-lui. Ion Mihalache, în legătură cu pretinsa influenţă străină suferită de Mişcarea Legionară, fără ca cei care au reprodus-o să se întrebe dacă, după tragica experienţă de astăzi, nu este - aşa cum suntem informaţi - însuşi autorul care să regrete primul această învinuire nedreaptă. Atacul pare concentric şi ar fi un prilej de mâhnire să vezi atâta lipsă de onestitate în desfigurarea adevărului şi denigrarea unei întregi generaţii de luptători.

Pehlivănia politică, pe care Eminescu o combătea cu atâta înverşunare, continuă şi în zilele noastre. Acest lucru ar fi fost foarte descurajator dacă în viaţa publică românească n-ar fi fost şi oameni, care, prin ţinuta lor impecabilă şi tărie de

caracter, să compenseze asemenea deficienţe morale. Întrebat ca martor la procesul lui Corneliu Codreanu , în legătură cu pactul electoral încheiat cu acesta, în preajma alegerilor parlamentare din toamna anului 1937 (adică în timpul *„ primejdiei legionare " a D-lui Ghiţă Ionescu), Iuliu Maniu a declarat în şedinţa din 25 Mai 1938, următoarele: "Am făcut pactul de neagresiune în alegeri, pentru că m-am convins de sinceritatea şi loialitatea acuzatului Codreanu. Acuzatul este şi el pentru demnitatea naţională ca şi mine şi ţine la menţinerea acestei demnităţi de stat "*. Este demn de remarcat că Iuliu Maniu şi-a menţinut această declaraţie şi la procesul său, în faţa Tribunalului Comunist, cu toate că ştia bine că ea va fi folosită cu rea credinţă de către incorecţii săi adversari. Cât priveşte orientarea *în politica externă a* Mişcării Legionare, Iuliu Maniu într-o scrisoare adresată lui Horaţiu Comaniciu, pentru Comandamentul Legionar, şi publicată în ziarul „ Alba Iulia " din Septembrie 1944, a precizat printre altele, *„ că orientarea în politica externă a Mişcării s-a făcut de către Corneliu Codreanu din necesitatea de a construi o rezervă pentru Ţara în eventualitatea că puterile Axei ar ieşi biruitoare "*. Şi fără îndoială, în mare parte, datorită acestei prevederi, România n-a avut soarta tragică a Poloniei împărţită între nazişti şi bolşevici în faza de tranziţie care a urmat după 1939. *"Le pact Ribbentrop - Molotov* - scrie şeful Ţărăniştilor polonezi Dr Stanislaw Mikolajezyk - *a atribue a la Russie une part de butin; ce qui a amene la deportation en Russie d 'environ un milion et demi de citoyens polonais, 15.000 prisoniers de guerre polonais y etant massacres de sang-froid "* (Bulletin de L`Union Internaţionale Payssane, vol.I, nr.3, pag. 8-1950) În esenţa lor, declaraţiile lui Iuliu Maniu au fost confirmate şi de Sir Reginald Hoare, fost ministru al Marii Britanii la Bucureşti timp de aproape 10 ani. Într-o scrisoare adresată D. lui Solley, deputat în Camera Comunelor, Sir Reginald Hoare a precizat, cu loialitate de adevărat gentelman, care contrastează

atît de mult cu mentalitatea levantinilor noştri, printre altele şi următoarele: *„ C'est parfaitement vrai, comme dit M. Solley, que Maniu a conclu un pacte electoral avec la Garda de Fer en 1937. Ce serait trop long a expliquer pourquoi ceci se justifie moralement; je dirais seulment qu'a cette date (non pas en 1939)* (n.n. adică la data care se referă Dl. Comnen în scrisorile sale, căci Corneliu Codreanu a fost strangulat, cum se ştie, la 30 Nov.1938) *„ la Garde de Fer n'etait pas dirigee par l'Allemagne et elle demeurait une formation pré-nazie"* (La Roumanie Independante, nr. 40-41 din 25 Dec.1947).

Aşa procedează oameni de caracter, care sunt pătrunşi de o înaltă concepţie civică şi adevărat spirit democratic, chiar când este vorba de adversarii lor politici. De asemenea pilde de înaltă ţinută politică ar trebui să ne inspirăm cu toţii, şi în mod deosebit cei tineri, care nu sunt roşi de boala arivismului şi vor cu adevărat să facă din politică *„ o nobilă şcoală de formare civică"*. Numai aşa se vor putea pune piloni trainici la temelia României Viitoare. Pentru a putea înfăptui acest lucru atât Iuliu Maniu cât şi Corneliu Codreanu au refuzat orice compromis cu Desfrâul şi Corupţia şi au mers chiar pe linia martiriului. Peste diferenţe mai mari sau mai mici de programe, îi unea profundul lor sentiment moral, a cărui promovare în viaţa noastră publică o considerau drept o necesitate primordială, pentru renaşterea poporului român. *„ Ţara aceasta* - scrie Corneliu Codreanu - *piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe...Acest fel de om, care trăieşte astăzi în politica românească l-am mai întâlnit în istorie, sub domnia lui au murit naţiuni şi s-au dărâmat state...Toată inteligenţa, toată învăţătura, toate talentele, toată educaţia nu ne vor servi la nimic, dacă vom fi mişei "*. După răvăşirile materiale şi sufleteşti aduse de ultimul război, după epocalele invenţii tehnice cu atât de profunde repercursiuni în toate domeniile de activitate, nu se poate prevedea care va fi fizionomia politică şi socială a ţării noastre,

a Europei şi chiar a lumii întregi, când actuala tensiune internaţională îşi va fi găsit soluţia aşteptată. Dar, indiferent de cum va fi aşezarea politică viitoare (State Naţionale, Federaţiuni sau Uniuni de state etc.), concurenţa şi emulaţia între neamuri va persista, pentru că şi ele, ca şi individul, sunt *„o entitate care îşi prelungeşte viaţa şi dincolo de pământ "* (Codreanu). Numai neamurile sănătoase trupeşte şi sufleteşte îşi vor putea valorifica , în concertul cu alte neamuri, talanţii cu care le-a înzestrat Dumnezeu. În această acţiune de întremare fizică şi morală, toţi românii şi cu deosebire întreg tineretul şi-ar putea da mâna. Oricum , în cadrul unei democraţii sănătoase, ca prieteni sinceri sau adversari loiali, s-ar putea contribui efectiv la înălţarea României viitoare. Dar pentru aceasta va trebui să ne lepădăm mai întâi, de toate acele deprinderi urîte imprimate de dominaţia fanariotă care, cum scrie Eminescu, formează *„ patologia societăţii româneşti "*.

De aceea, publicând conferinţa care urmează , unde se redau atâtea citate din Eminescu, n-am vrut să arăt numai că el este unul din marii precursori ai legionarismului românesc, dar am ţinut să indic şi unde trebuiesc căutate acele *„ focare străine de structura şi sufletul neamului nostru "*. Poate va fi de folos în aceste vremuri de răscruce, când atâtea încercări grele mai aşteaptă neamul nostru românesc.

24 Iunie 1951 C.P.

Lămuriri la a-II-a ediţie

Prima ediţie a acestei broşuri a apărut în anul 1951 cu ocazia sărbătoririi centenarului de la naşterea genialului poet şi profet naţional care a fost Mihai Eminescu. Întrucât această ediţie s-a epuizat în scurt timp, multe cereri n-au putut fi satisfăcute atunci. De aceea, am găsit necesar acum, când comemorăm 125 de ani de la naşterea lui, să reeditâm această broşură.

Ţinem să precizăm că am redat exact textul din prima ediţie fără cea mai mică modificare. Numai la sfârşitul actualei ediţii, am reprodus ca anexe, din mulţimea de scrisori de aderare entuziastă la exegeza făcută, câteva texte care ni s-au părut, prin varietatea lor, mai caracteristice. Ca încheiere, am reprodus în întregime o scrisoare a mult regretatului mitropolit VISARION PUIU, referitoare la *"COLECŢIA BIBLIOTECII VERDE"*. După cum se poate vedea, Înaltul Prelat relevă aportul ce se aduce cauzei naţionale prin dezbaterea şi difuzarea unor vitale probleme româneşti, *"neglijate*, cum subliniază I.P.S.Sa *"de politicieni înguşti şi superficiali "*. El se mişcă pe linia trasată de Eminescu care scrie: *„ După ce ne-am consolidat ca ţară neatârnată, activitatea noastră se va îndrepta asupra Peninsulei Balcanice, unde trebuie să căutăm împlinirea misiunii poporului român"*. (vol. I. pag.157). De asemenea el se arată cutremurat de *„suferinţele grozave îndurate de LEGIUNEA lui Corneliu Codreanu....Între reflecţii* - scrie I.P.S.Sa - *mi-a venit şi întrebarea: Unde-s azi toţi acei criminali?..."*

Cum era de aşteptat, adversarii Mişcării Legionare au comentat această broşură (vezi *"România Viitoare"* din Octombrie 1951, pag.43, *"Gânduri Libere"*, nr.4 din nov. 1951,pag. 38-41, etc.) cu o subiectivitate şi mai acentuată,

îmbibată de multă rea credinţă. Înverşunata lor pornire s-ar putea explica prin faptul că odată documentată temeinic *filiaţia între viziunea politică a lui Eminescu şi concepţia legionară formulată de Căpitan, se năruia şi falsa premiză* a acestor adversari pe baza căreia ei denigrau Mişcarea Legionară *„ că se inspiră de la focare străine de structura şi sufletul românesc..."* Aşa se explică de ce, simultan, aceştia au pornit un atac pentru demonetizarea *doctrinei naţionaliste* formulată de Eminescu în scrierile lui politice şi sociale. În acest sens, apare plin de semnificaţie articolul *„ LEGIONARII ŞI RASISMUL"* publicat în revista *"Gânduri Libere"* menţionată mai sus, inspirată şi în mare parte chiar redactată de Evrei - Români *"stângaci"*. Prin acest lung articol se caută a dovedi că Eminescu *"prin explicaţiile şi remediile propuse la starea de lucruri din vremea sa, el se înrudeşte cu cele mai reacţionare curente..."* (pag. 38). Mai mult , autorul articolului făcând o intenţionată confuzie între noţiunea de rasă care conturează un element obiectiv şi caracteristic în compoziţia oricărui popor, cu noţiunea rasism care înseamnă tendinţa unui popor de a se considera ales (adică superior altor popoare pe care le detestă şi discriminează), caută să stigmatizeze ca rasişti pe Eminescu şi pe toţi care aderă la ideile lui politice. Cu subsemnatul face aceleaşi lucru cu toate că dintr-un citat reprodus din această broşură rezultă că noi *„ condamnăm acel rasism pe care îl invocă de obicei aşa zisele popoare alese, pentru a justifica stăpânirea asupra altor popoare" (pag.39). Contradicţia apare evidentă ; dar autorul, spre a ieşi din cleştele ei, recurge la un tertip:* ne face proces de intenţie în sensul că am vrut să ne adaptăm situaţiei actuale, dat fiind că *"rasismul "* este astăzi detestat. Dat fiind că articolul *"Legionarii şi rasismul "* nu este semnat, nu putem ştii în mod precis cine este autorul. Dar din felul cum manipulează noţiunile, făcând abuz de subtilităţi şi de distincţii artificioase, formale spre a măslui adevărul şi a prezenta Mişcarea Legionară într-o lumină cât mai

nefavorabilă, rezultă că ar fi un sofist levantin sau poate un talmudist de prim ordin. În cel de-al doilea caz, ar fi mult de spus din ce parte stă cel mai inveterat rasism. Dar nu e locul să abordăm un subiect atât de vast, în această scurtă *notă lămuritoare*. Poate o vom face cu un alt prilej. Acum ne vom mărgini să spunem că citind articolul *„Legionarii şi rasismul "* ne-a venit în minte povestea aceea cu: *„ Zi-i mama şi gheboasa".*

SALO, 12.10.1975

Constantin Papanace

DRAGI CAMARAZI

Lumea legionară sărbătoreşte cu adâncă pietate 100 de ani de la naşterea lui Eminescu. Nimeni altul ca dânsul nu este mai aproape de sufletul legionar. Prin frumuseţile nepieritoare ale versurilor sale, Eminescu aparţine omenirii. Prin simţirea şi gândirea sa sublimă, îmbrăcată în cea mai expresivă limbă românească, el aparţine *întregului neam românesc*. Dar prin tăria lui de caracter, prin temperamentul său de luptător neînfricat, prin viziunea morală, dinamismul

gândirii politice, soluţiile preconizate, suferinţa îndurată ş profeţiile făcute, el este al nostru, al legionarilor.

În cele ce vom expune şi din textele pe care le vom cita se va putea vedea cu claritate, cât de organic este împletit gândirea politică şi socială a lui Eminescu cu credinţ legionară, cu câtă înfrigurare a aşteptat el generaţia noastră *curăţită prin abnegaţie şi durere"* (Scrieri Politice, Vol.II pag.517) şi cu câtă precizie a profilat marea figură Căpitanului, a cărui moarte tragică a prevăzut-o, sfâşiat d durere. Astăzi, când asupritorii străini încearcă să şteargă oric urmă din scrisul lui profetic în legătură cu problemele de viaţ ale neamului românesc, după ce ieri, politicianismul levantin l- învăluit în complicitatea tăcerii , vom reproduce în cadru acestei expuneri, cât mai mult din acest scris, fără a recurge l sistemul parafrazării, care l-ar lipsi de expresivitatea limbii lu profund naţionale.

În felul acesta, se va oferi posibilitatea - aici, în întunecatul exil - de adăpare chiar de la sursa elixirulu credinţei în destinul neamului românesc în lume. Cu aces prilej, se va putea vedea, încă odată, cât de mare este ignoranţ sau reaua credinţă a acelora care au căutat şi caută să înfăţişez credinţa noastră legionară ca o imitaţie străină şi fără aderenţ cu sufletul românesc.

Şi tot cu această ocazie se va putea aprecia, după şas decenii de la moartea acestui *„ al semnelor vremii profet* cât de actual este scrisul lui în tratarea problemelor de baz naţionale şi sociale, ale căror ecuaţii le-a formulat cu un realism şi o luciditate uimitoare. *„ Ca şi în poezie* - cum scrie Aure Popovici - *şi în politică Eminescu nu-i nici idealist abstract, nic naturalist prozaic. El este idealist pe culmile realităţii".* Prin prospeţimea gândirii sale, prin robusteţea morală şi optimismu care îl degajează, scrisul lui Eminescu redă adevăratele valenţ şi dimensiuni ale sufletului românesc. De aceea nu numai că nu are nimic retrograd în el dar conţine idei care, dezvoltate, a

putea deschide drum pentru o sănătoasă, realistă şi armonioasă încadrare în comunitatea creştină a popoarelor, care va să vie.

ELEMENTE DOMINANTE ÎN GÂNDIREA POLITICĂ A LUI EMINESCU

Dintr-un început, s-ar putea pune întrebarea dacă exegeza scrierilor politice şi sociale ale lui Eminescu n-ar fi o operaţie de prisos. Aceste scrieri, izvorîte din adâncurile sensibilităţii româneşti şi alambicate la mare tensiune de gândire, sunt prin simplitatea, claritatea şi expresivitatea limbii, aproape desăvârşite.

Ca şi la Evanghelie, orice exegeză sau comentare nu numai că n-ar adăuga ceva în plus, dar ar putea chiar, să întunece profundul lor sens, gâlgâit într-o formă atât de naturală. Dacă totuşi, s-ar încerca o exegeză a lor, aceasta ar putea să aibă ca justificare faptul că Eminescu nu şi-a exprimat gândirea sa politică în lucrări organice şi unitare, ci mai mult în mod sporadic, ca gazetar, în toiul luptei cotidiane. Cu toate acestea, unitatea interioară de gândire ca şi dinamica ei a rămas intactă. Acest fapt se datoreşte atât bogatei sale trăiri interioare, cât şi intransigenţei cu care si-a apărat convingerile.

Totuşi, aceste revărsări în scrisul cotidian, cu toată înălţimea pe care o ating sub presiunea unei puternice inspiraţii, amintesc ca formă caracterul lor gazetăresc, fiind în mod inerent împletite cu fapte efemere sau de conjunctură, care au provocat însăşi manifestarea lor. Caracterul spontan şi eruptiv al gândirii eminesciene le măreşte, însă sinceritatea şi puterea de convingere le dă, prin adevărurile condensate pe care le conţine, un caracter apodictic şi o rezonanţă profetică. Şi desigur, tocmai prin această rezonanţă profetică ar trebui în primul rând, explicat ecoul pe care l-au avut şi îl au scrierile politice ale lui Eminescu la generaţiile care au urmat, precum şi excepţionala lor putere de fecundare. Sub acest aspect, exegeza gândirii politice eminesciene s-ar impune ca o necesitate imperioasă. Aceasta cu atât mai mult cu cât pătura conducătoare contemporană cu el, ca şi aceea care a urmat, fiind în general de origine dubioasă şi ca atare vizată de aceste scrieri, nu a avut interes să le popularizeze. Aşa se explică, de altfel, de ce s-a propagat cu atâta insistenţă, de o anumită presă, recunoaşterea lui Eminescu ca poet, minimalizându-se prodigioasa lui activitate publicistică. Şi desigur, tot aici trebuie căutat motivul de ce scrierile politice ale marelui poet au putut avea o ediţie completă (Ediţia Creţu, în 2 volume) de popularizare abia după jumătate de veac de la moartea lui, adică, tocmai în momentul când generaţia nouă a sfârşit deasa pânză a complicităţii tăcerii ţesută de criptostăini, cerând cu insistenţă să se adape la izvoarele celui mai curat românism. Este demn de subliniat de la început, râvna lui Eminescu spre a cunoaşte realităţile româneşti direct, de la sursă. Pentru cunoaşterea trecutului istoric el merge la izvoarele documentelor, pe care le cerceta cu pietate şi le trăia cu intensitate. Evita cât mai mult rumegătura altora. Pentru cunoaşterea realităţilor contemporane, însă, el mergea pe teren, în mijlocul poporului, în toiul vieţii româneşti din toate provinciile, de la munte, deal sau câmpie. „*Întâmplarea m-a făcut* - scrie el - *ca din copilărie încă să*

cunosc poporul român pin apele Nistrului începând în cruciş şi până în Tisa şi Dunăre şi am observat că modul de a fi,caracterul poporului este altul,absolut altul decât acela al populaţiilor din oraşe,din care se recrutează guvernele, gazetarii, deputaţii ş.a.m.d." (M. Eminescu, Scrieri Politice, Vol.II,pag.443). Pe românii din Balcani (Macedonia, Pind, Epir, Tessalia) n-a avut prilejul să-i cunoască direct, aşa cum au făcut exilaţii de la 1848, Bolintineanu, I. Ghica, Cristian Tell, Ionescu de la Brad e.t.c. S-a ocupat, însă, cu mult interes de problemele lor, aşa cum nu se obişnuieşte astăzi să se facă. În năzuinţa lui de a făuri o limbă bogată şi unitară pentru întreg neamul românesc, a studiat cu temeinicie dialectul cu gramatica „Macedo-romană" a lui Mihail Boiagi, apărută la Viena în 1813, pe care Patriarhia grecească din Constantinopol a pus-o la index, afurisind pe autor. De asemenea, a cunoscut trecutul lor istoric. Articolele scrise despre spiţa cea mai îndepărtată a neamului, într-un moment când problema lor abia se punea, sunt atât de însufleţite şi documentate, încât constituie dovada cea mai vie că Eminescu a fost inima mare şi mintea atot cuprinzătoare, în care au încăput toate durerile şi năzuinţele *Românilor de pretutindeni.*

Şi pentru ca privirile să poată scruta cât mai profund realităţile naţionale, el a cercetat şi mediul înconjurător. „ *Ni se pare ciudat* - scrie Eminescu - *cum noi românii, care trăim pe lângâ Dunăre, suntem cu totul cufundaţi în ideile occidentului, pe când din toate părţile împrejuru-ne pulsează o viaţă istorică, care în dispoziţia ei generală se deosebeşte atât de mult de istoria occidentală"* (vol. II, pag. 76). Toate aceste învăţăminte, culese din trecutul istoric sau sorbite din realităţile vieţii, Eminescu le-a supus unui riguros proces de gândire proprie, din care vor ieşi idei noi, originale şi pline de prospeţime. Acest fapt va contrasta, în general, cu lipsa de gândire proprie a contemporanilor săi.

"În sferele noastre așa zise culte s-a lățit obiceiul de a nu gândi nimic din proprie inițiativă"(vol.I.pag.516). Așadar, prin geniul său universal, prin sensibilitatea sa ascuțită,prin intuiția excepțională, prin studiul temeinic al realităților și nețărmurita sa dragoste de neam, Eminescu a fost menit să fie exponentul cel mai de seamă al gândirii românești și adevăratul profet național.

Ar fi greu ca în cadrul restrâns al acestei conferințe să se releve toate ideile, pe care, în toiul luptei, le-a scăpat geniul politic al lui Eminescu. De aceea, ne vom mărgini să arătăm în mod succint numai unele note dominante ale gândirii sale politice, în jurul cărora s-ar axa organic toate celelalte idei, formând astfel adevărate puncte cardinale de orientare nu numai pentru epoca lui, dar și pentru întunecatele zile pe care le străbatem la această răspântie istorică.

CAPITOLUL I

AUTOHTONISMUL ROMÂNESC

I Sensul misiunii române

Ideea de la care pornește Eminescu este că *„Românii nu sunt nicăieri coloniști, venituri, oamenii nimănui, ci pretutindeni unde locuiesc sunt autohtoni, populație nepomenit de veche, mai veche decât toți conlocuitorii lor"* (vol. 1, pag. 80).

Ca descendenți direcți ai Traco-Ilirilor, în care s-au contopit și legionarii Romei, Românii se găsesc la ei acasă pe întreaga arie, pe care altădată o ocupa acest mare popor al antichității, cum spune Herodot, *"cel mai mare după cel al Indiilor"*. Oriunde ne-am mișcat și ne mișcăm pe această arie, de la Nord spre Sud și viceversa sau de la Est spre Vest și invers, ne-am mișcat și ne mișcăm pe pământul multimilenar al strămoșilor noștri. Acest adevăr bazilar pune definitiv capăt discuțiilor devenite otioase și agasante în legătură cu așa zisul *„loc de naștere al poporului român"* . La Nord sau la Sud de Dunăre, sau cum spune Eminescu *„Daci sau Romani , Romani sau Daci : e indiferent, suntem români și pământeni"* (vol.1, pag.80). Dintr-o asemenea realitate istorică poate alt popor, care n-ar avea simțul măsurii, ce caracterizează poporul nostru, ar fi căutat legitimări pentru cine știe ce expansiuni teritoriale, poporul românesc însă, este așa cum dovedește întreaga sa istorie, refractar unor asemenea tendințe. Totuși, el simte instinctiv că dezvoltarea lui spirituală nu va căpăta amploarea pe care o îndreptățesc calitățile sale sufletești, dacă nu se va face în cadrul vechiului spațiu tracic. Se știe că unitatea

civilizației neolitice în tot Sud-Estul - european, pe o arie care, cuprinzând în întregime pământul românesc, se întinde din pusta Ungară până în Ucraina, în regiunea Kievului și Carpații Nordici până la Marea Egee, este civilizația Tracilor. Suportul acestei civilizații, deci, l-a oferit teritoriul, pe care unii geografi îl denumesc Carpația iar alții Balcania. Toate impulsurile profunde, care au frământat excepțional dotatul popor Trac, la ai cărui preoți, adesea, mergeau să se inspire filozofii Elini, nerealizate încă în istorie, le poartă ca moștenire în sânge poporul român urmașul direct al Tracilor. Fără îndoială, ca și celelalte popoare balcanice, venite mai târziu, prin asimilarea făcută maselor de români autohtoni, care altădată populau întreaga suprafață a Peninsulei Balcanice, s-au împărtășit și ele din această moștenire spirituală. Acest fapt, pe lângă că crează multe afinități sufletești, care să contribue la apropierea acestor popoare, dar indică și linia unui destin comun în dezvoltarea spirituală, dacă se înlătură nesănătoasele influențe lăsate de stăpânirile străine. În acest sens, poporul român poate avea o mare misiune în Peninsula Balcanică. Acesta cred, este tâlcul profund al cuvintelor lui Eminescu : *„După ce ne-am organizat pe temelii statornice și ne-am consolidat ca țară neatârnată, activitatea noastră se va îndrepta asupra Peninsulei Balcanice, unde trebuie să căutăm împlinirea misiunei poporului român"* (vol.1 , pag. 157).(Vezi NOTE, A.)

Așadar, poporul român este cel mai indicat să valorifice neprețuitul tezaur spiritual moștenit de la strămoșii săi Traci. Și cu cât această valorificare se va face mai integral, cu atât și aderențele sufletului trac, care acum zac înăbușite în intimitatea acestor popoare balcanice, va fi mai totală. Prin această polarizare, care va limpezi toate tendințele contradictorii, se va crea euforia regăsirii care fără îndoială, va da naștere unei culturi originale autohtone, creând un nou stil de viață cu adânci repercursiuni în toate domeniile de activitate, inclusiv cel politic. În felul acesta se va realiza echilibrul sufletesc și axa

de dezvoltare normală a tuturor popoarelor chinuite din acest ținut atât de zbuciumat. Evident, în această acțiune de concordie, un rol destul de important ar putea avea aromânii, răspândiți în enclave pe întreg cuprinsul Peninsulei Balcanice. Cu acest prilej este bine să amintim că *„balcanismul"*, pe care Eminescu cu atâta vehemență îl combate în articolele sale, nu se referă la substanța intrinsecă a acestor popoare, care - cum am spus - prin substratul Trac și elementul românesc asimilat, au atâtea afinități fizice și morale cu poporul român, ci se referă la pătura superpusă de proveniență levantină crescută ca un vâsc încă de pe timpul stăpânirii bizantine și a aceleia neobizantine, care a fost de fapt îndelungata stăpânire turcească. Dar pentru atingerea unui asemenea țel măreț este nevoie, cum scrie Eminescu, ca în prealabil sectorul românesc să fie „organizat pe temelii statornice". Și în acest sens el va fi promotorul cel mai convins al autohtonismului în România, apărându-i substanța cu ardoare deosebită.

II Predispozițiile organice ale rasei

Toată dezvoltarea neamului românesc, implicit viața de stat, va trebui - după concepția eminesciană - axată pe predispozițiile organice ale rasei autohtone. *„Dacă țara ar fi locuită de către altă rasă decât cea tracolatină, răul n-ar fi mare, dar noi trebuie să ținem neapărat seamă de calitățile și defectele rasei noastre, de predispozițiile ei psihologice, de câte ori croim legi generale"* (Vol.I, pag.509). În permanență, deci, va trebui să se țină seamă de aceste predispoziții organice și chiar de multe defecte, pe care le-a imprimat evoluția istorică. Credința strămoșească în *„nemurirea sufletului"* procesul de romanizare și creștinare al vechilor populații Traco - Illire, așa zisul *„hiatus istoric"*, cu inevitabilul complex de inferioritate pe care îl degajă, cadrul

geo - politic în *„calea tuturor răutăţilor“*, încrucişarea diferitelor imperialisme pe teritoriul românesc, influenţele străine, etc., vor fi elemente, care mereu vor trebui avute în vedere de cei care conduc. Inerentul proces de adaptare nu va trebui să anuleze însă substanţa fiinţei noastre etnice. O asemenea adaptare ar însemna moarte. Adevărata adaptare se face numai atunci când, prin anumite concesii mai mult de natură exterioară, se promovează, în noile condiţii, aceaşi esenţă primară. De aceea Eminescu reacţionează cu neobişnuită vehemenţă ori de câte ori cosmopolitismul adus de revoluţia franceză tinde să nimicească această esenţă prin dezrădăcinarea din pământul strămoşesc şi cerul românesc. Promotorii acestui cosmopolitism vor *„să nu rămână nici sâmbure, nici rădăcină din ideile trecutului, pentru ca brazda să fie îndestul înfoiată să primească în ea sămânţa noilor idei.“* (Vol.II,pag.428). În aceasta speră ei să facă *„Patria un Hotel, poporul o amestecătură, biserica un teatru pentru politicieni,ţara teren de exploatare pentru străini, viaţa noastră publică o ocazie pentru ilustrarea şi ridicarea în sus a ingratitudinei din câteşi patru unghiurile lumii“*. (Vol. II,pag 429). Principalul punct de sprijin în această înverşunată luptă de apărare etnică, Eminescu îl va căuta în ţăran şi mai ales în păstorul de la munte, pe care îl considera marele depozitar al tuturor virtuţilor rasei româneşti conservate nealterate. Pe el îl va exalta ca pe o nesecată sursă de renegare fizică şi morală a vieţii publice româneşti, infectată de nesănătoase influenţe străine.

„Popor tânăr de ciobani, devenit plugar din 1830“ (Vol.I, pag. 328), el a fost izvorul principal, care a alimentat şi întremat elementul românesc de la câmpie, expus tuturor vicisitudinelor determinate de năvălirile barbare sau de ocupaţiile şi influenţele străine de mai târziu.

„Nu cultura-l face pe om cinstit, şi se află în cel din urmă ţăran de munte mai multă noblete de inimă, mai mult

caracter, mai mult simţ de dreptate decât în Flevii şi Caradalele lustruite şi aristocratizate“.(Vol.II,pag.270).

"Când vorbim de poporul român, ştim foarte bine de cine vorbim. Nu de amestecături, nu de oameni veniţi de ieri, de alaltăieri în una din provinciile Daciei lui Traian, ci de acel element etnic ieşit în Încrucişarea Romanilor cu Dacii, de rasa română. Aceasta a fost în trecutul ţărilor noastre rasa plastică, rasa formatoare de stat, cea orânduitoare, cea istorică,aceasta trebuie să-i rămână de acum înainte. Cum că deosebirea între adâncimea rasei istorice şi superficialitatea celei superpuse e mare o ştie oricine. În inima unui popă din Ardeal e mai mult sentiment naţional românesc decât într-o sută de mii de Caradale şi craniul unui singur român încape de cinci ori pe atâţia creieri pe cât s-ar constata cu cumpăna în titvele mutrelor de paiaţă ale patrioţilor"(Vol.II,pag.312). Nedreptatea făcută ţărănimii de cetele de ciocoi va face marea inimă a lui Eminescu să tresară de grijă pentru ea şi să o apere cu toată pasiunea.

„Poate e singura chestiune, în care am scris cu atâta patimă de care e capabilă inima noastră, cu toată durerea şi cu toată mila, pe care ne-o inspiră tocmai ţăranul, acest unic şi adevărat popor românesc. El, căruia nu-i dăm nimic, în schimb păstrează prin limbă şi datini unitatea noastră naţională; el e păstrătorul caracterului nostru în lumea aceasta franţuzită şi nemţită, el e singurul care de zece veacuri n-a disperat de soarta noastră în orient. Aşa chilos şi greoi cum este, e o parte din rezistenţa în el, pe care nimeni n-o poate sfărâma, nimeni îndupleca... pretutindeni acelaşi, pretutindeni întruparea tinereţii eterne, pretutindeni simţindu-se şi fiind superior celor ce-l înconjoară“ (Vol.II,pag.422-423).

Şi concluzia la care va ajunge va fi pe cât de firească, pe atât de neînduplecată şi valabilă pentru toate vremurile şi cu deosebire pentru zilele de răspântie. *„Prin urmare elementul*

istoric din Romania ar fi trebuit să predomine în aceste momente în care istoria întreagă a României e primejduită, şi crează-se că cel din urmă răzeş din vremea lui Ştefan Vodă sau a măriţilor Basarabi are mai mult simţ istoric şi mai multă iubire de Ţară decât veniturile, care decid astăzi asupra ţării româneşti" (Vol.I,pag.170).

CAPITOLUL II

CONTRA XENOCRAŢIEI

Eminescu a combătut stăpânirea străinilor, sub toate aspectele ei, cu o înverşunare fără seamăn. El considera xenocraţia ca un simptom *„patologic"* al vieţii publice româneşti de o gravitate excepţională. Această atitudine nu pornea din vreun sentiment de ură de rasă faţă de alte popoare sau din vreo pretenţie de dominaţie asupra altora. Ea era legitima aspiraţie de autoguvernare a poporului român, izvorâtă din elementarul drept de libertate naţională. Faptul că clasa dominantă provenea din elemente străine, profund deosebite ca structură fizică şi intelectuală, din cauza tarelor *„bătrâneţii lor naţionale"*, cu predispoziţii parazitare, mărea această pornire a lui până la xenofobie. Dar chiar dacă n-ar fi fost aşa, adică chiar dacă respectiva clasă dominantă s-ar fi

recrutat din elemente străine provenite din popoare zise *„tinere"*, problema tot rămânea în esenţa ei. Pentru Eminescu este o necesitate de economie de forţă ca, clasa guvernantă să fie expresia fidelă a maselor guvernate. Numai aşa se poate păstra o simbioză organică, care să permită acelaşi stil de viaţă. Numai aşa se capătă plinătatea sentimentului de libertate, pe care îl aduce eliminarea tuturor fricţiunilor provenite din neaderenţă. Procedând astfel, se creează disonanţe sufleteşti adânci, generatoare de conflicte, mai mult sau mai puţin surde, care determină o stare de criză edemică şi paralizatoare pentru orice elan creator. Poate şi pentru acest motiv Eminescu, care era atât de democratic ataşat de talpa ţării, formată din simpli ţărani şi ciobani, exalta uneori, chiar cu accente romantice, clasa conducătoare a vechilor boieri pământeni.

Aşadar, ideile rasiale ale lui Eminescu nu se inspiră din vreo intenţie de dominare, ci sînt numai pentru apărare.Prin ele se urmăreşte crearea unei concordii sociale şi politice, care să asigure între guvernanţi şi guvernaţi acelaşi stil de viaţă. Ele n-au nimic agresiv şi vexatoriu ca acel rasism, pe care îl invocă de obicei aşa zisele „popoare alese" pentru a-şi justifica stăpânirea asupra altor popoare. Rasismul eminescian îl aplică toate statele, implicit marea Democraţie americană care, tocmai pentru a nu creea sau agrava aceea stare de criză, de care am amintit, determinată de eterogenitatea elementelor componente ale unei naţiuni, impune restricţii prin aşa zisele „cote" de imigrare pentru popoarele care nu sunt de rasă anglo-saxonă. Sub raportul profilactic, deci, antagonismul de rasă extinsă. Numai altul n-a formulat mai lapidar acest adevăr ca un contemporan al lui Eminescu şi anume fostul Primul Ministru al Angliei, evreul Disraeli, devenit mai târziu Lord Beaconsfield. *„Rasa* - scrie acesta - *este totul. Nu există alt adevăr. Şi orice rasă care îşi lasă fără grijă să i se amestece sângele este menită să piară"*. Este cunoscut că popoarele formate de rase omogene sau cu afinităţi pronunţate au unitate

de direcţie, fiindcă stilu or se manifestă unitar, mai ales în momentele de criză. Din cauza aceasta de multe ori colectivităţile naţionale îşi apără instinctiv puritatea rasială, care le asigură unitatea de gândire şi simţire. Acest fenomen îl remarcă Eminescu şi la poporul român, aflat în permanent antagonism cu pătura superpusă de proveniență levantină. *„Fără îndoială lupta aceasta este purtată instinctiv fără claritate de vederi, cu tendinţe elementare şi de atracţiune şi repulsiune.. Poporul simte instinctiv că e dominat de oameni care se pretind numai români, fără a fi, şi care n-au nici milă de el, nici pricepere pentru geniul lui. Geniul neamului românesc e o carte cu şapte peceţi pentru generaţia dominantă* (Vol.II,pag.295).

„Domnii pământeni erau domnii rasei române, erau duci ai neamului românesc. Ca atare, ei erau solidari cu rasa română şi pururea gata a-şi pune capul la mijloc pentru drepturile acestei individualităţi etnice" (Vol.II,pag. 406). Prin activitatea lui ziaristică Eminescu va căuta să deslușească acest conflict instinctiv, punându-l în ecuaţii, într-o formă lapidară şi dezbătând problema xenocraţiei sub toate aspectele ei: fanariotă, evreiască şi politicianistă.

I Aspectul fanariot şi neofanariot

Originea tuturor relelor din viaţa politică românească, Eminescu o va identifica în influenţa nefastă exercitată de elementul fanariot. *„Dezvoltarea istorică a ţărilor româneşti suferise o grea şi nevindecabilă lovitură prin epoca de o sută de ani a docmei străine "* (Vol.II, pag.132). Această adevărată otravă a Orientului, care începuse cu mult înainte domniei fanariote să altereze statul voievodal, a răvăşit în timpul acestei domnii toate elementele componente ale naţiunii române

„În Domnia Fanarioţilor au putrezit clasele noastre sociale ; aristocraţia noastră din războinică şi mândră ce era a devenit în cea mai mare parte servilă, încrucişându-se cu stârpitura Grecului modern, care e tot atât de şiret , dar mai corupt ca evreul de rând" (Vol.II, pag.105). *„Putreziciunea bizantină a îmbătrânit înainte de vreme poporul român"* (Vol.II pag.133), după ce mai înainte prin asuprire, spoliere sângeroasă şi mizerie, îl decimase ca populaţie. *„De la 2.000.000 (două milioane) populaţia scade sub fanarioţi la 175.000 "* (Vol.II,pag. 197). Toată această împilare a provocat mişcarea revoluţionară a lui Tudor Vladimirescu, dar această revoluţie, decapitară prematur, prin uciderea conducătorului său, nu a putut da toate roadele. Astfel că nu va trece mult timp, şi mentalitatea fanariotă mimetizată în diferite forme politice, sau mai bine zis politicianiste, va începe să infecteze din nou viaţa politică.

În acest sens va scie Eminescu: *„Bietul Tudor şi cinstitele de domnii de boieri mari, care au urmat după el, reacţiunea în contra fanarioţilor n-a durat decât 30-40 de ani, timp prea scurt pentru ca, prin părintesca oblăduire, cum se zice, şi prin bugetele în baierele pungii legate cu şapte noduri, să poată îndrepta o ţară, a cărei inimă era stricată. Fanarul de la noi a trebuit să renască mai puternic în vlăstarele rămase pe pământul ţării, în fii şi nepoţii de Caradale, până într-al şaptelea neam. Strămoşii au mâncat aguridă şi nouă ni se strepezesc dinţii"* (Vol.II,pag.204).

Această capacitate de strecurare şi de simulare n-ar trebui să surprindă dacă s-ar avea în vedere versatilitatea lor exercitată veacuri de-a rândul. Specia aceasta de oameni a provocat decadenţa Imperiului Roman din Apus şi Răsărit şi a făcut din virilul Imperiu al Otomanilor muribundul bolnav de pe Bosfor. Sub domnia acestei spețe de om, cum scrie Căpitanul, *„au murit naţiuni şi s-au dărâmat state"* . Cu asemenea aptitudini de insinuare, moştenite din tată în fiu, le va fi uşor să pătrundă

în organismul noului stat român, cu atât mai mult cu cât vechea clasă conducătoare o anemiaseră, în marea ei parte, prin inocularea - cum am văzut-o - aceleaşi mentalităţi viciate. *„Fanarioţii* - scrie Eminescu - *zburătăciţi prin mişcarea de la 1821, s-au constituit într-o societate secretă mai întâi ca ramură a Internaţionalei revoluţionare europene, mai târziu şi mai cu seamă sub Carol Îngăduitorul, ca societate anonimă de exploatare a ţării româneşti, deci înainte de toate a bugetului... o societate secretă duşmană statului analoagă cu Maffia şi Camorra*"...(Vol.II, pag.321). Şi rolul acestor fanarioţi sau mai bine zis criptostăini va deveni din ce în ce mai nefast pentru poporul român. *„Da! această plebe românizată de la Todor joacă în Ţara Românească acelaşi rol pe care Evreii îl joacă în Moldova. Deosebirea este numai că Evreii sunt de zece ori mai oneşti, mai morali, mai umani decât oamenii aceştia"* (Vol.II, pag. 302).

II Aspectul evreesc.[3]

Relevarea primejdiei aşezărilor masive de Evrei în România, Eminescu n-a făcut-o din ură de rasă sau fanatism confesional. Prin firea lui blândă, prin o adâncă concepţie de viaţă, poporul român nu poate urî. Mulţi au văzut în acest spirit larg şi tolerant, dus uneori până la uitare de sine, un mare şi foarte primejdios defect pentru însăşi existenţa lui ca neam. Atitudinea lui Eminescu în această problemă va fi pur şi simplu o atitudine de legitimă apărare. Sunt cunoscute împrejurările istorice care au provocat valurile succesive de Evrei Galiţieni care, de la începutul secolului trecut, au început să invadeze teritoriul românesc. Dacă un asemenea fenomen s-ar fi întâmplat în alte ţări fie şi în cele mai pătrunse de spiritul umanitarist şi democratic, fără îndoială, reacţiunea ar fi fost cu mult mai vie. Dealtfel, cum am spus, grija de profilaxie rasială pe care au manifestat-o şi o manifestă democraţiile occidentale,

nu numai pentru ţările metropole dar şi pentru domeniile lor coloniale, învederează acest lucru. Şi asemenea preocupări le-a adoptat dintr-un început şi tânărul stat al lui Israel care revendică pământul strămoşilor săi, invocând principiul imprescriptibilităţii şi acel al inalienabilităţii, chiar dacă continuitatea juridică a statului lor, a fost întreruptă aproape două milenii. În România problema Evreească căpătase aspecte dramatice în primul rând pentru ţăranul român. *„Dacă este vorba de umanitarism* - scrie Eminescu - *atunci poporul acela care într-adevăr are nevoie de o tratare umană este poporul nostru propriu exploatat, nu neamul exploatator al Evreilor"* (Vol.I, pag. 498). *Primejdia de a fi invadaţi şi cotropiţi de sute de mii de proletari flămânzi şi cu totul improductivi al căror singur merit e o lăcomie rapace, a căror armă e vicleşugul şi conruperea, a căror patrie nu e nicăieri în lume şi care nu-şi găsesc căpătâiu decât în România unde să se oploşească la umbra teoriei roseteşti de om şi om* (Vol.I,pag.476). Se ştie că pentru oprirea invaziei pe care anumite forţe vroiau să o legalizeze pe plan internaţional, la Congresul de la Berlin (1878), s-au aruncat în luptă toate elementele de elită care erau expresia adevărată a autohtonismului românesc: Kogălniceanu, Hajdeu, Conta - etc.. Dacă totuşi, acţiunea lor n-a reuşit pe deplin şi infiltraţiile în ţară a elementelor evreeşti au continuat , aceasta se datoreşte pe deoparte, presiunei internaţionale exercitată asupra micului stat Român, iar pe de altă parte, tocmai complicităţii elementelor neofanariote sau politicianiste care instinctiv simţeau ca aliaţi pe noii invadatori. Scrie Eminescu: *„Un fanariot a vândut Basarabia...Azi pui de fanarioţi şi tot ce a avut uliţa mai corupt şi mai înrăutăţit se unesc spre a consfinţi în mod îndoit vânzarea pământului patriei"* (Vol.I ,pag.352). Ce-i pasă fanariotului că se vinde un pământ,pe care cosmopolitul, cetăţeanul universului anticrist, s-a născut din întâmplare numai?"

În mod deosebit, Eminescu va combate acţiunea dizolvantă a veneticilor, care se bazează pe aţâţarea instinctelor bolăvicioase. *„Aceste două elemente egal de străine, intelectual şi material, egal de stârpe, ne-au adus poporul la sapă de lemn...Ei nu îndeplinesc necesităţi, ci dau naştere patimilor rele şi viciilor, le încurajează şi le satisfac“* (Vol.II, pag.362). *„Ei au introdus şi exploatat viciul beţiei la sate, au amestecat băuturile cu materii otrăvitoare, au înveninat astfel fiziceşte, au corupt moraliceşte populaţiile noastre“* (Vol.II,pag.367). *„Ca rasă străină, ne-au declarat război de moarte, introducând, în locul cuţitului şi pistolului, băuturi falsificate cu otrăvuri. Unde sunt Evrei natalitatea e mică şi numai mortalitatea mare“* (Vol.II,pag.370). „În aceşti zece ani (1870-1879) oraşul Iaşi prezenta datele de mai la vale:

S-au născut români.....	10.329	israeliţi.....	17.446
Au murit români.....	15.952	israeliţi.....	12.294
	- 5.623		+5.152
În Târgul Frumos s-au născut		români.....	798
În Târgul Frumos au murit		români.....	1.219
			- 421
În Târgul Frumos s-au născut		israeliţi.....	698
În Târgul Frumos au murit		israeliţi.....	662
			+ 36
În judeţ s-au născut		români.....	31.669
În judeţ au murit		români.....	30.868
			+ 801
În judeţ s-au născut		israeliţi.....	2.359
În judeţ au murit		israeliţi.....	1.220
			+ 1.139

„ Aceste puţine date sunt strigătoare la cer! Vedem că în oraşul Iaşi au murit în zece ani 5.700 de români mai mult decât s-au născut şi s-au născut 5.200 de străini mai mult de cum au murit. În locul oricărui român care se stinge se naşte un străin.În judeţ, căci prin sate sunt mai puţini străini, românii au crescut la o natalitate de 31.000 abia cu 800 inşi; străinii la o natalitate de douăzeci şi şase de ori mai mică, la 1.200 abia s-au sporit cu 1.139. Ce abis de lipsă şi de mizerie trebuie să fi ascunzând aceste cifre îşi poate imagina numai acela care cunoaşte valoarea cifrelor statistice, care ştie că o asemenea descreştere a unui popor pe un teritoriu fertil şi mare, cată a se atribui degenerării fizice a rasei , a unei mizerii artificiale, produsă prin supra încărcarea poporului cu greutăţi pe care nu-i în stare ale duce...Populaţia românească piere văzând cu ochii şi-i surplantată prin odium generis humani , prin tot ce e mai imund din scursăturile străinătăţii la noi. Se deşertează Rusia şi se curăţă, se deşertează Austria şi se curăţă de elementele ei bolnave, pentru a da pe viitor cetăţenii roşii ai Moldovei, pe patrioţii de meserie ai D-lui C.A. Rosetti“ (Vol.II,pag.264). Încercarea lor este de a *„ preface şi România într-un fel de ţară internaţională în faţa tuturor şi a nimănui, în mlaştină de scurgere a elementelor economiceşte şi moraliceşte nesănătoase ale lumii întregi“* (Vol.I,pag. 507). *„Alianţa Israelită luptă pretutindeni pentru a ridica pe Evrei nimicind chiar pe conlocuitorii lor creştini: Partidul Roşu lucrează pentru a nimici orice e român, pentru a substitui românului pe fanariot sau cel puţin oameni tot aşa de corupţi ca fanarioţii, spre a dezmembra şi otrăvi poporul românesc“* (Vol.II, pag.321).

„ Roşii au deschis porţile unei epoci cu mult mai triste, mai umilitoare, mai scârboase decât epoca Fanarioţilor“

(Vol.I,pag.491). În perspectiva acestor constatări, Eminescu vede că toată evoluţia României Moderne cu economia ei burgheză se va desfăşura numai în favoarea elementelor străine de rasa românească. *„ Evreii* - scrie el - *fiind clasa de mijloc şi legislaţiunea liberală fiind exclusiv în favoarea acestei clase , ei vor deveni aici stăpânii privilegiaţi şi românul slugă la jidan "* (vol.I,pag.487). În astfel de condiţii toată greutatea o va purta tocmai elementul băştinaş şi cu deosebire ţăranul.

„ Adevăratul popor românesc a devenit însă o turmă exploatată şi dată în pradă...celor care au năpăstuit asupră-i." (Vol.II,pag.261). Şi totuşi el este singurul producător. *„Cei din oraşe, târguri şi târguşoare, populaţie amestecată din corcituri asimilate românilor, din străini neasimilaţi încă şi din jidani neasimilaţi şi neasimilabili, fac negustorie, speculă, camătă, ocupă miile de funcţii publice, trăiesc din ghişefturi şi politică. Populaţia rurală în marea ei majoritate, mai ales cea depărtată de târguri, n-are drept hrană decât mămăligă cu oţet şi cu zarzavat, drept băutură spirt amestecat cu apă"* (Vol.I,pag.489). Nici o grijă, deci, pentru ţăranul român, care duce totul în spinare, *„care ca dorobanţ, moare pe câmpul de război, ca muncitor se spetească plătind dări, pentru a ţine pe umerii lui o clasă de trântori netrebnici"*(Vol.I, pag.126). *„ Precum, însă, aproape singurul producător este în ţara noastră ţăranul, trei din patru părţi ale poporului, susţinerea întregei xenocraţii se traduce în muncă ţărănească, în bir plătit de ţăran sub sute de forme. Toate acestea sunt clare, sunt matematic exacte. Suma de putere, de care dispuse ţăranul, nu poate suporta greutatea ce i se impune fără nici o compensaţie; el cheltuieşte din puterea lui vitală mai mult decât poate restitui; de acolo falimentul puterilor lui vitale: morbiditatea, mortalitatea"* (Vol.I,pag.309). *„ Greutatea ce apasă pe ţăranul nostru în momentul de faţă din cauza costisitoarei organizaţiuni liberale îl face accesibil la cea mai neumană exploatare din partea capitalului. Terenul e pregătit pentru exproprierea naţiei româneşti din chiar ţara, din chiar pământul strămoşesc"*(Vol.I,pag.503).

Toate aceste triste realităţi - cum am mai arătat - vor determina micşorarea forţei biologice româneşti, pe care Eminescu o va denunţa neîncetat. *„ Se observă* - scrie el - *o scădere generală a populaţiei rurale, care se urcă în raport direct cu creşterea demoralizării, a ireligiozităţii şi cu întinderea viciilor. Dar această descreştere, pentru a avea loc, e natural legată cu degenerarea fizică a rasei române "* (Vol.II, pag. 209). Această situaţie va aduce în mod inevitabil, la înstrăinarea de fapt, a statului *„Într-o ţară de oameni declasaţi şi moraliceşte căzuţi, statul nu poate fi decât icoana lor, el nu va fi un sanctuar, ci un linociniu "* (Vol.II, pag.496). *„Fără îndoială că regatul bizantino - judaic C.A.Rosetti - Herşcu Goldner poate să aibă un mare viitor la Gurile Dunării, dar acel viitor nu este al poporului românesc."*(Vol.II,pag.262).

Situaţia Moldovei devine din ce în ce mai disperată. *„Această jumătate a ţării se zbate sub egemonia uliţei Bucureştilor aliată cu jidanii, prezentând aproape ultimele convulsiuni ale unui corp care moare."*(Vol.II,pag.263).

Pentru Eminescu este clar că se urmăreşte nimicirea poporului român. *„ Şi care-i scopul cu care se nimiceşte moralmente şi fizic poporul nostru, căci statistica ne dă dreptate: se nimiceşte. Dacă în fruntea guvernului ar fi o comisie străină, am şti scopul: substituirea. Există străini care nu fac nici un mister din aceasta: alt popor pe aceeaşi expresie geografică e parola multora din ei...Politica străină împreună cu stăinii ce ne guvernează tind la substituirea elementului român prin scursori din toate unghiurile lumii"* (Vol.II, pag.510).

„Românul e deja străin în ţara lui proprie, nimic n-a mai rămas decât numirea geografică. La ce să mai ţină românul? La constituţia politică iscodită de 2,3 Greci? La ştiinţa pe care o predau bulgarii ignoranţi? La biserica surpată de suflarea veninoasă a ireligiozităţii lupanarelor apusului. Regatul greco-bulgarilor şi al jidanilor, iată ceea ce trebuie scris în fruntea decretului...Stârpitura de grec se ţine de stârpitura de bulgar până la capătul lanţului infinit de patrioţi de meserie. Scârbos spectacol! Adânc scârbos, nedemn de un popor ce pretinde a avea onoare şi viaţă în el. " (Vol.II,pag.356).

În acest cadru sumbru intern îşi găseşte explicaţie şi vitregia manifestată de guvernanţii străini şi înstrăinaţi faţă de problemele românilor de peste hotare. Dezinteresul Fanarioţilor pentru şcoala acestor români o relevă Eminescu cu multă vigoare, făcând cunoscute problemele lor cu o documentare cum nu s-a făcut de atunci în publicistica românească (a se vedea volumul I, pag. 94, 353, 358, etc..). Acelaşi lucru îl relevă în legătură cu colonizarea Dobrogei după1877, care are atâtea asemănări cu moravurile politicianiste, care s-au manifestat în colonizarea Cadrilaterului după 1925, precum şi cu vitregia faţă de românii de peste hotare refugiaţi în Ţară, şicanaţi de o birocraţie înstrăinată. *„ Iată în adevăr unde am ajuns. De la românii Ardeleni ori Macedoneni cerem împământenire. De la Fleva, Giani Carada n-o cere nimeni."* (Vol.II,pag.327). Şi Eminescu, ca un Catone al neamului românesc, pentru a pune capăt acestei situaţii intolerabile, va repeta mereu: *„Elementul românesc să rămână determinant. Geniul lui să rămână pe viitor norma de dezvoltare. Voim statul naţional nu statul cosmopolit.".*

III Aspectul politicianist

Sub acţiunea concentrică şi dizolvantă a celor două elemente menţionate mai sus s-a născut o mentalitate politică morbidă, denumită în general cu expresia plaga politicianistă. Morbul acestei mentalităţi putea să contamineze şi elementele autohtone, alterându-le printr-un proces de desfigurare sufletească. În general, însă, a fost purtată în sânge de elementele de proveniență fanariotă (levantine), care s-au asimilat superficial numai, prin adoptarea limbei româneşti, păstrându-se toate deprinderile vechi. Zicala românească *„lupul îşi schimbă părul ,dar năravul ba"* îşi găseşte aici întreaga ei aplicare. Cu această mentalitate noţiunea de politică se va impregna de concepţia levantină, care va reduce totul la intrigi şi cancanuri, pe care Eminescu le va caracteriza *„ un nedemn joc de cărţi măsluite pentru a amăgi opinia publică."* (Vol.II,pag.382).

„Politică proprie nu numai că nu s-a făcut vreodată, dar cei mai mulţi oameni par a avea o înăscută incapacitate de a înţelege importanţa cuvântului. Nu este şi n-a fost nicicând politică frământarea bizantină de a parveni, intrigile personale de harem şi seraiu şi goana după aur a o mână de străini deghizaţi constituiţi în societăţi de exploatare...Oare politică să fie a se servi de oameni corupţi a căror viaţă privată şi publică e un adevărat scandal şi a face din ei sâmburul partidului său?" (Vol.II, pag.509).

Priveliştea pe care o oferă viaţa publică este deprimantă. *„ Faţă c-o asemenea privelişte, în care virtuţile se consideră de unii ca o nerozie, se taxează de alţii ca o crimă , în care inteligenţa şi ştiinţa sunt privite ca lucruri de prisos, sunt expuse invidiei nulităţilor şi batjocurii caracterelor uşoare, în care cuminţie se numeşte arta de a parveni sau de a trăi fără compensaţie din munca altora, spiritul cel mai onest ajunge în momentul fatal de cumpănă în care înclină a crede că în*

asemenea vreme şi-n aşa generaţie însuşirile rele ale oamenilor sunt titluri de recomandaţie" (Vol.II,pag.178).

Selecţionarea în viaţa publică făcându-se pe calităţi negative, cu toată asimilarea, în ceea ce priveşte limba, a elementelor Levantine, totuşi distincţia se va putea face după criteriile morale. În virtutea legii afinităţii, elementele dominante criptostrăine vor polariza oameni de aceeaşi structură sufletească. Aşa s-a sedimentat stratul format de levantini şi levantinizaţi, pe care Eminescu îl numea pătura superpusă. Şi cu cât timpul va trece şi originea străină a acestor elemente se va şterge în amintire, cu atât noţiunea de politicianism va substitui pe aceea de fanariotism, pe care o folosea Eminescu acum şase decenii şi mai bine. În esenţă, însă, ele vor fi aproape echivalente astfel că dacă mai târziu vom găsi numai denumirea de politicianism să ne dăm seama că în ea se include şi cea de fanariot.

Nimeni altul ca Eminescu n-a indicat contrastul între trăsăturile nobile, fizice şi morale ale poporului autohton şi cele decrepite ale criptostrăinilor din pătura superpusă, formată din *„rămăşiţele haimanalelor de sub steagurile lui Pasvantoglu şi Ipsilant şi resturile numeroase ale cavalerilor de industrie din Fanar...Toată spuma asta de fanarioţi novisimi, cari s-au pripăşit în ţară de 50-60 de ani încoace, formează naturalmente elementul de disoluţiune, demagogia României. Fizic şi intelectual stârpituri, neavând nici tradiţie nici patrie, nici naţionalitate hotărîtă , le vedem punându-se la discreţia străinilor şi votându-l când pe Strusberg când răscumpărarea, le vedem aliindu-se în Moldova cu Evreii ca să paralizeze lupta de emancipare naţională de acolo. Aprinşi de o instinctivă ură contra tuturor elementelor istorice şi autohtone ale acestei ţări, le-am văzut introducând în toate ramurile legi străine, nici intereselor, nici naturei ei...Aşadar, încă odată, distinguendum est. Avem pe de o parte rasa română, cu trecutul ei, identică în toate ţările pe*

care le locuieşte, popor cinstit, inimos, capabil de adevăr şi de patriotism. Avem apoi deasupra acestui popor o pătură superpusă, un fel de sediment de pungaşi şi de cocote, răsărită din amestecul scursăturilor orientale şi occidentale, incapabilă de adevăr şi patriotism "...(Vol.II, pag.291 şi următoarea).

Pentru Eminescu faptul că aceşti oameni vorbesc limba românească ca limbă maternă nu este suficient pentru a-i considera Români. *„ Limba singură* - scrie el - *nu constituie însă naţionalitatea. Calităţile morale şi intelectuale ale rasei au o însemnătate cu mult mai mare... Dar care-i semnul prin care se disting aceşti oameni neasimilaţi? ...Noi zicem prin sterilitate fizică şi intelectuală. Sunt intelectual şi fizic sterpi, sunt catâri în toată privinţa....Constatăm apoi la ei simptoame permanente de slăbiciune intelectuală. La ei mintea e substituită prin viclenie. Viclenia e un semn de slăbiciune, căci mintea omenească veritabilă stă în raport direct cu capacitatea de a pricepe în mod dezinteresat un adevăr. Ca slăbiciune de caractere e de citat falsitatea . Prietenoşi, lipindu-se şi măgulind pe oricine, de care au trebuinţă, ei urăsc în realitate orice putere superioară, fie intelectuală, fie de caracter . Istoria lui Tudor şi a lui Cuza ar ilustra această teorie "* (Vol.II,pag.294). (Vezi NOTE, C)

„ După opinia noastră, ceea ce e ferment roşu în ţară sunt aceşti străini, colonizaţi în secolul trecut, care n-au avut timpul necesar sau n-au fost în stare de a-şi adapta caracterul lor moştenit cu caracterul nostru naţional. Când zicem Român, fantasma psihologică, care trece pe dinaintea ochilor noştri în acel moment, e un om al cărui semn distinctiv e adevărul. Rău sau bun, Românul e adevărat. Inteligent fără viclenie, rău dacă e rău, fără făţărnicie; bun fără slăbiciune, cu un cuvânt ni se pare că atât calităţile cât şi defectele românului sunt întregi, neînchircite; el se arată cum este. Nu are cocoaşe intelectuală sau fizică, ce caută a-i ascunde, n-

are apucăturile omului slab; îi lipseşte acel iz de slăbiciune în fenomenele vieţii noastre publice sub forma linsă a bizantinismului şi a expedientelor. Toate figurile acele făţarnice şi rele, viclene fără inteligenţă, toate acele câte ascund o duplicitate în expresie, ceva hibrid, nu încap în cadrul noţiunei român. Poate, deci că acei oameni n-au avut timp să se asimileze, poate apoi să fie din rase prea vechi, prea osificate, prea staţionar, pentru ca prin încrucişare să poată scoate ceva bun din ele" (Vol.II,pag.76).

„ Declaraţiile şi asigurările solemne de patriotism nu ajută la nimic în chestiune întrucât e etnologică. În privirea politică punerea tezei poate fi oportună sau inoportună, practică sau nepractică, dar numai din punctul de vedere al celui care o judecă, nu din acela al adevărului în sine" (Vol.II,pag.305). *„ Moravurile publice, spiritul public la noi au luat o direcţiune foarte periculoasă şi toate condiţiile sociale s-au surpat şi s-au amestecat într-un fel de promiscuitate; tradiţiunile ţării s-au uitat cu totul, o clasă nouă de guvernanţi s-a ridicat fără tradiţiune şi fără autoritate, încât ţara ne moare, temeiul şi baza naţionalităţii noastre nu-şi găseşte conştiinţa raporturilor politice cu cei ce o guvernează "* (Vol.II,pag.185). *„ Sunteţi voi români? Cărţile ce le scrieţi, legile ce le croiţi, gândirea şi inima voastră fizică şi morală, răsărit-au din sâmburii de stejar, ce împodobesc mormântul lui Ştefan cel Sfânt? De la Seine, din Bizanţiu, din lupanare şi din spelunci v-aţi cules apucăturile politice şi morale, nu din istoria şi din natura poporului nostru. De aceea aţi fost ca virusul în organismul viu al naţiei, de aceea corpul material al naţiei moare şi se putrifică, pentru aceea voi, paraziţi, nu vă puteţi aclimatiza pentru că voi, etnic şi moralicește, sunteţi străini cu totul de substanţa din care e compus neamul românesc. Ne e ruşine că aţi uzurpat numele de Român. ruşine că strămoşii sunt*

condamnaţi a purta acelaşi nume cu care vă drapaţi corupţia şi mizeria de caracter" (Vol.II, pag.272).

„ Numai în virtutea acestui spirit nutrit sistematicește a putut să se erijeze pehlivănia în teorie de stat şi să treacă viclenia şi stăruinţa neînduplecată, fi ie în bine, fie în rău, de cele mai de căpetenie virtuţi ale omului de stat ; numai astfel cel ce ştie mai bine să lovească pe alţii, putea să treacă de cel mai capabil om politic" (Vol.I, pag.465). *„ Caracterul obştesc al luptelor politice din viaţa publică a Românilor nu este lupta de idei ci de persoane"* (Vol.I, pag.524).

„ Libertate, egalitate, fraternitate! Ce e mai frumos în lume decât ca tot ce se scurge în România, ca într-o mlaştină, să fie liber ca noi, egal ca noi? Şi pe când această plebe se înmulţeşte pe zi ce merge, neamul nobil şi drept care cutremura odinioară pământul la un semnal al lui Mircea Basarab, sărăceşte, scade mereu" (Vol.II,pag.164). Aşa-zisul liberalism a adus în România distrugerea caracterelor.

„ Depinde de oameni de a spera totul de la schimbările politice, demoralizându-i sistematic, făcându-i linguşitori şi calomniatori, încât liberalismul în România în loc de a avea rezultat oţelirea caracterelor, a avut din contră pe acela de a bizantiniza şi a vesteji oameni ce erau încă neatinşi de acel rău " (Vol.I,pag.549).

„ Politicianismul a prefăcut România în mocirla, în care se scurg murdăriile sociale ale apusului şi răsăritului " (Vol.I,pag.417). *„ E poate indiferent pentru politicienii noştri ce anume rasă determină soarta acestui popor; ba sunt mulţi oameni, cărora le e indiferent ce oameni vor locui acest pământ: greci, nemţi, bulgari, numai expresia geografică politică a ţării să fie aceeaşi. Pentru aceştia, de exemplu, e indiferent încetăţenirea Evreilor sau colonizarea ţării cu nemţi. Dar pentru istorie nu e indiferent. Istoricul va trebui să constate că există o luptă fără conştiinţă poate, fără claritate de vedere, dar o luptă de rasă între elementele*

autohtone ale țării și între cele scurse după vremuri în mlaștina gospodăriei turcești "(Vol.II,pag.225).

„ Adevărul este că rasa determinantă a sorții acestei țări nu mai este cea românească, ci sunt străinii românizați de ieri de alaltăieri...Nici noi nu contestăm că această serie de domni vorbește românește; ceea ce contestăm însă este că s-ar fi asimilat caracterul lor cu caracterul neamului românesc"(Vol.II,224).

Am reprodus în abundență crâmpeie din articolele lui Eminescu spre a vedea cât de unitară este gândirea lui. O precizare mai plastică a patologiei vieții publice românești și o disecare mai măiastră a cangrenei politicianiste nu s-a făcut și nici nu cred că se va face vreodată. De aceea constatările lui Eminescu vor rămâne actuale atâta timp cât această boală va bântui în viața publică românească. (Vezi *NOTE, D*)

CAPITOLUL III

PRIMEJDIA RUSEASCĂ

Dumnezeu a așezat neamul românesc în calea răutăților cum spune cronicarul sau pe muche de lume la acest vad de popoare, cum scrie Eminescu. Acest fapt a imprimat poporului român o anumită viziune largă asupra vieții publice, nuanțată de oarecare scepticism, care se oglindește în vorba cronicarului că bietul om e sub vremi care îi permite să se resemneze fără a dispera. Presiunile și

influențele străine exercitate din toate părțile vor fi foarte puternice și numai un excepțional simț de măsură va putea menține echilibrul pe muche de lume, unde l-a plasat Destinul. Tendința permanentă va fi de neutralizare. Acest lucru îl verifică întreaga noastră istorie națională, de când am avut viața de stat organizată.

„ Înghesuiți - scrie Eminescu - *între trei mari puteri contrarii ele între ele, Ungaria, Polonia și Turcia, expusă fără apărare veleităților de apărare a câtor trele , veleități nu numai nedrepte, dar excluzându-se una pe alta, vom vedea pe domn ținând cu geloasă temere la o neatârnare atât de bântuită de toate părțile, l-am vrea urmând un sistem de șovăiri proprie situației precare, și încercând să pară partizan a câtor trei vecini în același timp, pentru a câștiga bunăvoința și încrederea a tustrei . Acest sistem al contra puterii reciproce și al neutralizării celor trei rivali putea să prezerveze până la un grad oarecare țara de absorbirea de către unul din vecini, putea să o țină deasupra apei oarecum, ca să nu se cufunde, dar asupra Domnului arunca fără îndoială umbra unei politici fățarnice și duplicitare și-l expunea la smerire din partea aceluia dintre rivali care se simțea amăgit"*(Vol.II ,pag. 200).

Totdeauna ținta politicii externe a fost păstrarea ființei statului sub apăsătoarea psihoză că se pune în discuție însăși existența noastră ca neam, *„ ea stârnind* - cum spune Eminescu - *ca frunza pe apă "*(Vol.I , pag . 334), mereu preocupați de a alege *„ din toate relele pe cel mai mic "* (Vol.I , pag. 111), ținând cumpăna la gurile Dunării. *„ Statul Român prin teritoriul său șes* (n.n. este vorba de vechiul regat) *și deschis din toate părțile, nu pare menit de Providență de a fi militar și cuceritor"*(Vol.I , pag.77).

Nu este cazul să arătăm aici cum se prezenta cadrul extern acum șase decenii și mai bine, când scria Eminescu. Ne vom mărgini să redăm cum vedea el tendințele celor doi rivali

principali: Rusia (Eurasiei) şi Austria (avanpostul germanismului şi al lumii Occidentale), rămase singure în acest sector după decadenţa Imperiului Otoman, care îşi ducea zilele numai proptit de Anglia. Tendinţa rusească de cucerire are în primul rând un substrat rasial. Acest adevăr l-a intuit şi l-a formulat lapidar Eminescu, când spune: *„ Răsărită din rase mongolice, de natură cuceritoare, aşezate pe stepe întinse, a căror monotonie are înrâurire asupra inteligenţei omeneşti, lipsind-o de mlădioşie şi dându-i instincte haotice pentru idei de o vagă măreţie, Rusia e în mod egal muma mândriei şi a lipsei de cultură, a fanatismului şi a despoţiei "* (Vol.I pag.223). *„ Intelectualitatea lor asmuţă contra Europei, pe care o numesc îmbătrânită şi enervată, coaptă pentru a cădea întreagă sub dominaţia rusească "* (Vol.I ,pag.224). *„Ţarigradul a fost visul neîmbătrânit al Slavilor de Nord "* (Vol. I , pag.73).

„ Împărăţia rusească nu este un stat, nu este un popor, este o lume întreagă, care, negăsind în sine nimic din măreţia intensivă, caută mângâierea propriei măriri în dimensiunile sale...Ţarul e puternic şi nu ştie ce să facă în puterile de care dispune. Chiar înăuntrul împărăţiei sale, nici prin muncă pacinică, nici prin lucrare sufletească aceste puteri nu se pot consuma; pentru aceea ele dau năvală în afară, - altfel ar trebui să se mistuiască în lupta internă" (Vol.I , pag.269). *„ Ca orice putere mare, Rușii, acolo unde văd că vor întâmpina rezistenţă mare, se opresc şi lucrează cu o răbdare seculară, spre a surpa încet temeliile puterilor ce li se pun împotrivă "* (Vol I, pag.270). *„ Ei nu sunt poporul plin de îndărătnică mândrie ce provoacă pe alte popoare la luptă dreaptă şi hotărâtoare; sunt poporul ce-şi dă mereu silinţa să dezarmeze pe celelalte popoare , pentru ca apoi să le supună".*

Populaţiile slave - acest ocean de gheaţă, cum spune Eminescu - formează cel mai sigur punct de sprijin, iar religia

ortodoxă cea mai eficace armă pentru agitaţii. În astfel de condiţii, pericolul rusesc va fi o adevărată sabie a lui Democles, care va ameninţa însăşi existenţa statului şi chiar a poporului român. Acest factor paralizant va fi dominant în toate împrejurările.

Tendinţa de bază a Rusiei este, deci, înaintarea spre Miazăzi. Sunt 200 de ani de când Rusia înaintează în această direcţie.

„ Luptele ei orientale sunt o întregă istorie. Oricare o cunoaşte şi nu ţine seamă de ea nu este un bărbat politic şi nu are dreptul de a lua parte hotărâtoare în viaţa politică" (Vol I, pag 94). (Vezi NOTE, E)

Nu cu mai puţin realism a cercetat Eminescu tendinţa Austriacă. Ca avangardă a Germanismului, de care ne separau statul ungar şi populaţiile de slavi Occidentali, această tendinţă se îndreaptă spre Gurile Dunării şi Marea Egee, Orientul apropiat şi poate mai departe. Este redată de faimoasa formulă *„ Drang nach Osten"*.

Din cauza prolificităţii populaţiilor germane, această tendinţă găseşte suport şi în presiunea demografică cu proiecte deschise de colonizare. *„ Numai e azi îndoială* - scrie Eminescu - *asupra ţintei a o seamă de politicieni germani de a preface Orientul într-un teren de colonizare - zice List, cel mai genial dintre economiştii germani - ar trebui să se urmeze în privinţa Occidentului, a Turciei Europene, a Ţărilor Dunării de jos. Germanii au un mare interes nemărginit de a vedea dominând în aceea regiune siguranţa şi ordinea şi emigraţia, care se va îndrepta în aceea parte să fie şi cea mai lesnicioasă pentru indivizi şi cea mai folositoare pentru naţiunea Germană". „ Iar profesorul Roscher* - continuă Eminescu - *scrie: „Emigranţii noştrii care se duc în Rusia, America, Australia, Algeria sunt pierduţi pentru patria lor, devin clienţi şi furnizori altor popoare, care sunt adesea rivale şi vrăjmase nouă. Astfel s-ar produce*

lucrurile dacă emigranţii germani s-ar duce să se aşeze către alte colonii germane în localităţi fertile şi mai de tot pustii ale Ungariei, în provinciile poloneze, ale Rusiei şi acele regiuni ale Turciei menite de a fi într-o zi moştenirea Germaniei" (citat Mihai Eminescu, Vol.I, pag.400-401).

Pentru Eminescu, politica urmărită de aceşti doi mari vecini ai statului Român modern este clară. Deci *„ două mari curente istorice, curentul de nord-est, tinzând a schimba faţa Europei şi curentul de Vest, ce tinde a menţine statuquo"* (Vol.I,pag.76).

Pe aceste două coordonate se va desfăşura toată acţiunea diplomatică a micilor state din acest sector european, îndeplinind mai mult funcţiunea de piloni, iar Turcia, din cauza fazei de decadenţă în care intrase, va servi ca bază puterilor occidentale pentru a zăgăzui realizarea tendinţelor menţionate mai sus. Evident presiunea Rusiei faţă de România va fi mult mai accentuată dat fiind vecinătatea ei imediată precum şi masele de slavi care ne înconjoară şi care oferă puncte de sprijin expansiunii ruseşti. Permanentul antagonism între Austria şi Rusia a determinat o stare de echilibru şi prin aceasta s-a salvat de multe ori statul şi poporul român. *„Echilibrul* - cum spune Eminescu - *era între Schylla şi Charibia "* (Incit in Scyllam qui vult vitare Charibdim) (Vol.I, pag.402). Ori de câte ori se va rupe acest echilibru se vor naşte pentru statul şi poporul român primejdii de moarte. Alternativa alegerii în această tragică dilemă o pune Eminescu în termenii următori: *„ Am avea a alege între domnia Austriacă* (n.n. în zilele noastre, locul Austriei l-a luat Reichul German) *şi cea rusească. Sub cea dintâi Evreii ar intra în sate în număr mai mare decât astăzi, ţăranii ar deveni servitori, moşiile ar fi cumpărate de societăţi, de capitalişti şi colonizate de nemţi, iar naţia redusă la proletariat. În cazul al doilea, un ucaz ar şterge limba din biserică şi stat, ţăranul ar trăi chiar bine, însă cu condiţia să se rusifice; care din noi cum ar scrie*

aceasta i-ar îngheţa mucu condeiului; iar cei mai curajoşi ar mări pohodul na Sibir, fără judecată, prin ordin administrativ " (Vol. I, pag. 61). Dar această acţiune rusească va găsi complici interni. *„Secta celor fără patrie şi fără simţ istoric este reprezentată la noi prin urmaşii fanarioţilor. Pe când Rusia pregătea prin agenţii săi secreţi această criză, în România nu era decât un număr mic de oameni îndeobşte străini ori cel puţin de origine străină şi anume bulgari, sârbi şi greci, care luau parte la lucrarea de surpare a Slavilor "* (Vol.I, pag.291). *„ În acest conflict, pe care viitorul îl indică cu claritate, ce se va alege de cei mici? Poporul nostru mic este pus tocmai ca o muchie de despărţire între furtuna ce vine din apus pentru a întâmpina pe cea din răsărit. Oricare ar fi soarta armelor, oricare norocul războiului, oricât de înţeleaptă va fi politica micului popor, rezultatul evenimentelor va fi totuşi stabilirea unei preponderante politice,pururea fatală nouă chiar dacă nu ne-ar ameninţa cu nimicirea totală"* (Vol.II, pag.515).

Rămâi încremenit de atâta putere de previziune politică atât pe plan intern cât şi pe plan extern. Poate unii termeni s-au schimbat în forma lor, dar substanţa le-a rămas aceeaşi. Astfel că, dacă n-am şti că Eminescu a scris aceste lucruri acum 6-7 decenii şi n-am cunoaşte motivele conjuncturii de atunci, care au determinat scrierea acestor articole, am crede că au fost scrise pentru zilele noastre. Ucazul rusesc încearcă să destrame sufletul românesc, străinii sau cei de origine străină ajută lucrarea de surpare a slavilor, iar românii curajoşi, care rezistă, iau *drumul „pohodului na Sibir, fără judecată, prin ordin administrativ."* Fără a nesocoti celelalte primejdii, pentru Eminescu permanenta ameninţare rusească constituia primejdia principală.

CAPITOLUL IV

NECESITATEA UNEI NOI ELITE CONDUCĂTOARE

Restabilirea *„ sănătăţii morale a poporului Român, adânc atinsă de corupţia păturilor de populaţie străină şi semistrăină, aşezată deasupra“* (Vol.I, pag. 257), Eminescu o vede numai prin crearea unei elite conducătoare. *„Mizeria morală care bântuie ţara* - scrie Eminescu - *e o mizerie mai adâncă, dacă se poate, decât cea materială...Deci există două naţiuni deosebite în această ţară: una stoarsă şi sărăcită de producători, alta îmbuibată de mijlocitori: poporul şi plebea“* (Vol.I, pag.465). Totul e infectat de corupţia *„ce roade în mod egal cercurile cele mai înalte guvernamentale până la cel mai din urmă postulant din sat“* (Vol.I, pag.342).

„ Faţă cu faptul înfiorător că mita e în stare să pătrunză ori şi unde în ţara aceasta, că pentru mită capetele cele mai de sus ale administraţiei vând sângele şi averea unei generaţii, faţă de acest fapt înfiorător nu mai există retorică, nici stil, nici joc de spirit - spiritul stă uimit şi nu află cuvinte, până devine o armă slabă - aici începe funcţia temnicerului, şi în ţări mai primitive, unde însă monstruozitatea se pedepseşte monstruos, începe funcţia călăului“ (Vol.I, pag.425). Această stare de corupţie primejduieşte însă existenţa poporului Român. *„ Dacă am trăi însă izolaţi în peninsula Iberică sau în grupul insulelor britanice, descoperirea ar fi fost păgubitoare progresului, dar nu ar nimici statul. Dar încleştaţi între mari şi puternice monarhii, mişcările nesănătoase din lăuntru s-ar preface oricând într-un pericol pentru chiar existenţa statului şi*

haosul stingerii ar ameninţa însăşi individualitatea etnică şi istorică a poporului românesc“ (Vol.II, pag.463).

Va fi deci o necesitate imperioasă ca societatea românească să-şi creeze o nouă elită conducătoare. Acest lucru va fi anevoios fiindcă se intrase deja în cercul vicios al corupţiei. Cum am văzut, criteriile de selecţie au devenit prin excelenţă negative. În trecutul istoric românesc selecţia se făcea pe calităţi pozitive. *„Orice român* - scrie Eminescu - *fie născut din părinţi cu vază , fie din părinţi săraci, se putea ridica fie prin puterea braţului, fie prin aceea a minţei la demnităţile cele mai înalte ale statului şi era indiferent sub domniile pământene dacă meritul era al unui om din popor sau al unui boier. Singura răsplată era un rang netransmisibil asupra fiilor “* (Vol.I, pag.568.)

Este evident, că această formă de selecţiune, care are la bază lupta sub toate formele, contrastează profund cu nepotismul zilelor noastre. Ea avea un caracter sănătos şi cu adevărat democratic. Dar tocmai pentru aceasta n-a mai putut continua, când peste ţările româneşti s-au întins satrapia turcească şi epoca de corupţie fanariotă. *„Dacă a existat o aristocraţie română întemeiată pe un drept public cert, ea a încetat de a exista deodată cu anul 1700, deodată cu căderea domniei naţionale. Aristocraţia, cu independenţa ei de caracter, cu curajul ei, ale cărei privilegii consistau în datorii către ţară mai grele de cum alţii aveau a le purta“* (Vol. II,pag. 511). *„Nu putem recunoaşte epocii fanarioţilor dreptul suveran de a conferi titluri şi demnităţi“* (Vol.II, pag. 201).

Aşa că, după Eminescu, toată puzderia de aşa zişi *„prinţi valahi“* de proveniență levantină, cu stigmatele degenerescenţei izbitoare (stârpituri sau deşiraţi), versatili şi oportunişti , care, fără decenţă, se înghesuie în toate părţile, n-au de a face nimic cu adevărata aristocraţie istorică, vitează, demnă, morală. Primii erau adevăraţii boieri, secunzii adevăraţii ciocoi.

Crearea unei elite conducătoare, Eminescu o vede posibilă numai prin ieşirea din marasmul sufletesc, care copleşeşte societatea românească. *„ Dacă România ar avea o epocă mare, atunci* - scrie el - *ar avea şi o aristocraţie nouă“* (Vol.I, pag. 395). Ieşirea din acest cerc vicios, însă, nu s-ar putea face decât prin formarea caracterului şi educaţia muncii. *„Nu în cultura excesivă a minţiei consistă misiunea şcolilor - excepţie făcând de cele înalte - ci în creşterea caracterului“* (Vol.II,pag.228).

„ Munca şi numai munca - scrie Eminescu - *este izvorul libertăţii şi al fericirii şi cum că cei pretextează că bunurile morale şi materiale se câştigă prin adunări electorale, prin discursuri de cafenea şi prin articole de gazetă sunt nişte şarlatani, care amăgesc poporul în interesul lor şi spre risipa bunei stări“* (Vol.I, pag. 122).

„Organizaţia de astăzi a favorizat fuga de muncă, ea a ridicat elemente, care n-au nimic, în fruntea statului, ca să trăiască şi să se îmbogăţească din averea lui şi tot organizaţia aceasta a făcut şi pe alte clase să crează că numai prin politică poţi ajunge la ceva....Pieirea noastră prin pieirea muncii“ (Vol. I, pag. 386-387). În muncă e salvarea, *„în apărarea muncii reale , nu în fraze şi principii generale, a căror bunătate sau răutate practică atârnă de la aplicare, deci de la progresul real pe care un popor l-a făcut pe calea muncii fizice şi intelectuale...La noi liberalismul pretextat al naturilor catilinare, în loc de a democratiza clasa de sus, a avut din contră rezultatul de a aristocratiza o clasă nenumărată de indivizi, care, nevroind a muncii, având chiar ruşine de muncă, aspiră de a ajunge la vază şi de a face avere pe calea demnităţii statului, începând de la miile de funcţionari mici şi sfârşind cu însăşi fotoliile ministeriale. Înmulţirea dar a claselor consumatoare şi scăderea claselor producătoare, iată răul organic, în contra căreia o organizaţie bună trebuie să găsească remedii“* (Vol.I,pag.541).

Singura posibilitate de îndreptare, deci este munca. *„O singură buruiană de leac există pentru acest scop: munca .Muncă, nu comunalism ; muncă , nu bancheturi cu gunoiaele civilizaţiei franceze; muncă, nu pornoscopie pe bulevarde; muncă, nu pomadă, iată mijlocul care va ridica poporul nostru“* (Vol.II, pag.52).

Prin muncă se poate soluţiona criza economico-socială. *„Numai o organizare strictă , care ar sili pe poporul de mijlocitori la muncă şi la producţiune , o organizare care ar îngreuna parvenirea la funcţiuni publice, dar care le-ar deschide prin alt regim economic o piaţă, în care să-şi deprindă să-şi ofere braţele la o muncă reală, ar putea să vindece relele de care suferim“* (Vol.II, pag.466). *„Căpătuirea numărului nesfârşit de nulităţi de oameni absolut inproductivi din care se compune partidul .... Un singur remediu există în adevăr, în contra acestor rele, dar trebuie aplicat cu toată rigoarea, cu tot exclusivismul: munca, acest corelat mecanic al adevărului; adevărul, acest corelat intelectual al muncii. Dar muncă, nu nimicuri, nu mâncare de muşte pe apă ! Şi în adevăr nu fraze lustruite şi negustorie de vorbe “* (Vol.II, pag. 475 şi urm.).

Tot pe calea muncii vede Eminescu rezolvarea problemei veniturilor şi cu deosebire a problemei evreieşti în România. *„Noi suntem singuri* - scrie el - *că o organizare mai strictă, mai protectoare pentru munca materială şi intelectuală, le-ar pieri Evreilor pământul de sub picioare şi ar emigra de la noi cum emigrează din alte ţări în adevăr civilizate, nerămânând decât numărul strict necesar pentru mijlocirea schimbului în activitatea ţării. Dar nu organizarea laxă de astăzi cu conrupţiunea văzută în principiu de administraţie, cea mai bună şi mai naţională soluţiune a chestiunei israelite nu va fi decât un paliativ bun contra unui simptom acut, nu însă medicamentul special contra bolii organice de care suferim“* (Vol.I, pag.511).

Uneori, însă, Eminescu, disperat că răul copleşeşte orice încercare de a găsi o ieşire normală din mlaştina corupţiei, preconizează chiar *„mişcări violente“* , dar după deşertarea revoltei, revine resemnat, dat fiind poziţia critică pe care o ocupă statul Român, *„ca în cleşte de marile împărăţii ,care îl înconjoară “* . În special primejdia rusească, cum am văzut îl preocupa mereu.

„ Ar trebui nişte mâini vârtoase mocăneşti care să ştie s-o întrebuinţeze (n.n. este vorba de Ordinul Sfintei Cânepe, coarda spânzurătorii). *Apară ele în Moldova , apară peste Olt ca în vremea lui Tudor, naţia le-ar primi aşternându-le flori şi covoare pe drumuri, precum le aşterneau lui Matei Basarab la întoarcerea în Târgovişte. Şi Matei Basarab, adormitul întru fericire, făcea uz îmbelşugat de această plantă, distribuind cordoane la Caradalele din zilele lui“* (Vol. II, pag. 293).

Deci *„ ar rămâne o cale pentru ca ţara să asvârle cât colo pe patrioţii care o guvernează: o mişcare violentă. Dar aceasta ar constitui totdeauna un pericol internaţional“* (Vol. II,pag. 206).

„ Nu cerem şi nu voim, precum insinua „Românul“, exterminarea cu sabia a elementelor hibride. Dar ceea ce pretindem pozitiv e că asemenea elemente să nu fie determinante, dominatoare în Statul Român“ (Vol. II, pag. 311).

„ De aceea trăim în putreziciunea bubei noastre naţionale şi vorbim ca protoplasma naţională să reintegreze golurile creiate prin tăieturi. Din sâmburul şi esenţa poporului trebuie să iasă puterea medicatrice a naturii, care să însănătoşeze corpul statului“ (Vol.II,pag332).

„Cine ştie dacă spiritele vor putea suporta darea în întreprindere a unei ţări întregi pe mâna unei companii de exploatare? Cine garantează că meritul nedreptăţii, că ştiinţa înlăturată, că caracterul energic înlăturat, nu vor devia pe căi

periculoase, cu atât mai periculos cu cât vor fi sfinţite prin spirit de sacrificiu, sfinţite cu fanatismul naţional? Dacă pentru omul ce voieşte îndreptarea stărilor de lucruri din patria sa pe cale legală, liniştită nu va rămâne mijloc de a face, nu va pune oare binele, fie chiar rău înţeles, al ţării mai presus de legi, de instituţii de stat ?“ (Vol.II,pag.360). *„O crimă politică, comisă de un om privat, încetează de a fi o crimă, când e purtată de vederi mai înalte şi dictată de cugetul curat, fie chiar greşit, de a mânui statul“* (Vol.II,pag.456). *„ Şi în acest popor nenorocit nu se mai află destulă energie morală pentru a ridica securea şi a se scăpa de asupritori. În toate provinciile Daciei lui Traian, poporul autohton e o vită menită a ţine în spate populaţii străine. În Ardeal munceşte pentru Unguri, în România pentru greco - Bulgari şi Jidani.“* (Vol.II,pag478). *„ Nu alegem vorbele după cum îndulcesc sau înăspresc drumul, ci după cum acopăr, mai exact, ideea noastră. Nu vorbele, ci adevărul ce voi a-l spune e aspru“* (Vol.II,pag.455).

Din toate cele reproduse mai sus, rezultă cât de clar a indicat Eminescu necesitatea creerii noii elite conducătoare, care să aibă la bază meritul muncii şi cât de dramatice sunt frământările lui, când cuprins de disperare, este nevoit să vază ieşirea din marasmul, care primejduieşte însăşi existenţă statului şi poporului român, preconizând calea violenţei.

CAPITOLUL V

VESTIREA CĂPITANULUI

Pentru acţiunea de ridicare şi sfărâmare a lanţurilor robiei materiale sau morale, naţia îşi aşteaptă omul. Şi Eminescu, acest *„al semnelor vremii profet “*, îl vesteşte cu cuvinte de foc. Se cere o nouă direcţie şi un stil de viaţă şi de luptă, care să fie însăşi chintesenţa adevăratului suflet românesc. Şi Eminescu indică linia, pe care se va mişca omul aşteptat. *„Nu acel om politic va fi însemnat, care va învăţa şi combina sisteme nouă, ci acel care va rezuma şi va pune în serviciul unei mari idei organice înclinările, trebuinţele şi aspiraţiunile preexistente ale poporului său“* (Vol. II, pag. 438).

Credinţa lui Eminescu în viitorul neamului românesc rămâne întreagă, cu toate relele pe care le vede bântuind Ţara. *„Nu ne îndoim că poporul român va ştii într-un secol poate să alunge până şi urmele ruşinei sociale de a fi fost stăpâniţi de Greci şi de Jidani. Mulţi ochi ce strălucesc încă nu se vor închide până nu vor fi văzut rasa română care se distinge din promiscuitatea radicală, învingând în această ţară şi impunându-şi, îndărătnică şi mare cum a fost odinioară modul ei de a fi, dreptul ei, seriozitatea ei morală, regimul de sustractori şi de hetere care ne stăpâneşte acum* (Vol.II,pag.453).

Generaţiei sale flegmatice şi lipsite de orice credinţă pentru realizarea Daciei viitoare, Eminescu îi opune generaţia curăţită prin abnegaţie şi durere pe care o vesteşte că va veni. *„Ceea ce ne uimeşte mai cu seamă şi ne întristează, când*

trecem peste stâlpii acestei reviste, este lipsa de convingeri, lipsa de energie sfântă, caracteristică pentru tinerimea popoarelor, este aerul flegmatic, cu care sunt scrise monstruozităţile acestea. Pe când cei mulţi dintre noi se cred nevrednici, în adâncul sufletului lor nevrednici de a ridica vălul de pe acest ideal, cunoscând că numai o altă generaţie curăţită prin abnegaţie şi durere poate îndrăzni să gândească la ea, aceşti domni pentru care istoria suferinţelor noastre e un basm, pentru care mormintele eroilor noştri sunt bune de prefăcut în puşcărie, pentru care nimic din ce au trecut nu e vrednic de veneraţie, îşi dau aerul a ne zice: putem scoate Dacia din buzunar dar nu voim decât atunci când vom fi socialişti“ (Vol.II,pag.517).

Dar acestei generaţii, *„ curăţită prin abnegaţie şi durere“* pe care o anunţă Eminescu, îi prevede şi principiile, pe care să i se ridice conducerea: *„Nu e indiferent pentru un popor* - scrie el - *cărui principiu se datorează ridicarea unui om în mijlocul lui, dacă ea se datoreşte tăriei, curajului, energiei - tot atâtea numiri diverse pentru principiul puterii de muncă şi bărbăţie, sau dacă ea se datorează speculei, apucăturilor instinctelor, instinctelor feline şi oarecum femeieşti ale omenirii. Nu e indiferent pentru viaţa unui popor ca, în loc de stejar, să răsară slabul şi pururea de vânt legănatul mesteacăn. Nu e indiferent dacă cei ce se ridică au sau nu rădăcini adânci în pământul ţării. Nu e, c-un cuvânt, indiferent dacă soarta unei ţări e condusă de oamenii ei proprii sau de aristocraţia diferenţelor de preţ şi diferenţelor de opinii, de aristocraţia cursului de bursă şi a limbuţiei. “* (Vol.II,pag.531).

Pentru Eminescu, apariţia unei mâini energice era o necesitate istorică. *„Un remediu radical* - scrie el - *ar fi numai o mână de fier, dreaptă şi conştientă de ţelurile ei bine hotărâte, care să inspire tuturor partidelor convingerea că statul român moştenit de la zeci de generaţii, care au luptat şi suferit pentru existenţa lui, formează moştenirea altor zeci*

de generaţii viitoare, şi că nu e jucăria şi proprietatea exclusivă a generaţiilor actuale. Acest sentiment istoric al naturii intrisece a statului şi trebuitoarea mână de fier îi lipsesc însă din nefericire, încât departe de a vedea existenţa statului asigurată prin cârmă puternică şi prevăzătoare a tot ce poate produce naţia mai viguros, mai onest şi mai inteligent, suntem din contră avizaţi de a aştepta siguranţa acestei existenţe de la mila sorţii, de la pomana împrejurărilor externe, care să postuleze fiinţa statului român ca o necesitate internaţională " (vol.I,pag.343).

Şi Eminescu, profetic şi în acelaşi timp sfâşiat de durere pentru soarta ce-l aşteaptă pe cel trimis de destinul românesc: *„Doamne al Vremurilor, unde e acel singur om, care să pună pe străini la locul lor, să cureţe România de tot ce a fost mai decrepit, mai ocolitor de muncă, mai stricat dincolo de Dunăre de ciuma asta orientală? Unde e acel singur om.... ca să nu i se pară ţară aceasta o colonie greco - bulgară , o societate străină de exploatare, condusă de cel mai străin dintre ei, de C.A.Rosetti. Dar să n-o spunem, spre mângâierea şi a partizanilor săi, nu mai sperăm în asemenea om. Acest popor românesc e atât de sărăcit, atât de ameţit prin fraze, atât de căzut, încât un asemenea om ar muri sub garduri ca Şincai ori ca Avram Iancu sau s-ar găsi cineva să-l vânză, precum pe Tudor l-a vândut sârbul Macedonski şi în acelaşi timp în care acel singur om ar zăcea la puşcărie sau la ocnă, tot unui C.A.Rosetti sau unei Caradale i s-ar vota pensie reversibilă, pentru c-ar fi scăpat ţara de un asemenea om"* (Vol.II,481).

Orice comentariu devine de prisos. Este greu de a găsi în analele istoriei o previziune atât de clară şi precisă în elementele ei. Ea parcă ne aminteşte de profeţia Sfântului Ioan Botezătorul când a anunţat venirea Mântuitorului.

CAPITOLUL VI

FECUNDAREA GÂNDIRII EMINESCIENE

Cu toată încercarea clasei conducătoare de a le înăbuşi în complicitatea tăcerii sau de a le minimaliza , ideile politico-sociale ale lui Eminescu au avut o influenţă considerabilă în gândirea politică românească. Aproape toţi scriitorii politici români trăiesc sub vraja gândirii lui viguroase şi realiste. Toţi s-au inspirat de la el.

„ Eminescu - scrie Aurel Popovici - *n-a fost numai un om de convingeri. El a avut şi curajul bărbătesc de a-şi spune sincer părerile şi convingerile sale. Eminescu e mintea limpede a unui ţăran român crescut la şcoli bune. Pare că neamul românesc l-a născut spre a ne da icoana vie a firii româneşti. Din Eminescu vorbeşte şi fruntaşul şi mijlocaşul şi codaşul."* (Aurel Popovici : Naţionalism sau Democraţie, p.90). *„ Un adevărat profet al unui neam. De fapt Eminescu a fost întruparea înţelepciunii seculare a poporului român, un fel de arătare a duhului naţional... Eminescu a văzut mai bine decât oricine liniile hotărâtoare ale dezvoltării noastre istorice... Puţini de tot pot înţelege pe Eminescu. Dar toţi românii cu inimă curată pot simţi învăţăturile lui "* (idem , p.73). *„ El a fost şi a rămas el însuşi. O puternică individualitate de observator şi gânditor politic* (p.74)... *adânc înfipt în mijlocul poporului românesc de pretutindeni. O profetică putere de intuiţie l-a făcut cu adevărat pe el „ al semnelor vremii profet "* . Căci: *„ ...oricât l-am admira pe Eminescu ca poet, şi mai multă admiraţie merită ca gânditor politic* (pag. 75). *Articolele lui scânteiază o întreagă filosofie politică* (pag. 76). *Citind pe Eminescu, ai impresia că-ţi*

vorbeşte glasul istoriei naţionale din el (pag.77). *Eminescu, om dintr-o bucată, o personalitate nu numai mare, ci şi armonică, ceea ce tocmai la personalităţile mari e foarte rar ... Eminescu e cel mai mare suflet românesc ce a trăit vreo dată, ochiul cel mai văzător între români ... N-a urât libertatea, n-a urât liberalismul, el n-a urât decât minciuna ".*

„ Spiritul reprezentativ care a desăvârşit la noi ideea naţionalistă este poetul Eminescu. Membru al Junimei, dar bătând căile sale proprii pe alături de dogmele magiştrilor, el prezintă naţinalismul cu toate multiplele sale trăsături: istoric, romantic, pesimist, sentimental, iubitor de neam, religios " (Xenopol).

„ Eminescu - scrie economistul Mihail Manoilescu - *este ca gânditor politic şi ca economist tot atât de genial ca şi în artă. Genial ca observator, ca intuiţie, ca anteviziune "* (Destinul Burgheziei, pag. 137). *„ De la Eminescu* - scrie Dr. Nicolae Roşu - *liniile de forţe diverg : Vasile Conta şi A.C.Cuza vor lăsa să cadă accentul pe antisemitism, Nicolae Iorga şi A. Xenopol pe istoricism, Aurel Popovici pe antidemocratism, Vasile Pârvan pe autohtonismul rasei, I. L Caragiale pe critcismul antiliberal. În gândirea lui Mihai Eminescu, dialectica naţionalistă şi-a aflat cea mai masivă închegare "* (Dialectica Naţionalismului , pag.16).

Aşadar, mai toate curentele spirituale autentice româneşti, care au animat intelectualitatea românească, derivă mai mult din gândirea sintetică a lui Eminescu. De aceea, aceste curente luate în parte, cu tot vadul adânc care l-au creeat în sensibilitatea românească, nu pot depăşi întregul, pe care îl reprezintă gândirea eminesciană.

Antisemitismul lui Cuza, oricât de savant ar fi documentat, pare cu totul unilateral dacă nu i se face corelaţia - aşa cum a făcut-o Eminescu - cu elementul fanariot, care i-a oferit suportul iniţial, precum şi cu cel politicianist, care l-a urmat după aşa zisă asimilare a elementelor fanariote. Acelaşi

lucru se poate spune şi de antidemocratismul lui Aurel Popovici sau de curentul semănătorist. etc..

Desigur, Eminescu a avut şi mulţi detractori. Încă în viaţă fiind, elementele străine şi înstrăinate dominante l-au persecutat, hulit şi denigrat. I s-a spus că este nebun şi chiar străin de neam. La toate aceste atacuri ignorabile, Eminescu a răspuns cu seninătate: *„Să presupunem că aşa ar fi ! Că autorul acestor şiruri e nebun, e bun de legat şi dus la Mărcuţa. Rămâne mai puţin adevărat ceea ce a zis ? Asta-i chestiunea "* (Vol.1 pag. 330).

După moartea lui, când geniul său poetic a găsit recunoaşteri unanime, s-a încercat - cum am spus - să se înmormânteze în complicitatea tăcerii opera lui politică. O anumită publicistică a *"veniturilor"* a cerut numai un Eminescu poet . Unii dintre aceştia au mers chiar mai departe, cerând eliminarea „ Doinei " şi a ultimei părţi din Scrisoarea III-a din ediţiile populare pentru motivul că incită la ură şi ar fi inestetice. Şi insinuările s-au făcut sub toate felurile ba că, *„teoria păturilor suprapuse"* ar fi fost elaborată când Eminescu era bolnav (Gh. Panu) ; ba că, *„ fiind gazetar, nu-şi poate exprima convingerile în toată libertatea "* (I. Brăileanu): ba că, *„ trebuind să-şi agonisească existenţa, a colaborat la un ziar conservator "* (cum scrie ziarul Viitorul) şi deci a scris în acest sens, etc.. *„ O insultă mai mare* - răspunde Alexandru Papacostea - *nu se poate aduce memoriei aceluia care a fost nu numai cel mai mare poet, dar şi cel mai mare caracteristic temperament epic al României contemporane "*. Poate în focul polemicilor, Eminescu să fi făcut şi unele exagerări. Chiar el însuşi a recunoscut de multe ori patriotismul fraţilor Brătianu cu viaţa lor morală şi austeră. Pentru Dimitrie Brătianu avea o stimă deosebită. Ca diagnostic politic, însă, adevărurile spuse de Eminescu rămân în esenţa lor întregi.Dar pe lângă atacurile frontale, criptostrăinii au încercat demontarea operei politice a lui Eminescu pe cale indirectă.

Este cunoscută încercarea făcută de a prezenta epoca Fanarioților ca o epocă purtătoare de civilizație! Eminescu prevăzuse acest lucru când scria despre *„ restabilirea fanarioților de acum pe cale piezișe “* (Vol. II, pag.477). Împotriva acestei încercări se ridică cu vehemență Aurel Popovici când scrie: *„ Se apropie suta de ani de la moartea lui Tudor. Şi totuşi acea civilizație fanariotă, atât de dezastroasă pentru noi, fu preamărită chiar acum câțiva ani de la Tribuna Ateneului Român din București “* (Naționalism sau Democrație , pag. 43).

În ultimile decenii, încercarea cea mai serioasă pentru reabilitatea fanariotismului, data aceasta camuflat sub eticheta socială a așa zisei *„ burgezii românești “*, s-a făcut de către sociologul Ştefan Zeletin. Folosind dialectica marxistă până la punctul care convenea tezei sale, el a încercatat să justifice toate abuzurile, incorectitudinile băneşti şi tarele morale ale clasei dominante neofanariote ca un fenomen inerent naşterii unei burghezii. Mai mult: a căutat să prezinte naționalismul *„păturei superpuse “* ca mult mai realist şi mai eficace decât acel sentimental şi reacționar a lui Eminescu. Ca o ironie a soartei, după ce va încerca să compare în naționalism pe C.A. Rosetti cu Eminescu, va taxa pe acesta din urmă ca *„ cea mai mare figură a reacțiunii române “* (Ştefan Zeletin: Neoliberalismul, pag. 3). *„Reacțiunea împotriva burgheziei - scrie el - nu poate primi în conținutul ei, oriunde s-ar produce, decât un anumit număr de însușiri , şi la noi Eminescu le-a gândit până la sfârşit pe toate. Celor mai târziu veniți pe căile sale, nu le rămâne decât a pune greutatea autorității lor pentru răspândirea ideii naționale “* (Zeletin, pag. 228).

Este interesant de remarcat în cazul de față cum dialectica cea mai subtilă nu poate substitui instinctul sănătos, pentru a pătrunde adevărurile de bază. Spațiul restrâns al acestei expuneri comemorative nu îngăduie să arătăm defectuozitatea acestei argumentări *„ realiste “*. Ne mărginim să spunem însă

că o problemă de tactică şi strategie politică elementară face ca să nu se angajeze bătălii pe terenul unde adversarul este cel mai tare. Ori, combaterea forței evreești - cum preconiza Zeletin - numai pe terenul economic, financiar, având coruptibilitatea aparatului de stat şi moravurile stricate ale vieții noastre publice, este, cu tot limbajul ei științific-realist, cea mai inocentă dintre iluzii. Privită deci chestiunea în ansamblul ei, se poate vedea cât de unilaterală este această concepție realistă a așa zisului *„neoliberalism românesc “* şi cât de completă apare gândirea politică eminesciană, care pune problema în toți termenii săi. Dar, poate, în aprecierile lui Zeletin, care, cu toate recunoaşterile lui aparent obiective, diminuiază pe nedrept adevăratele proporții ale lui Eminescu, să fi contribuit acel sânge *"Elenic"*, cum scrie el, pe care *„ îl simte cu fiori pulsând în vinele sale “* (pag.274). Poate tocmai, vocea acestui sânge s-a insinuat prin măiastra lui dialectică şi sub masca cea mai stiințifică contra aceluia care a avut cuvinte atât de grele împotriva strămoşilor săi mai degrabă fanarioți, decât *"Elini "*! Toate aceste încercări directe sau piezișe ale elementelor criptostrăine nu numai că n-au reuşit să diminueze prestigiul gândirii eminesciene, dar dimpotrivă i-au dat o îndreptățire nouă pentru a o face şi mai fecundă în sufletul noilor generații.

CAPITOLUL VII

SINTEZA LEGIONARISMULUI

Toate curentele spirituale naţionaliste: autohtonismul tragic al lui Pârvan, antisemitismul lui Cuza, semănătorismul şi istoricismul lui Iorga, antidemocratismul lui Aurel Popovici, moralismul lui Găvănescul, ortodoxismul lui Nae Ionescu şi chiar gândirismul lui Blaga, au purces din gândirea eminesciană. După ce vreme de jumătate de veac, în mod paralel dar disparat, au brăzdat sensibilitatea românească, ele au convers spre noua sinteză pe care a dat-o gândirea politică a Căpitanului. De aici toate aceste curente captate şi organic împletite, în esenţa lor, părăsesc terenul profetic, protestatar, sentimental sau criticist şi se învolbură în curentul de acţiune şi faptă a legionarismului. Deficienţa care adesea ori era relevată de publicistica adversă, în sensul că naţionalismul românesc n-are capacitate realizatoare, venea astfel în mod organic împlinită prin crearea acelui formidabil instrument de acţiune, pe care l-a constituit Căpitanul prin fondarea Mişcării Legionare. Căpitanul a dat tuturor acestor curente axa de acţiune politică, pe care a procreat-o gândirea eminesciană. *„El a ştiut* - cum spune Eminescu - *să rezume şi să pună în serviciul unei mari idei organice, înclinările, trebuinţele şi aspiraţiile preexistente ale poporului său "* (Vol. II ,pag. 438). Această idee organică a fost reluarea credinţei strămoşilor Traci în *"nemurirea sufletului"*, completată cu ideea creştină a păcatului originar şi a necesităţii luptei pentru combaterea răului, în primul rând din noi înşine, în vederea mântuirii sufletului, pentru că ţelul

final al neamului nu este viaţa, ci învierea în numele Mântuitorului Isus Hristos. Prin această completare, doctrina naţionalistă capătă o respiraţie largă, care permite o adâncă înrădăcinare în *„ pământul strămoşesc "* şi în cerul românesc. Unii, ca Prof. Mihail Manoilescu de pildă, care au cercetat chestiunea fără adâncimea necesară, au văzut în această latură misteriosă a legionarismului o prevalare a aşa zisei *„dimensiuni slave "* a sufletului românesc. Aceştia n-au ţinut seamă că credinţa în *„ nemurirea sufletului "* cu toate consecinţele, pe care le comportă, este o concepţie prin excelenţă tracă şi că această credinţă fecundează în legionarism elanuri eroice şi active şi nu stagnează în atitudini pasive sau fataliste, la care predispune misticismul slav.

Pe plan practic, acţiunea va căpăta o adâncime mai mare. Până la Căpitan, răul de care suferă societatea românească a fost atribuit mai mult unor cauze exterioare (fanariotism, iudaism, politicianism). Menţinând acest adevăr, Căpitanul a indicat şi răul intern, care este în fiecare din noi, ca urmare fatală a păcatului originar independent de aceşti factori dizolvanţi externi. Problema întremării societăţii româneşti va fi , deci, mult mai adâncă de cum o indicase antisemitismul lui Cuza sau antidemocraticismul lui Aurel Popovici. Pentru a se face însă o operă durabilă, trebuie secătuită mlaştina interioară a sufletului nostru, unde patogenii externi, menţionaţi mai sus, îşi găsesc teren propice pentru prosperarea lor. Este nevoie, deci, de o adâncă concepţie morală, care să permită *„ un proces de perfecţiune omenească "*, asigurând astfel echilibrul sufletesc necesar sau corectitudinea interioară, singurele care pot permite o temeinică întremare politică şi socială. În felul acesta, plaga politicianistă, în noţiunea căreia Căpitanul include şi fanariotismul moştenit, se va închide prin lipsa de alimentare (inaniţie); iar primejdia evreiască se va diminua în virulenţa ei, pe măsură ce cuirasa morală a poporului român se va întări. Acest fundament moral şi creştin va permite naşterea unei elite

conducătoare sănătoase, la care sentimentul demnității, al onoarei, al abnegației, al muncii, al generozității, ordinei și disciplinei va fi o respirație naturală. În felul acesta, se vor realiza premizele pentru o prosperare atât în domeniul spiritual (cultură), cât și în cel material (civilizație); iar neamul românesc își va putea valorifica talentul, pe care i l-a încredințat Dumnezeu pe acest pământ.

În concepția legionară nu numai că se oglindesc toate ideile politico-sociale ale lui Eminescu, precursorilor și succesorilor săi, dar aceste idei capătă un sens mult mai adânc. Mișcarea Legionară a dat direcție pozitivă gândirii politicii naționale.

Așadar, Eminescu a fost prima mare sinteză a gândirii și simțirii românești, de la care au purces toate curentele spirituale și politice ce vreme de 7 decenii și mai bine au animat intelectualitatea noastră. Căpitanul este prima mare sinteză a acțiunii românești, menită să transpună pe planul realizării toate visurile de mărire românească și gândurile sublime ale tuturor înaintașilor, și în primul rând ale lui Eminescu: să creieze un erou al vitejiei, al muncii și al dreptății.

Această acțiune nu va râvni să facă un partid politic, care n-ar putea *„ să dea cel mult un nou guvern și o nouă guvernare “*, ci ea va tinde să creeze o *“ școală, care să poată da țării acesteia un mare tip de român. Poate să iasă ceva mare, cum n-a mai fost, care să frângă în două întreaga noastră istorie și să pună temeliile începutului unei alte istorii românești, la care acest popor are dreptul, datorită suferințelor și răbdării lui milenare, precum și curățeniei sale sufletești, căci este poate singurul popor din lume care, în toată istoria sa, n-a cunoscut păcatul robirii, încălcării sau nedreptății altor popoare “*(Pentru Legionari, pag. 287).[4]

Fără Eminescu, credința legionară ar fi lipsită de principala sa rădăcină în sensibilitatea și gândirea românească nealterată. Fără credința legionară dată de Căpitan, care trasează

un nou stil de viață caracteristic românesc și monumental, gândirea și îndemnurile lui Eminescu ar fi rămas o voce în deșertul vieții publice românești din ce în ce mai pustiită de străinism și politicianism. Eminescu genial în gândire și Căpitanul, genial în acțiune, cei doi poli de sinteză prin care trece axa destinului românesc ce se proiectează spre luminile orbitoare a Cerului. Ei doi reprezintă mai bine linia de viață și onoare a neamului românesc.

CAPITOLUL VIII

DESTIN COMUN DE MARTIRI

Dar, pe lângă necesitatea istorică de împlinire reciprocă, pe acești doi tineri ai gândirii și ai faptei românești îi apropie o serie întreagă de lucruri și mai ales un destin comun de martiri. Amândoi sunt „mândri feciori “ ai Moldovei de Sus, astăzi cotropită de străini, amândoi au fost prigoniți și chinuiți pentru credința lor în neamul românesc, amândorora li s-a contestat ce le era mai scump în lume: originea românească; amândoi n-au apucat să păsească în al patruzecelea an al vieții, când geniul lor creator ar fi intrat în plină fază de maturitate; amândoi au fost martirizați, primul înebunit de durere și ucis într-un spital de

nebuni, al doilea încărcat de lanţuri şi purtat prin toate închisorile României Mari şi apoi strangulat.

Scrie Eminescu: *„ Iubim ţara şi naţia noastră astfel cum nu o iubeşte nimeni, cum nimeni n-are puterea de a o iubi. În noi trăieşte restul de energie şi de caracter, pe care voi* (n.n. politicieni) *în viaţa publică aţi ştiut a i-l nimici "* (Vol. I , pag. 415). *„ Tot fanatismul de rasă se dezlănţuie atunci şi ca praful se alege din gheşeftarii şi patrioţii de meserie care-l servesc* (Vol. II pag. 423). Iar, în altă parte, *„ Xenopolus*[5] *sfârşeşte prin a mă face bulgar şi a descrie după cum îi place exteriorul şi deprinderile mele. El nu mă opreşte de a fi dintr-o familie nu numai românească, ci şi nobilă neam de neamul ei - să nu vă fie cu supărare - , încât vă asigur că între strămoşii din Ţara de Sus a Moldovei de care nu mi-e ruşine să vorbesc s-ar fi aflând poate ţăran liber, dar jidani, greci ori păzitori de temniţe măcar nici unul "* (Vol. II pag.442).

Scrie Căpitanul: *„ În miezuri de noapte, în ceasurile grele ale neamului, noi auzim glasul pământului românesc care ne îndeamnă la luptă... Suntem legaţi de acest pământ prin milioane de morminte şi prin milioane de fire nevăzute, pe care numai sufletul nostru le simte şi rău de acei ce vor încerca să ne smulgă de pe el "*(P.L. pag. 90). *„ Chinuit fizic ca un câine, sunt pline hainele de suferinţă; iată acum 60 de zile şi 60 de nopţi de când oasele mele sug ca o sugătoare umezeala, care ţâşneşte din pereţi şi din pământ. De 60 de zile nu schimb o vorbă cu nimeni, căci nimeni din cei de aici n-are voie să vorbească cu mine. Şi atacat în acelaşi timp în fiinţa mea morală: acuzat de trădare, considerat străin, ca nefiind român nici după mamă nici după tată. Arătat ca duşman al statului; copleşit de lovituri şi legat cu mâinile la spate, adică neavând nici o posibilitate de apărare "*(Memorii Inedite , ed. italiană, pag. 158). *„ Doamne ! mă rog în noaptea aceasta de Înviere, primeşte-mi jertfa. Ia-mi viaţa. Căci Ţie,*

o Ţară ! nu-ţi trebuiesc puterile noastre, Tu vrei moartea noastră" (Memorii Inedite, ed. italiană., pag. 110).

A scris profetic Eminescu: *„ Şi în acelaşi timp în care acel singur om ar zăcea la puşcărie tot unui* (politician, n.n.) *i s-ar vota pensie reversibilă pentru că ar fi scăpat ţara de acel om "* (Vol. II , pag. 481).

Şi aşa a fost !

Canalia politicianistă este în toate timpurile aceeaşi !

CAPITOLUL IX

PE LINIA DESTINULUI ROMÂNESC

Comemorând un veac de la naşterea lui Mihai Eminescu, *„generaţia noastră* - cum scrie Căpitanul - *se găseşte pe aceeaşi linie de credinţă, de simţire şi de caracter cu cei de la 1879 şi în momentele acestei sfinte întâlniri, se închină cu recunoştinţă şi cu evlavie în faţa marilor umbre"* (P.L., pag.131).

Cum am văzut din lungile citate reproduse mai sus, în orice rând din scrisul politic şi social al lui Eminescu se reflectă crezul nostru legionar. Este atât de mare actualitatea lor încât, dacă n-ar fi fost cele 6 decenii care ne separă de la moartea lui, s-ar crede că au scrise astăzi, într-o carte destinată pentru legionari. Acest fapt evidenţiază prin el însuşi cât de mare a fost reaua credinţă a acelora care au încercat şi încearcă să prezinte

doctrina legionară ca ceva străin de sufletul românesc. Dar tot din acest fapt, care ne umple sufletul de mândrie, rezultă şi o mare răspundere pentru legionari: ei sunt cei mai legitimi executori testamantari ai concepţiei politice eminesciene. În aceste zile de înverşunată prigoană, de mare dezolare sufletească şi de mare dezorientare în cugete, mai mult ca oricând, revine legionarilor datoria ca această neasemuită comoară de gândire şi simţire românească să fie păstrată neatinsă şi transmisă nealterată generaţiilor care vor veni. Peste *„ hiatusul “* pe care vor să-l creeze în dezvoltarea istorică românească actualii tirani, sufletul legionar să arunce o indestructibilă punte de legătură pentru ca gândurile marilor înaintaşi să nu mai poată fi - cum spune Căpitanul - *„ închise cu peceţi grele sub lespezi de uitare “*(P.L.,pag.131).

Cu acest prilej să ne pătrundem încă odată, de adevăratul istoric stabilit de Eminescu că neamul românesc se găseşte în plină luptă cu *"veniturile"* - aceste toxine interne - care, sedimentate la încheieturile vieţii noastre publice, îi otrăvesc existenţa şi îi împidică o dezvoltare normală.

Etapele acestei lupte de multe ori surde le-a precizat Eminescu cu o rară putere de pătrundere. *„ La 1821 începe reacţiunea elementului autohton şi merge biruitor până la 1866. La 11 Februarie 1866 învinge din nou elementul imigrant. Există de atunci o oscilaţiune, o mutare a punctului de gravitaţie când asupra elementelor instinctiv naţionale, când asupra celor instinctiv străine, dar victoria, precum vedem, e momentan a celor din urmă “* (Vol.II ,pag.294).

Din rândurile acestor *„ venituri “* îşi recrutează mai mult uneltele asupritorii de astăzi ai neamului românesc. S-a realizat - cum am văzut - încă odată ceea ce spunea Eminescu: *„Pe când Rusia pregătea prin agenţii săi secreţi această criză, în România nu era decât un mic număr de oameni îndeobşte străinii, ori cel puţin de origine străină, şi anume: bulgari, sârbi, greci care luau parte la lucrarea de surpare a Slavilor “*

(Vol. I ,pag.291). Dar mai primejdioşi decât aceştia, care s-au demascat, trebuie să considerăm pe acei criptostăini, care, aparent asimilaţi, s-au insinuat mimetizându-se până şi în rândurile noastre legionare. Toată această speţă de rahitici morali, care altădată, - cum scrie Eminescu - *„mâncau la românism“* (Vol. II , pag. 228), au început de la o vreme încoace să mănânce la legionarism. Persistă grava primejdie ca, sub influienţa nefastă a unor astfel de elemente, organic nesănătoase, să se altereze integritatea crezului nostru legionar. Aceste toxine interne ar putea duce la descompunerea celei mai mari credinţe româneşti, degradând-o la nivelul unui respingător cameleonism politic sau în acea *„ pehlivănie politicianistă erijată în doctrină de stat “*, cum o numeşte Eminescu (Vol. I ,pag.465).

Generaţia noastră, dacă şi-ar lăsa crezul să-i fie alterat de o asemenea mentalitate levantină, ar trăda linia istorică a neamului nostru, pe care au indicat-o toţi marii noştrii înaintaşi, în frunte cu Eminescu şi despre care Căpitanul scrie cuvinte nepieritoare. În raport cu celelalte popoare, această linie istorică nu numai că nu are nimic agresiv, dar este pătrunsă de cea mai adâncă omenie. Ea se traduce pe plan politic după formularea dată de Eminescu: 1 - Din punct de vedere extern:: *„ poziţia noastră geografică impune de a evita orice provocare faţă de puterile noastre vecine şi de a întreţine îndeobşte cu toate puterile cele mai bune relaţii “* (Vol. II ,pag.70) ; 2 - Din punct de vedere intern: respectarea drepturilor populaţiei autohtone, *„ căci nici un neam de pe faţa pământului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decât tocmai românul, pentru că nimeni nu este mai tolerant decât dânsul “* (Vol.I,pag.80). Sau cum scrie Căpitanul: *„ este poate singurul popor din lume, care în toată istoria sa n-a cunoscut păcatul robirii, încălcării sau nedreptăţii altor popoare “* (P.L. pag. 287).Această linie trece luminoasă dealungul întregii noastre istorii naţionale şi continuă virtual dealungul întregului nostru

viitor românesc indicînd calea de viaţă şi de onoare, pe care va trebui să mergem şi noi şi strănepoţii noştri, dacă vrem viaţă şi onoare pentru neamul nostru.

„ Generaţiile se pot aşeza pe această linie, se pot apropia sau îndepărta de ea. Având putinţa deci, de a da pentru neam de la maximum de viaţă şi onoare până la maxim de dezonoare şi ruşine. Câteodată pe aceasta se ridică numai indivizi izolaţi, părăsiţi de generaţiile lor. În momentul acela ei sunt neamul. Cu ei sunt toate milioanele de morţi şi martiri ai trecutului şi viaţa de mâine a neamului. Aici nu interesează majoritatea fie ea de 99%, cu părerile ei ... Aparţine istoriei naţionale nu acela care va trăi sau învinge sau nu, se va menţine pe această linie " (P.L. pag.75-76).

„ Nouă, românilor, neamului nostru, ca orişicărui neam din lume, Dumnezeu ne-a sădit o misiune, Dumnezeu ne-a hotărât un destin istoric. Cea dintâi lege pe care un neam trebuie să o urmeze este aceea de a merge pe linia acestui destin, împlinindu-şi misiunea încredinţată. Neamul nostru n-a dezarmat şi nici n-a dezertat de la misiune, oricât de grea şi de lungă i-a fost calea Golgotei lui. Şi acum ni se ridică obstacole înalte cât munţii. Fi-vom noi, oare, generaţia debilă şi laşă, care să lăsăm din mâinile noastre, sub presiunea ameninţărilor, linia destinului românesc şi să părăsim misiunea noastră ca neam în lume ? " (P. L., pag. 398) .

DRAGI CAMARAZI

Făcând acest popas pentru comemorarea centenarului naşterii celui mai mare poet şi profet naţional, precursorul crezului nostru legionar, să ne împrospătăm puterile sorbind cu nesaţ din învăţătura lui şi cu aceeaşi tărie de caracter, cu acelaşi optimism şi robusteţe morală, cu aceeaşi fermitate şi hotărâre, să mergem înainte, tot mai înainte, pe linia de foc a măreţului destin românesc, pe care l-au visat toţi înaintaşii şi martirii noştri.

15 IANUARIE 1950

CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

Formaţi caractere ! Aceasta a fost lozinca Întemeietorului Regatului Român pentru ridicarea neamului românesc. Întreg scrisul politic al lui Eminescu este străbătut de această idee. De remarcat este că asemenea cerinţă se formula într-un moment, când viaţa publică românească număra încă oameni de elită şi caracter. Un Catargiu, cu celebrul lui veto, *„aiasta nu se poate Majestate"*, un Dimitrie Brătian un Petre Carp, etc. aveau încă un cuvînt greu în conducerea treburilor publice.

Totuşi, cu privirea lui pătrunzătoare de adevărat om de stat, Regele Carol I a desprins sensul disolutiv, pe care îl lua viaţa noastră politică, hibrid produs de satrapism oriental, perfidie bizantină şi umflată retorică de romantism leşinat, pe care Eminescu o definea *„ pehlivănie politică"*.

Lozinca *„formaţi caractere“* nu pornea însă numai din concepţia puritană şi austeră, caracteristică Regelui Întemeietor, ci dintr-o absolută necesitate de stat. Este verificat istoriceşte că nimic nu se poate construi durabil fără omul de caracter. În viaţa publică mai ales, el constituie piatra unghiulară. Cele mai înţelept concepute reforme, cele mai desăvârşite legi riscă să eşueze lamentabil, dacă nu sunt oameni întregi, care să le aplice. Toată inteligenţa, toată învăţătura , toate talentele, toată educaţia, nu vor servi la nimic dacă vom fi lipsiţi de caracter. Omul versatil nu poate oferi un punct de sprijin sigur şi nici nu poate dezvolta acţiuni constructive. Lipsit de obiectiv precis şi constanţa necesară, el poartă congenital germenul destrămării. În mod deosebit, se face necesar omul integru într-un regim cu adevărat democratic. Dictatura impune o ţinută de esenţă exterioară prin teama pe care o inspiră şi asigură continuitate atîta timp cît se menţine. În regimul democratic, însă, cu inerentele sale sincope de autoritate, determinate de alternările partidelor la conducere, este neapărat nevoie de un aparat de stat format de oameni integri şi cu disciplină interioară care să asigure o desfăşurare normală a vieţii de stat.

Desigur, toate aceste raţiuni au determinat pe Regele Carol I să pună atât de mult accentul pe formarea omului de caracter. Rezultatele obţinute, însă, n-au fost cele dorite. Vocea lui a răsunat , parcă în pustiu. Şi viaţa publică românească a alunecat tot mai mult în vârtejul corupţiei, care - ironia soartei - a atins culmea tocmai sub domnia unui descendent de al său, ce i-a murdărit numele şi i-a periclitat opera, prin mentalitatea de derbedeu de lupanare, cu care a infectat viaţa noastră publică.

Cele trei dictaturi nefaste, care în ultimile două decenii au impilat poporul român, au provocat în general căzăturile morale şi au reprimat pe oamenii de caracter din toate generaţiile: Vintilă Brătianu a fost fulgerat, cu metode bizantine, într-un parc singuratic; Corneliu Codreanu a fost strangulat în dubă de

închisoare; Iuliu Maniu, ostracizat din viaţa politică şi astăzi înmormântat în temniţă, ca şi atâtea alte elemente de elită, ce nu s-au pretat să lingă cizmele cotropitorilor. Pătura conducătoare românească a fost şi este nimicită pe două căi: elementele bune, prin asasinate, temniţe şi deportări; cele slabe, prin degradare morală. Un gol înspăimântător se cască în viaţa noastră publică. Privindu-l orice Român cu dragoste de neam simte cât de cutremurătoare este răspunderea care apasă pe cei de puţini refugiaţi prin văgăunile munţilor din Ţară, sau în pribegia de peste hotare. Ei formează ultima verigă menită să asigure continuitatea conştiinţei naţionale în aceste vremuri cumplite, când în ţară opera diabolică de prostituare morală a celor mai bătrâni şi deformarea *"marxistă"* a celor tineri a luat proporţii atât de vaste. Vremurile sunt tragice şi răspântia istorică întunecată, cum n-a fost nicicând. Ele cer oameni integri, oameni pregătiţi, hotărâţi în luptă, cu impulsuri creatoare şi simţ al răspunderii pentru a birui cruntul duşman şi a reface din temelii o ţară demontată materialiceşte şi devastată sufleteşte. În perioada de tranziţie, insuficienţa numerică trebuie suplinită prin calitate. O sinteză de virtute este absolut necesară: piept călit de fier, sufletul de crin, inima caldă de erou şi minte rece de înţelept. Vâltoarea luptelor din Ţară, încercările grele ale exilului peste hotare, pe care pentru prima dată le îndură în aşa proporţii neamul românesc, vor selecţiona şi făuri acest mare tip de român: omul care să ştie să lupte şi să învingă. Să-l ferim de a nu fi muşcat şi infectat de hiena politicianistă, care încă mai rânjeşte printre noi.

„ FORMAŢI CARACTERE !“ - iată porunca pe care marii noştri înaintaşi ne-o trimit în aceste vremuri de furtună, de dincolo de mormânt.

NOTE

A.

Această convingere profundă a lui Eminescu s-a manifestat şi înainte de a scrie, cu ocazia unei altercaţii povestită de Slavici. Cum releva de curând un publicist român, când armata română a trecut la 1877 Dunărea, Mihai Eminescu, redactor la *"Timpul"*, oficiosul Partidului Conservator, a scris un inspirat articol preamărind acest act istoric, fără să ţină seama de dispoziţiile contrarii date din calcule de partid. Unul din conducătorii acestui partid, Mihail Lahovari, a venit furios la redacţia *"Timpului"* şi a cerut socoteală lui Eminescu pentru îndrăsneala de a fi elogiat trecerea Dunării. Răspunsul lui Eminescu a fost un ton de o violenţă excepţională: *„ Putoare grecească, tu nu poţi să simţi ce simt eu ca român, când începem să trăim în istorie "*. Acest adânc sentiment de trăire în istorie îl transfigura şi pe Heliade Rădulescu când în *"Reved-un Proscrit"* (1853) ridica în slavă pe Căpitanii de Armatoli Aromâni, care luptau pentru biruinţa crucii; îl ilumina pe Nicolae Bălcescu când, deşi cu pieptul ros de ftizie, râvnea de a se *„ aşeza între Cuţo - Valahi, căci socotea de neapărat de a developa naţionalitatea întra-acest avanpost al Românismului, fiindcă aceşti Valahi ne vor prinde bine odată şi odată "*. Şi tot acest sentiment de trăire în istorie îi mâna pe Bolintineanu, Cristian Tell, Ionescu de la Brad să cutreiere plaiurile Macedoniei şi câmpiile Tessaliei pentru a se regăsi cu fraţii lor de acolo şi determină pe toţi bărbaţii noştri de stat, indiferent de partidul la care aparţineau, să facă din problema elementului românesc din Peninsula Balcanică una din coordonatele politicii noastre

externe. Chestiunea este firească, şi nu este nevoie să fii *"doctor"* sau *"profesor universitar"* pentru a simţi şi înţelege lucruri atât de elementare. De spaţiul balcanic suntem strâns legaţi atât prin fondul tracic, cât şi prin suprapunera latină. Populaţiile Traco-Illire romanizate din Balcani au oferit suportul imperiului Roman din Răsărit şi au creat *"romanitatea orientală"*. Din sânul lor au condus veacuri dearândul destinul lumii cunoscute de atunci. Aici, în Balcani, istoria a înregistrat primele cuvinte în forma românească a lui *" torna, torna fratre"*. Aici se pomenesc primele Valahii în istorie, şi anume: *"Vlahia Mare"* în Tesalia, *"Vlahia Mică"* în Acarnania şi Etolia, *"Vlahia Superioară"* în Epir, *"Vlahia Albă"* în Moesia Inferioară, etc. precum şi puternicul imperiul al Asaneştilor. Tot aici, în munţii din Peninsula Balcanică, găsim până astăzi, cea mai curată toponomie românească. Dunărea n-a fost niciodată hotar, ci a fost, cum spune cântecul popular, *"drum fără pulbere"*. De aceea, totdeauna voievozii români Mircea, Vlad Ţepeş, Mihai Viteazul, etc. au trecut peste ea, călăuziţi de aceeaşi misiune istorică izvorâtă din tradiţia străveche şi impusă de geopolitică. Ori de câte ori energia românească s-a învolburat în istorie, spre Sud şi-a căutat făgaşul. Aşadar, privirile tuturor s-au îndreptat spre Balcani, fiindcă aşa cum spune Eminescu, „ACOLO TREBUIE SĂ CĂUTĂM ÎMPLINIREA MISIUNII POPORULUI ROMAN". Au fost e drept - şi din nenorocire continuă să fie şi astăzi - anumiţi fluşturatici, proveniţi în general de prin porturile dunărene, unde se îmbină levantinul cu tot ce este mai decăzut în Occident, care se leapădă de *"Balcani "* şi consideră ca *"periferică"* ramura românilor de la sudul Dunării. Toţi aceşti oameni incerţi sau dezorientaţi cred că ancorează în Occident dacă pun monoclu, se sulemenesc, poartă mănuşi albe sau gulere tari. Ei, cum este şi firesc nu se simt legaţi de acest pământ străvechi al rasei noastre, care se întinde *"din Pind şi pînă dincolo de Nistru"*. Adevăratul popor român însă simte că

împlinirea misiunii sale istorice este strâns legată de spaţiul de todeauna al rasei noastre.

B.

Evident, termenii problemei evreieşti în România s-au schimbat în decursul celor 7 decenii şi mai bine de când a scris Eminescu. Citatele reproduse în această conferinţă, mai mult ca titlu de document, au rostul de a dovedi că nici în această spinoasă chestiune, care de aproape un veac a preocupat pe mai mulţi dintre scriitori şi oameni de stat români, în frunte cu Regele Carol I , nu trebuiesc căutate influienţe străine pentru curentele naţionaliste din România.

După primul Război Mondial, problema se agravează prin noile şi masivele valuri de evrei galiţieni, care au invadat în perioada tulbure România şi mai ales prin faptul că aceştia, contaminaţi de ideologia comunistă, ofereau suportul pentru difuzarea ei.

După cel de al II-lea Război Mondial, când diaspora evreiască din toate ţările Europei - cu excepţia României - a fost răvăşită şi în mare parte decimată, problema evreiască în România a căpătat aspecte cu totul noi: afară de faptul că nu mai sunt în statele limitrofe, masele evreieşti care îşi împingeau periodic în România surplusul lor de populaţie dar, după tragicile experienţe făcute, s-a accentuat în întreaga diasporă ideea sionistă în sensul de a se regrupa în căminul propriu naţional, intrând astfel în *„ legea naturală a teritoriului “* cum spunea Corneliu Codreanu. Puternicul curent de emigrare care - după informaţiile ziarelor - se manifestă şi în România, cu toată sabotarea comunistă, făcută din calcule politice, este o dovadă în plus în acest sens. Evreii în general, tineretul lor în special, luptă pentru a-şi dobândi după aproape două milenii, pământul lor strămoşesc, ne determină să credem că îi va face

să înţeleagă şi dârzenia cu care tineretul român şi-a apărat milenarul pământ strămoşesc. Şi această înţelegere dacă se va produce, va înlesni fără îndoială, în viitor o soluţie paşnică şi echitabilă a problemei evreieşti din România care - cum de atâtea ori s-a spus - nu s-a născut din motive rasiale, ci numai din cauza dezechilibrului social şi economic care s-a creeat.

C.

Spre deosebire de mulţi dintre contemporanii săi influienţaţi de ideile cosmopolite, Eminescu nu considera pe cineva ca român numai prin faptul că acasă vorbea româneşte. „Limba sigură - scrie el - nu constitue însă naţionalitatea. *Calităţile morale şi intelectuale ale rasei, au o însemnătate mult mai mare“* (Vol. II ,pag. 294). Această idee a fost dezvoltată de A.C. Cuza în lucrarea sa de bază intitulată *"Naţionalitatea în Artă"*, iar Căpitanul a completat-o şi adâncit-o prin definiţia pe care a dat-o *"neamului"* (vezi P.L. pag.396). Acest adevăr apare clar pentru un român din Macedonia sau Pind unde se găsesc alături de românii care îşi păstrează limba şi mase de români care, prin influenţa şcolii şi bisericii străine, şi-au pierdut-o, dar care, din punct de vedere al purităţii rasiale, al obiceiurilor şi al portului au rămas ca şi ceilalţi. Acelaşi lucru se poate spune şi pentru românii secuizaţi. Dacă ar fi să se pună numai accentul pe limbă, care este expresia unui fond şi nu fondul în sine, ar însemna să se considere *" fraţi "* toate *"veniturile"* levantine din ţară de care Eminescu se leapădă cu atâta dezgust. Faptul n-ar fi deloc logic. De altfel orice legionar poate intui acest adevăr de bază, atunci când în rugăciune trebuie să invoce *"strămoşii"* săi, adică, în actul cel mai mistic al credinţei legionare. Căci, cum scrie Căpitanul *" când zicem neamul românesc, înţelegem toţi*

românii vii şi morţi care au trăit de la începutul istoriei pe acest pământ şi care vor mai trăi în viitor... Un popor ajunge la conştiinţa de sine, când ajunge la conştiinţa acestui întreg.
"

D.

După Eminescu, tăria de caracter şi capacitatea de a pricepe în mod dezinteresat un adevăr formează alături de omenia şi decenţa lui caracteristică, trăsăturile de bază ale adevăratului român. De aceea este un prilej de adâncă mâhnire a vedea că în actualul exil, unde în contact cu străinii, fiecare român este un trimis al neamului său, nu prevalează aceste alese virtuţi. Intriga şi lucrătura levantinului versatil precum şi ţigănia *"romilor"* lăieţi, care formează ceea ce Eminescu numea *"patologia societăţii româneşti"*, roade viaţa românilor din exil, spre ruşinea neamului nostru. În această atmosferă dezolantă, apar caracterele slabe, care, pentru o bucată de pâine sau obţinerea unei situaţii mai bune îşi târguiesc conştiinţa şi îşi reneagă credinţa. Toate aceste manifestări inferioare, care produc amărăciune şi dezgust, ar fi fost un motiv de disperare pentru viitorul neamului nostru, dacă n-ar fi fost figuri de bronz din trecutul neamului românesc, ca Bălcescu, Eminescu, Carp, Iuliu Maniu, Corneliu Codreanu şi alte atâtea exemplare alese din generaţiile mai vechi şi mai ales din cele mai tinere, care au primit şi primesc cu seninătate de martiri moartea pentru credinţa lor. La aceştia trebuie să ne gândim ori de câte ori, ne prinde descurajarea de cele ce vedem că se petrec în jurul nostru.

E.

Este incontestabil că, faţă de tendinţele panslaviste ale Rusiei, ideea latinistă a constituit un scut pentru apărarea neamului românesc. Ea poate îndeplini aceeaşi funcţiune şi în viitor, chiar dacă în cea mai mare parte din cercurile occidentale este considerată ca răsuflată şi lipsită de orice fundament, întrucât, după aceştia, n-a existat şi nu există o rasă latină. Dar ea a avut şi va avea un caracter defensiv pentru a apăra Insula latină din marea slavă. Prin dimensiunea latină a neamului nostru, noi nu putem rupe cercul slav, care ameninţă să ne sufoce. Numai folosind dimensiunea tracă, care este mult mai profundă, s-ar putea face breşă largă spre sud, unde nu numai elementul românesc, dar şi populaţiile care vorbesc idiomuri slave, sunt constituite - cum arată caracterele lor fizice şi morale - de aceleaşi elemente etnice care sunt cu totul diferite de adevăratul element slav. Acest lucru îl poate observa oricine, care nu este stăpânit de prejudecăţi *„latiniste"* sau n-a rămas la cunoştinţele învechite din manualele de şcoală primară, în legătură cu problemele etnologice. La noua ofensivă panslavistă reluată de bolşevici, în sensul de a prezenta toate popoarele balcanice ca îmbibate de sânge slav, se poate purcede la contraofensivă numai prin ideea autohtonismului balcanic, care este mult mai adevărată. Acest adevăr de bază l-a intuit Nicolae Iorga, când în anul 1914 scria în „Bulletin de L'Institut pour L'Etude de L'Europe Sud Orientale ": *„Urmele de azi nu trebuie să ne înşele; sub Bulgar stă de foarte multe ori Tracul, sub Sârb adeseori Românul, sub Muntenegrean Albanezul iliric, sub Grec elemente umane care n-au a face de loc cu sângele elenic. Limba a dat o conştiinţă deosebitelor grupe, care poartă în unele cazuri numele cuceritorilor. Din punctul nostru de vedere va trebui să se ţină seamă tot mai mult de noile unităţi teritoriale în*

această regiune a Sud - Estului - Europei în care delimitările recente pătate de sânge lasă urme așa de neînsemnate și trecătoare, față de marea unitate de rasă a strămoșilor comuni Traci și Iliri, mai vii de cum s-ar crede de împotrivirea îndărătnică a acelor forme politice și sociale care, pentru că au fost numite în cursul veacurilor grecești, bulgărești, sârbești, turcești, nu sunt pentru aceasta mai puțin comune de caracterul comun al tuturor marilor înrâuriri apusene, răsăritene, nordice de rase, de stăpâniri, de religii ce au suferit". Această idee a autohtonismului a călăuzit activitatea Institutului de Studii Balcanice din București atât în timpul cât a fost condus de Nicolae Iorga, cât și mai târziu, sub conducerea lui Gheorghe Brătianu. În cadrul acestui Institut, diferiți profesori universitari și academicieni români, ca Silviu Dragomir, Emil Petrovici, etc.etc., au făcut comunicări și conferențiat, relevând diferitele aspecte ale acestei probleme, ca *„rumânismul ca factor în etnogeneza popoarelor balcanice"* sau *„contribuția factorului slav în complexul balcanic"* etc. .. Concluzia în general a fost că *„Vlahii sau Românii reprezintă elementul rasial care a influențat pe slavi în așa măsură încât aceștia au schimbat aspectul lor fizic"* (Silviu Dragomir : vezi ziarul Universul din Februarie și Martie 1944).

Dacă acest punct de vedere, cum scrie Nicolae Iorga în Istoria Românilor, pag.13, n-a fost admis de cercetătorii balcanici stăpâniți de ideea slavă și greacă, până la D.D.Budimir și Skok, în schimb a fost confirmat și de ceilalți învățați români.

„*Noi Românii de azi* - scrie Vasile Pârvan - *suntem nu numai urmașii Romanilor din Dacia, ci în aceeași vreme urmașii și ca sânge și ca suflet ai întregei împărății romane de răsărit". Pârvan a înțeles unitatea pe care o formează un teritoriu*„ între granițele geografice Alpii Norici, Bosforul Cimerian, Carpații Nordici, Olimpul" (Citat Iorga: "Ist.Românilor", pag.15). Din punct de vedere politic - căci pe

acest plan interesează chestiunea aici - după tragicele experiențe făcute cu imperialismul sovietic, acest punct de vedere începe să fie luat în considerare și de gândirea politică a multor slavi de la Sud. De aceea, pare cu atât mai inexplicabilă superficialitatea sau lipsă de maturitate politică de care dau dovadă unii români care deși rămași în urmă cu probleme politice de această natură, totuși vor să încurce discuția cu argumente răsuflate înainte de a fi pătruns sensul adevărat al acestei orientări preconizate de tot ce a fost mai distins în intelectualitatea noastră.

ANEXĂ

Madrid, 29 Septembrie 1951

Stimate Domnule Bujin [6]

Am primit numărul 4 al Bibliotecii Verzi, și-ți mulțumesc din toată inima, rugându-te în același timp să binevoiești a transmite Domnului Constantin Papanace cele mai vii felicitări din partea mea, pentru magistrala conferință.

Cu cele mai alese sentimente de la al D-tale

Aron Cotruș

❖ ❖ ❖

Septembrie 1951
74bis, Av.S.

Scumpe Domnule Bujin,

Îți mulțumesc din adâncul inimii pentru noua D-tale atenție de a-mi fi trimis conferința D-lui Papanace. Am citit-o cu vie plăcere și cu mult interes, pentru cei ce n-au citit

scrierile politice ale lui Eminescu - și sunt atât de mulți - problema pusă atât de frumos și cu atâta competință de D. Papanace va fi o adevărată revelație. Te rog să faci să-i ajungă D-lui Papanace, pe lângă salutările mele distinse, felicitările mele cele mai sincere pentru activitatea atât de nobil patriotică pe toate căile pentru cunoașterea și apărarea neamului nostru obidit de către cei ce sunt în măsură s-o facă. Această acțiune face onoare neamului și crainicului neobosit.

Cu cele mai dragi amintiri și salutări
al d-tale devotat

Cl. Isopescu

❖ ❖ ❖

Biblioteca „ M. Eminescu“
(23) Delmenhorst
Grünstr. 28

Delmenhorst, în 26 Sept . 51

D-sale D-lui
Nicolae Bujin (?)
Roma

Mult Stimate D-le Bujin,

Primiți vă rog cele mai inimoase mulțumiri pentru scrierea d-lui C. Papanace: „Mihai Eminescu , un mare precursor al legionarismului românesc “ , ce ați binevoit să ne-o trimiteți. Excelenta clasificare și sistematizare a ideilor

politice ale lui Eminescu şi originala şi românească interpretare pragmatică a lor în această scriere, fac din ea una din comorile cele mai valoroase ale bibliografiei eminesciene şi poate cea mai bună scriere dintre publicaţiile politico-ştiinţifice ale emigraţiei române. Pe noi ne-ar interesa foarte mult de aceea dacă am putea primi din partea autorului scrierii, contra cost vreo zece exemplare ale publicaţiei, spre a o difuza în cercurile româneşti din Germania.

Rugându-vă să ne comunicaţi preţul exemplarului şi adresa unde să vă expediem banii. Vă rugăm să primiţi cele mai sincere salutări din partea noastră.

V. Bendescu
(în calitate de ustode al bibliotecii)

P.S. Ne-ar bucura foarte mult, dacă am putea primi câte un exemplar şi din celelalte scrisori ale d-lui C.Papanace. Transmiteţi-i vă rog şi D-lui cele mai devotate închinăciuni din partea noastră.

V.B.

❖ ❖ ❖

ROMANIA
Organul Românilor din Argentina
BUENOS AIRES
CASILLA DE CORREO 1279

26 Decembrie 1951

D-Sale
D-lui Constantin Papanace
Fost Ministru
Roma

Iubite Domnule Papanace,

Excelentul camarad care este Dem.Gh.Nolla mi-a împrumutat pentru o zi exemplarul din posesia d-lui Comandant B.V. Ilie Gârneaţă a lucrării Dv. „ Mihai Eminescu, un mare precursor al Legionarismului românesc".

Aveam deja cunoştinţă de această lucrare, din comentariile apărute în câteva gazete româneşti. Surpriza însă, la lectură, mi-a fost totală. De la Naţionalitatea în Artă şi de la Cartea Căpitanului nu mi-a mai fost dat să trăiesc, citind, emoţii aşa de puternice. Aţi construit, iubite Domnule Papanace, prin această succintă broşură, un monument de preţ nu numai pentru legionarismul nostru, dar pentru naţionalismul românesc, în general. Deşi cu atâta modestie, vă ascundeţi după citatele din Eminescu, rolul Dv. de interpret şi sintetizator este covârşitor. Nu am decât un regret: acela că vitregia vremurilor nu v-au îngăduit să dezvoltaţi luminoasele principii mai amplu, cu exemplificări mai abundente. Lucrarea Dv. ne revelează - celor care, ca mine, suntem absenţi de 15 ani din Ţară - un Eminescu necunoscut, cu intenţie bagatelizat de oficialitate. Dacă despre poet am spus că este genial, cu ce epitete se cuvine să-l gratificăm pe acest minunat vizionar, pe acest gazetar

onest şi documentat, pe acest cugetător original şi puternic, pe acest mare Român, pe acest prim legionar din splendida Mişcare a Căpitanului? Faptul că-l anexaţi Legiunii - la care de fapt Eminescu aderă singur prin propria greutate a gândirii şi a simţirii lui naţionale - o să ne aducă, din partea celor din afară, noi injurii. Ni le doresc copioase. Pentru că numai un atac concentric venit din afară (aşa cum se desemnează deja în nota antilegionară din ultimul BIRE), poate grăbi regruparea diverselor formaţiuni legionare astăzi din nenorocire dezbinate.....

Al. Francu

❖ ❖ ❖

Draguignan (Var) France *9 Februarie 1953*

Domnule Papanace,

Am primit şi a opta lucrare (n. n. este vorba de broşura „Martiri Legionari ") din seria ce tipăriţi în Roma sub titlul „Biblioteca Verde". Pe toate le-am citit cu interesarea ce impun şi cu regretul că vă lipseşte încă posibilitatea de a le înmulţi şi împrăştia în cât mai multe mii de exemplare şi-n câteva limbi străine, cum merită. Pentru tragedia istorică a Macedoniei aromâne, nu ştiu cine a scris mai mult. Nu trebuie lăsaţi politicienii înguşti, nici diplomaţii superficiali, să aştearnă peste această chestiune, nici uitare, nici amânare. Nu cred că truda ce aţi pus mai mult ca oricine, de a se aduce această chestiune în discuţia forurilor cuvenite, să rămână fără vreo urmare. Înalta diplomaţie nu trebuie lăsată adormită în eclipsa în care se află azi, ci trebuie trezită spre

a vedea că are o datorie încă mai înaltă de îndeplinit, decât ce face în prezent prin jonglerii sterpe şi condamnabile, încât nici după nouă ani nu-i în stare a repara greşala tratatelor din 1945, - anume stabilirea justiţiei şi a libertăţii tuturor popoarelor, între care foarte nedreptăţite sunt Macedonia, Armenia, şi toate cele subjugate în sovietele ruseşti. Sub aceeaşi învinovăţire cad şi Bisericile creştine - anchilozate în ortodoxie, fărâmiţate şi vegetând în protestantismul american, şi activând încă nu în destulă măsură (împiedicată de francmasonerie), numai biserica Romei. Al căror glas ar trebui să răsune laolaltă, pururea puternic, pentru adevăr şi dreptatea trebuitoare tuturor popoarelor. Să sperăm că negura dezorientării va dispare, mintea li se va lumina şi acţiunea dorită de libertate şi justiţie va începe curând. Dar, felicitarea deosebită ce vreau să v-o prezint, creşte prin apariţia broşurei a opta. Lumea din ţară n-a ştiut şi încă nu cunoaşte frământările şi suferinţele grozave îndurate de LEGIUNEA lui Corneliu Codreanu. Între neştiutori am fost şi eu ; de aceea am citit cutremurat paginile acestei broşuri. Între reflexii mi-a venit şi întrebarea: Unde-s azi toţi acei criminali?..... Din listele publicate ale martirilor mi-am făcut un pomelnic pentru rugăciunile mele. Mă voi ruga lui Dumnezeu şi pentru cei ale căror nume nu-s publicate, dar au fost chemaţi la Dânsul ca nişte martiri ai luptei duse pentru binele unui întreg popor român.

Cu arhiereşti binecuvântări şi doriri de tot binele,

Mitropolit Visarion.

NOTE EXPLICATIVE

[1] Vezi pentru mai multă documentareVerianus: Concepția de viață și stilul de luptă Legionar.

[2] Ironia soartei a făcut ca tocmai Constantin Stere, care cum se știe,a fost un înverșunat adversar al panslavismului țarist, să pună premize ce tind să favorizeze același panslavism, sub altă formă.

[3] Vezi NOTE, B.

[4] Toate citatele privitoare la „Pentru Legionari" sunt luate din ediția a III-a, Editura Mișcării Legionare, București 1940.

[5] A nu se confunda cu istoricul Xenopol, care cum se știenu era grec de origine.

[6] Multe din scrisorile primite au fost adresate, în acele zile de nesiguranță, camaradului Nicu Bujin care se ocupase de colportajul acestei broșuri.

DESTINUL UNEI GENERAȚII

(Geneza și urmările lui 10 Decembrie 1922)

Închin această lucrare memoriei fratelui meu Gula și a celorlalți camarazi morți în lagărul de concentrare de la Buchenwald

❖CUPRINS❖

95
LĂMURIRI 97
LĂMURIRE LA A DOUA EDIŢIE 98
• Capitolul I
ZVÂCNIREA INSTINCTULUI NAŢIONAL 100
• Capitolul II
CLIMATUL RĂZBOINIC 103
• Capitolul III
ÎNTREGIREA TERITORIALĂ 106
• Capitolul IV
ÎMPROPIETĂRIREA ŢĂRANILOR 107
• Capitolul V
CONSPIRAŢIA BOLŞEVICĂ 110
• Capitolul VI
APARIŢIA CĂPITANULUI 114
• Capitolul VII
IZBUCNIREA MIŞCĂRII 117
• Capitolul VIII
PLUMB ÎN ARIPI 123
• Capitolul IX
LIMPEZIREA ORIZONTULUI 127
• Capitolul X
REVAŞA ISTORICĂ 132
• Capitolul XI
ZIUA SUFERINŢEI LEGIONARE 135
• Capitolul XII
ŢINUTA LEGIONARĂ 151
• POSTFAŢA 166
• ANEXĂ 166

LĂMURIRI

Conferința care se publică în volumul de față a fost ținută la 10 Decembrie 1942, în cadrul grupului legionar de conducere, pe când acesta se afla cu domiciliul forțat în satul Berkenbruck/Spree din Germania.

Cu unele mici retușări și completări, a mai fost rostită și la 10 Decembrie 1944, după eliberarea din lagărul de concentrare de la Dachau, în fața unui grup de legionari, strânși clandestin, în pădurea de la Kahlenberg, faimosul deal care străjuiește Viena. Ne adunasem pe ascuns, în ședință comemorativă, într-un cadru care amintea de prigoanele trecute, spre a evita o nouă arestare în masă. Cu o lună în urmă, de ziua Sf. Arhanghel Mihail, patronul Legiunii, la instigațiile unor delatori, au fost arestați de către autoritățile germane, un grup de 20 de legionari, în majoritate macedoneni și duși în regiunea mlăștinoasă de la Goltz (Neu - Siedlier - See) să sape la șanțuri anti - tanc, alături de prizonieri de război.

Acum , când păşim în anul în care se împlinesc trei decenii de luptă de la izbucnirea mişcării studenţeşti din 1922 şi un pătrar de veac de la înfiinţarea mişcării Legionare, timp considerat suficient pentru conturarea fizionomiei unei generaţii, am găsit necesar să publicăm această conferinţă comemorativă, în semn de pios omagiu adus acestei generaţii de sacrificiu.

Totodată, am crezut că prin identificarea cauzelor care au dat naştere mişcării studenţeşti, precum şi prin desprinderea firului conducător ce străbate diferitele ei faze, se va înlesni noilor generaţii de luptători să pătrundă mai bine fenomenul legionar şi linia trasată de Căpitan.

Dar, în afară de aceste preocupări de natură legionară, am presupus că o cunoaştere mai temeinică a genezei şi urmărilor lui 10 Decembrie 1922 - acest incomparabil fenomen românesc de ordin politic, social şi spiritual care a reţinut atenţia atâtor studioşi străini - ar putea fi de folos şi celorlalţi români care nu sunt încadraţi în Mişcarea Legionară. Destinul unei generaţii, în cadrul neamului din care face parte, este bine să fie cunoscut şi, mai cu seamă, înţeles. Numai aşa se pot evita convulsiuni inutile, dăunătoare şi uneori chiar fatale.

Am fi mulţumiţi, dacă paginile ce urmează ar contribui cu ceva la înţelegerea unei generaţii atât de chinuită, calomniată, decimată şI răstignită în prigoane ce se ţin lanţ, de trei decenii, pentru că a iubit prea mult:

ŢARA, NEAMUL ŞI PE HRISTOS

13 Ianuarie 1952 C.P.

LĂMURIRE LA A DOUA EDIŢIE

Prima ediţie a broşurii de faţă a fost epuizată mai demult. În tot acest timp, ne-a fost cerută cu insistenţă de mulţi camarazi. Am dat însă precădere publicării altor studii inedite care, în colecţia *„Biblioteca Verde“*, a ajuns la nr. 23. Acum, întrucât această broşură continuă să fie căutată, am hotărât publicarea acestei a doua ediţii. O facem fără nici o modificare.

Septembrie 1978 C.P.

CAPITOLUL I

ZVÂCNIREA INSTINCTULUI NAŢIONAL

Ziua de 10 Decembrie 1922 înseamnă o dată de răscruce în istoria neamului românesc. Cu cât va trece timpul, cu atât importanţa acestei zile se va evidenţia mai mult. La cea de a 22 -a aniversare a „ Mişcării studenţeşti“ şi în perspectiva celor două decenii şi mai bine de lupte crâncene, se cuvine să facem un pas spre a desprinde din învălmăşeala atâtor evenimente firul conducător pe care s-a mişcat această luptă în diferitele etape ce s-au succedat.

Apare evident faptul că „ Mişcarea Studenţească din 1922 “ a fost o puternică erupţie a instinctului naţional. O mărturisesc toţi acei care au trăit-o: *„ Această nebănuită de nimeni manifestare colectivă a tinereţii româneşti* scrie Căpitanul - *a fost o izbucnire vulcanică, pornită din adâncurile naţiei “* (P.L.pag.75). Iar Ion Moţa spune: *„ Ne-am dat clocotului şi zvâcnirii curate. Căci Mişcarea studenţească n-a fost decât o zvâcnire a inimei noastre, mai bine zis o reproducere în sufletele noastre a unei zvâcniri uriaşe, venite din adâncurile fiinţei neamului nostru. Un spasm al naţiunii bolnave, iată ce a fost mişcarea noastră.“* (Cranii de lemn, pag. 230). Se împlinea o veche profeţie a lui Eminescu: *„ Domnia fanariotă şi curgerea sistematică de stârpituri şi faliţi în şesul Ţării Româneşti a ţinut 121 de ani. Abia la 1921 (n.b. sublinierea noastră) avem perspectiva ca prin o lungă reacţiune a spiritului naţional şi a puterii de asimilaţiune a*

solului şi a rasei , vom fi exterminat până şi urmele acelei domnii odioase“(Vol.II,pag.292).

„Dacă privim fierberea vieţii noastre publice , putem vedea bine că neliniştea perpetuă din generaţiunea de azi la ordinea zilei şi frecăturile ei , atât din viaţa politică cât şi din cea spirituală, nu-şi are cauza lor pe atâta în interese personale (precum susţin unii), ci mai mult în profunda sciziune dintre direcţiunile pe care au apucat unii de pe o parte, alţii pe de alta.....

Însă generaţia ce creşte are şi ea datorii de împlinit, precum le are fiecare generaţie, ce se înţelege pe sine însăşi; şi e lesne de presupus ca membrii ei, îndată ce au cunoscut răul, au cugetat şi la remedii contra lui.....

*Dacă o generaţiune poate avea un merit, e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinele impuse de necesităţi de la locul pe care îl ocupă în lănţuirea timpilor. Şi istoria lumii cugetă, deşi încet însă sigur şi just: istoria omenirii e desfăşurarea cugetării lui Dumnezeu. Numai expresiunea exterioară, numai formularea cugetării şi a faptei, constituiesc meritul individului ori al generaţiunii, ideea internă a amândora e latentă în timp, rezultatul unui lanţ întreg de cauze, rezultat ce atârnă mult mai puţin de voinţa celor prezenţi decât a celor trecuţi“ (*Vol.I,pag.43).

Pare că aceste adevăruri formulate de Eminescu îşi găsesc o aplicare integrală în „Mişcarea studenţească“ .Totuşi, se nasc o serie întreagă de întrebări în legătură cu fenomenul produs în 1922. De ce acest instinct n-a erupt până atunci ? De ce izbucneşte tocmai imediat după întregirea graniţelor, adică în momentul când împlinirea idealului milenar era în toi şi când ar fi părut mai natural să fie - mai ales după încordările războiului - o tendinţă spre tihnă, pentru gustarea acestei mari bucurii ? Avea numai un mobil de apărare (defensiv) faţă de primejdia bolşevică, ce se profila tot mai ameninţătoare prin suportul ce-l găsea în infiltraţiile evreeşti din ţară, sau includea şi năzuinţi

ofensive, de afirmare românească, ce depășeau cu mult această primejdie ? Din ce adâncuri veneau și încotro se îndreptau aceste năzuinți ? Ce corelație există între ele și momentul istoric, în care s-au manifestat cu atâta vehemență?

Iată întrebări, care nu și-ar putea găsi răspunsul integral în timpul restrâns al acestei conferințe comemorative.

Totuși, vom încerca să schițăm unele elemente esențiale, care au avut un rol decisiv în declanșarea „Mișcării studențești" din 1922.

CAPITOLUL II

CLIMATUL RĂZBOINIC

Prin concepția noastră legionară, profund creștină, noi nu putem împărtăși ditirambele exagerate făcute de unii cugetători, care consideră războiul ca „ceva divin în el însuși"(Joseph de Maistre) sau ca „fenomenul cel mai profund, cel mai sublim al vieții morale " (Prudhome) și nici nu credem ca Moltke că „fără război, omenirea s-ar steriliza în materialism". Totuși nu negăm că,

pe lângă atâtea calamități, războiul are și unele părți salutare în legătură cu procesul de selecțiune socială.

Confruntarea la fiecare clipă cu moartea pe câmpurile de bătaie, zguduie adânc întreaga ființă a unui individ sau a unui neam. Legea selecțiunii naturale prin luptă funcționează intens. Instinctele ofensive și de afirmare se dezmorțesc și se învolburează. Elementele cărora li s-au ofilit complet aceste instincte combative sunt depășite și adesea se prăbușesc ca niște copaci șubrezi. Chiar dacă în vâltoarea unui război se consumă mai mulți dintre cei aleși,totuși, climatul spiritual care se naște este propice mai mult respirațiilor mari și adânci. Duhul epopeic începe să stăpânească. Atmosfera tihnită minoră și adesea prozaică, care se așează ca o pâclă în vremea de pace, se destramă sub presiunea tragismului pe care îl capătă problemele de existență în aspra confruntare cu moartea. Atunci adâncurile desfundate ale unui neam se învolburează și își caută forme noi de viață, în consonanță cu esența sa originală.

Războiul de întregire din 1917 a avut acest efect asupra sufletului românesc. Toate reziduurile sedimentate și zgura așezată în cele patru decenii de viață publică dulceagă, în aparență prosperă și liniștită - tulburată doar, pentru un scurt moment, de răscoalele țărănești din 1907, care erau un simtom al clocotului din adâncuri - au fost în acești ani de război vârtos scuturate.

Instinctul de viață românească, dezmorțit acum de sub poleiala strălucitoare, dar și otrăvitoare, în care îl înăbușea o clasă conducătoare hibridă prin structură și înstrăinată sufletește, își caută drumul propriului său destin.

Bucuria trecerii Carpaților, alternată cu drama unei retrageri haotice, întreagă această gamă de emoții contradictorii a făcut ca răscolirea să fie în toată întinderea și mult mai adâncă. Din această răscolire generală s-a născut spiritul de luptă eroică, ce a animat armatele de țărani de la Mărășești, Oituz și în alte atâtea părți glorioase.

Dar aceasta contrasta profund cu preocuparile meschine ale multora din spatele frontului și mai ales cu atitudinea mai mult decât detestabilă a fostului Principe Carol - viitorul rege tiran - care, cu clicile lui cultivate de pe atunci, se dedau cu atâta nesocotință la petreceri și orgii. Acest contrast izbitor, pus în evidență pe fondul unei mari tragedii naționale, a făcut să se adâncească iremediabil discrepanța sufletească între marea masă a poporului român și pătura lui conducătoare „ *super - pusă* ".

Grelele încercări ale războiului au învârtoșit instinctul de viață al poporului român și au dezechilibrat până la descompunere putreda lui clasă conducătoare. Din acel moment s-a născut în mod virtual profunda criză internă în care se va zbate Statul Român. Sufletul românesc învolburat nu va putea fi dominat și nici modelat și orientat de această clasă impotență și iremediabil compromisă. Dar diferitele diversiuni făcute sub lozinca *„răspunderilor "* prin averescanism sau a *„ dreptății sociale prin țărănismul "* unor surtucari, pe care A.C.Cuza îi chema *„ la țăranul român cu perciunii de jupân "*, vor reuși pentru un timp să amăgească năzuințele adevărate ale sufletului românesc și să amâne pentru puțină vreme un conflict devenit inevitabil.

Generația studențească de la 1922 a trăit intens aceste zguduiri ale războiului, la o vârstă când puterea de receptivitate era cea mai mare. Sensibilitatea ei a fost adânc brăzdată de frământările de atunci. Din prima clipă a izbucnirii războiului, Căpitanul, care încă nu împlinise nici 17 ani,a plecat spre Ardeal, la regimentul unde făcea serviciu tatăl său, *„împins de dorul de a fi și el printre luptătorii de pe front"*. Camaradul său de luptă, Ilie Gârneață, participă activ ca cercetaș pe toată perioada războiului, iar Ion Moța, deși mai tânăr cu trei ani, refugiat în Moldova, ieșea ca elev la munca câmpului *„muncind pentru ostașii care luptau pe front "* (v, Andrei Ionescu, Almanahul Cuvântului, pag.132). Și aceeași

participare entuziastă a avut-o întreg tineretul țării. Întâmplarea din pădurea Dobrina (Martie 1919), povestită cu atâta emoție de Căpitan, este caracterizată tocmai pentu noul duh, care s-a zămislit din încleștarea războiului. Acest duh nou va fi purtat în suflet de viitorii studenți și, după dibuiri și frământări, va izbucni într-o zi cu puteri nebănuite.

Climatul aspru de război și confruntarea cu moartea, pe lângă învolburarea forței vitale a nației românești, a deschis și perspective cu totul noi în privirea, simțirea și judecarea realităților naționale și internaționale, în multe privințe esențial deosebite de cele de înainte de război.

CAPITOLUL III

ÎNTREGIREA TERITORIALĂ

Produce și ea o profundă schimbare în evoluția sufletului românesc. Prin rezultatul politic al întregirii granițelor nu se epuiza, cum s-a crezut, idealul național, pentru ca noile generații să se găsească în fața unui gol producător de criză și stagnare sufletească. Dacă s-ar fi întâmplat un asemenea fenomen, cel puțin prima generație de după război, adică generația de la 1922, n-ar fi manifestat nici un fel de neliniște. Ar fi înclinat să beneficieze tihnită de avantajele pe care le aducea cu sine împlinirea idealului

național. În realitate însă, fenomenul s-a întâmplat invers: sufletul românesc pus în mișcare de toate aceste evenimente simțea - chiar dacă nu complet deslușit - că de acum începe partea pozitivă a idealurilor românești.

De milenii neamul românesc a năzuit să se unească. Acest lucru era o condiție esențială oricărei prosperități de forță materială sau spirituală. Dar este numai o condiție, o etapă, un obiectiv premergător - fie el oricât de important - nu însă un scop. Lupta dusă în acest sens va avea mai mult un caracter exterior și material, similar obiectivului urmărit. Unirea Principatelor, înălțarea lor la rangul de regat, ca și întregirea teritorială din 1918, nu puteau constitui prin ele însile niște finalități. Ele erau numai etape de pe versantul negativ al existenței noastre naționale, determinat de situația geografică și vitregia istorică, pe care neamul românesc a trebuit să le parcurgă pentru a ieși pe creștet, la suprafața istoriei. Astfel că întregirea granițelor însemna constituirea bazei de plecare spre partea pozitivă și creatoare,nu însă și plecarea. Aici este punctul de unde se bifurcau perspectivele. Dacă cei din generația unirii (bătrână), privind spre trecutul luptelor, își considerau visul împlinit cu sentimentul unei finalități, generația tânără, dimpotrivă, simțea, oricât de nedeslușit la început, că pentru prima dată neamul românesc întregit se găsește în condiții de a putea avansa temerar în istorie. Din imboldul acestor năzuințe îngrămădite de milenii, venea toată neliniștea și înfrigurarea generației de la 1922.

„Această mare înnoire a națiunii române - se întreabă înfrigurat Căpitanul, - *este posibil să vină?* Urmează. *O simțim cu toții. După lunga noapte de veacuri, azi, între aceleași granițe, poporul român așteaptă răsăritul soarelui, așteaptă ceasul învierii lui ca neam. Este posibil oare ca toate frământările milenare să se oprească la o simplă chestiune de formă: unirea într-un stat a tuturor românilor? Nu simțiți din adâncuri cum clocotește marea renaștere a*

poporului român? În această înviere va avea un rol covârșitor tinerimea. Pe dânsa o cheamă destinul să joace pe scena istoriei. Nu ne înțeleg oamenii vechi? Nu ne înțeleg pentru că apelul sacru al destinului numai noi îl putem auzi, numai noi îl înțelegem,pentru că numai nouă ni se adresează. "(C.Ș.C.pag.71-72).

Ruperea zăgazurilor despărțitoare de frați de la niște frontiere artificiale a făcut să năvălească șuvoaiele de simțiri stăvilite și comprimate până atunci, care acum însă, se revarsă tumultuos pe tot cuprinsul țării întregite și cu deosebire în universități. Și acest tumult de viață nouă nu va fi înțeles nu numai de decrepita clasa conducătoare înstrăinată, dar cu unele excepții nici de cei mai bine intenționați bătrâni naționaliști. Plămânii lor, obișnuiți să respire mai mult în intimitatea cadrelor regionale, cu inerentele lor mărunțișuri, se găseau neportiviți pentru respirația pe care o dau spațiile mari.

CAPITOLUL IV

ÎMPROPRIETĂRIREA ŢĂRANILOR

Reforma agrară şi sufragiul universal, proclamate sub presiunea evenimentelor, au stârnit noi curente de energie, de data aceasta în sens vertical, de jos în sus, până la universitate, valuri proaspete de tineret. Aceste contingente formate de fii sau fraţii ţăranilor, care imediat după război s-au întors de pe front *„cu dor şi hotărâre de viaţă nouă* " (P.L.pag. 121) , aducea un instinct românesc nealterat, sănătos şi înfrigurat de aceleaşi mari năzuinţe. Prin revărsarea lor masivă, se schimbă esenţial structura sufletească a corpului studenţesc, compus până atunci din progeniturile elementelor orăşeneşti, care în mare parte erau de provenienţă dubioasă sau deformate sufleteşte de o mentalitate cosmopolită.

Noile preocupări ale tinerilor fii de ţărani, vor purta pecetea instinctului sănătos (măcar în germen) adus din lumea satelor şi nu vor avea, în general, acele manifestări patriotarde, fanfaroane şi lipsite de orice credinţă interioară, reprezentate de speţa de studenţi zişi „naţionalişti "din care mai târziu se vor recruta diverşii Iamandi, Manciu şi alte asemenea exemplare detestabile.

Contrastul între mizeria satelor natale şi poleiala orbitoare a oraşelor, unde mişuna în desfrâu lumea interlopă a veniturilor, le va irita sensibilitatea şi răvăşi rândurile. Cei slabi vor aluneca şi se vor descompune în această lume sleită de plăceri, roasă de vicii şi pervertită de turpitudini, sau se vor resemna în mizeriile camerelor mucegăite sau prin mansardele gheboase şi prelinse de ploaie, mângâind speranţa unei mizerabile slujbe de stat. Cei tari însă, vor mocni de evadare sălbatică sub impulsurile ancestrale, răscolite acum, după război, dar încă nelămurite pe

deplin. Încotro însă se vor îndrepta ? Iată răspântia cu surprizele şi toate primejdiile ce vor rezulta din cursele întinse spre direcţiile orientărilor greşite.

Oricum, un lucru este cert: în studenţimea de la 1922, pentru prima dată în istoria noastră naţională, instinctul ţărănimii este reprezentat masiv. Şi acest fapt va avea mari repercursiuni în evoluţia acestei lupte şi a Ţarii în general. Prin marele aflux al studenţilor de origine ţărănească, componenta socială a inteligenţei româneşti va suferi o schimbare în proporţii necunoscute până atunci.

CAPITOLUL V

CONSPIRAŢIA BOLŞEVICA

În toiul acestor răvăşiri, frământări şi dospiri, care caracterizează momentele de naştere ale României Întregite, începe să se profileze, din ce în ce mai ameninţătoare, primejdia bolşevică de peste Nistru.

Aceasta devenea cu atât mai mare, cu cât elementele evreeşti infiltrate în toate provinciile româneşti şi cu deosebire în Moldova, Basarabia şi Bucovina şi contaminate de virusul comunist, deveniseră factorii cei mai activi în acţiunea de propagare a acestei doctrine a urii subminând, sub toate formele, consolidarea României abia întregite. Din aceasta

pepinieră se recrutau toți agenții de disoluție națională, care urmareau extinderea bolșevismului în România.

Atacurile împotriva instituțiilor de bază ale statului (școala, armată, biserică, dinastie etc.) erau date sistematic, fățiș și insolent. Capcanele diversiunilor - arma lor atât de preferată - erau abil întinse în toate sectoarele vieții publice; perfide plase țesute diabolic, pentru prinderea celor naivi, se întindeau în toate părțile. Muncitorimea înfometată și setoasă de dreptate o țineau în mână, prin promisiuni demagogice ; injectată de ură, o aruncau în lupte pentru ca, prin agitații și greve, să paralizeze orice activitate și să dezorganizeze statul. Așa zișii intelectuali cu instinctul de conservare ofilit în abstracțiuni uscate și cu capul turmentat de dialectica sarbădă a materialismului istoric, se clătinau gata de prăbușire. Elanul „tranșeelor" era colectat, prin prestigiul dobândit în timpul războiului, de Mareșalul Averescu, în tiparele mai mult decât dubioase ale „Ligii poporului" spre al descompune prin stagnare sau a-l compromite la momentul oportun. Deasemenea, noul și sănatosul suflu al țărănimii, care la 1917 *„ din instinct se opunea acestui val distrugător "* (P.L.pag.10)., era și el acum ademenit spre *„țărănismul"* a cărui doctrină era atât de îmbibată de curentele poporaniste ruse, care - cum se știe - au premers pregătit trenul pentru triumful bolșevismului. Chiar și influența întrematoare pe care viața sănătoasă a Ardealului, îndârjit de lupta milenară, putea să o reverse în România Mare, a început să fie alterată, în ritm galopant, de levantismul clasei conducătoare din Vechiul Regat, fapt care a avut ca reflex, chircirea într-o mentalitate regionalistă. Nici sectorul studențesc nu a fost neglijat. În primul an după război , la deschiderea Universitații din Iași, grupul studenților români naționaliști, *„redus ca număr, era copleșit de masa imensă a studenților jidani, veniți din Basarabia, agenți și propagandiști ai comunismului"*(P.L.pag.15).*„Câțiva, care mai încercam să rămânem pe poziție, eram învăluiți într-o atmosferă de*

dispreț și dușmănie. Colegii de alte păreri, cei cu libertatea de conștiință și cu principiul tuturor libertăților, scuipau în urma noastră când treceam pe stradă sau pe sălile facultăților și deveniseră agresivi, din ce în ce mai agresivi"(P.L.pag.16).

Dar aici, manevra uneltirilor descria și o curbă mult mai largă. Planul lor conceput inițial și pus în aplicare prin elementele aservite, din diferitele guverne, era dezrădăcinarea și proletarizarea intelectualilor, meniți să formeze cadrele revoluționare de meserie, care vor răscoli și îndruma armata proletară din această țară. Masele de tineri smulși din lumea satelor și apoi aruncați în mizeria și promiscuitatea centrelor cosmopolite, unde sunt situate universitățile, vor fi lesne desfigurate sufletește, constituind un adevărat rezervor de revoltă și ură distrugătoare. De aici își vor recruta agenții pe care îi vor îndruma apoi spre locurile lor natale, spre a infecta sănătosul instinct din lumea satelor, a cărei rezistență morală au avut prilejul să o verifice. Acest sistem de subminare dăduse roade apreciabile în alte țări.

Așadar, în toate sectoarele mai importante ale unei națiuni, primejdiile erau mortale. Dar clasa noastră conducătoare - chiar și elementele cele mai bine intenționate - nu putea înțelege nici frământările adânci, prin care trecea sufletul românesc după război și nici manevrele perfide, la care se dădeau inamicii unei Românii sănătoase.Această clasă conducătoare, intrată în plină descompunere, nu putea combate temeinic primejdiile, fiind cu totul depășită de noile condiții de viață create de război.

CAPITOLUL VI

APARIŢIA CĂPITANULUI

Şi atunci naţia şi-a trimis din adâncuri Căpitanul. El este, înainte de toate, instinct puternic şi voinţă masivă. Este acelaşi instinct care, la izbucnirea războiului, l-a mânat, încă copil fiind, pe cărările care duceau la dezrobirea Ardealului, împins de dorul de a fi şi el printre luptătorii de pe front ; iar cu doi ani mai târziu, în primăvara anului 1919, se strângea în pădurea de la Dobrina cu tinerii săi camarazi, a căror viaţă abia înmugurea, să trăiască înfrigurările şi dorul de luptă împotriva bolşevismului.

Acest excepţional instinct, cu care sunt înzestraţi numai conducătorii înnăscuţi, îl vor orienta în învălmăşagul atâtor năzuinţe, sentimente şi tendinţe contradictorii de la marea răspântie istorică, în faţa căreia raţiunea şi calculele cele mai abile rămâneau neputincioase.

„Când m-am aruncat în cea dintâi luptă - scrie Căpitanul *-n-am făcut-o în urma vreunui îndemn din partea cuiva. Nici în urma vreunei consfătuiri, a vreunei hotărâri prealabile cu executarea căreia aş fi fost eu însărcinat.. Nici măcar sub impulsul unei mari şi îndelungate frământări sau cugetări adânci , în care să-mi fi pus această problemă. Nimic din toate acestea. N-aş putea să definesc cum am intrat în luptă. Poate ca un om care, mergând pe stradă cu grijile, nevoile şi gândurile lui, surprins de focul care mistuieşte o casă, îşi aruncă haina şi sare în ajutorul celor cuprinşi de flăcări"* (P.L.pag.65).

Şi precizia orientării este uimitoare. Se putea vedea că în el activează însuşi Destinul Românesc. Din prima clipă a vieţii

sale studenţeşti, în toamna anului 1919, se azvârle în lupta alături de muncitorul Constantin Pancu, în sectorul cel mai primejduit al muncitorimii. Astupă breşea făcută de atacul comunist, sparge greva de la Regie şi îşi încununează victoriile prin arborarea steagului tricolor, după ce a smuls pe cel comunist, deasupra puternicei redute roşii a atelierelor C.F.R.Nicolina (Iaşi).

Cu spatele acoperit, îşi creează un grup de şoc cu care angajează apoi marea bătălie pe planul studenţesc. Acesta era sectorul cel mai important al vieţii publice româneşti, prin poziţia lui centrală şi de intersecţie pe care o ocupă în evoluţia statului român cu o populaţie tărănească copleşitoare. Aici dă atacuri succesive şi concentrate. Simte că este poziţia cheie, de unde se radiază întreaga forţă propulsoare a organismului naţional.

Primul congres studenţesc după razboi s-a ţinut la Cluj, în zilele de 4 ; 5 ; 6 Septembrie 1920, *„într-o atmosferă de mare entuziasm, datorită unirii neamului românesc prin forţa armelor şi jertfelor lui. Era cea dintâi întâlnire a tinerilor intelectuali ai unui popor răzleţit în cele patru vânturi de soartă şi noroc. Două mii de ani de nedreptăţi şi suferinţe se încheiau acum. Cât entuziasm, câte emoţii sfinte, câte lacrimi n-au vărsat cu toţii! Dar pe cât era de mare entuziasmul pentru prezentul care ne copleşea inimile prin măreţia lui, pe atât era de mare dezorientarea faţă de linia viitorului"* (P.L.pag.39). Din toate părţile se făceau presiuni pentru admiterea în centrele universitare şi la conducerea lor a studenţilor evrei care, cum am văzut, erau adepţii ideologiei comuniste şi a căror difuzori fanatici sau interesaţi deveneau. Majoritatea conducerii studenţeşti de atunci cedase în această privinţă. Situaţia a fost restabilită datorită Căpitanului.

„Micul nostru grup de la Iaşi, invincibil prin hotărârea sa, unit cu grupul Bucovinenilor, s-a luptat timp de două zile cu îndârjire. Până la sfârşit a învins. Congresul a admis

moţiunea propusă de mine, prin vot nominal, împotriva moţiunii susţinută de întreaga conducere studenţească. Votul acesta cred că nu l-a dat din convingere, ci mai mult impresionat de hotărârea şi disperarea cu care a fost dusă lupta.

....Victoria noastră de atunci a fost hotărâtoare. Centrele studenţeşti, dacă punctul nostru de vedere ar fi căzut, şi-ar fi pierdut caracterul lor românesc şi, în contact cu jidanii, ar fi apucat pe calea bolşevismului. Studenţimea română a fost la o mare răspântie. Iar mai târziu, la 1922, n-am mai fi avut o izbucnire a revoluţiei comuniste" (P.L.pag.40).

Şi bătălia a continuat din ce în ce mai îndârjită la Iaşi, împotriva Senatelor Universitare ateiste care proclamă în ceasurile grele de atunci lupta contra lui Dumnezeu ; împotriva studenţilor comunişti, care făceau greve şi purtau ostentativ şepci ruseşti; împoriva presei înstrăinate,care otrăvea şi dezorienta opinia publică, incitând-o la revoltă; iar cu ajutorul elevilor de liceu - viitorii studenţi - această luptă s-a extins şi în târgurile din provincie pentru a combate nesănătoasa propagandă bolşevică făcută prin turneele teatrale ale evreilor comunizanţi.

La 4 mai 1921, Căpitanul a fost eliminat din toate universităţile. Dar această măsură nu numai că nu l-a intimidat, dar l-a îndârjit şi mai mult. El nu-şi mai aparţinea sieşi. Devenise, cum spune Eminescu, *„ un credincios agent al istoriei"* (Vol.I,pag.43), căci şi primejdiile pe care le înfrunta cu atâta hotărâre erau decisive, nu numai pentru soarta poporului român, dar şi pentru întreaga civilivaţie creştină.

Această viziune s-a făcut clară încă din primele ciocniri cu demonstraţiile comuniste de lucrători înflămânziţi şi manevraţi de mâna criminală a Moscovei. *„ Dacă ar fi învins aceştia* - se întreabă Căpitanul - *ar fi avut cel puţin o Românie condusă de un regim muncitoresc românesc? Ar fi*

devenit muncitorii români stăpânii ţării? Nu! Ar fi devenit de a doua zi robii celei mai murdare tiranii... "(P.L.pag.17).· *„Triumful mişcării comuniste în România ar însemna: desfiinţarea patriei, desfiinţarea monarhiei, desfiinţarea familiei, desfiinţarea proprietăţii individuale şi desfiinţarea libertăţii"* (C.Ş.C. punct 65).

Era o luptă pe viaţă şi pe moarte. În greutăţile ei, a început să se facă o selecţiune a elementelor luptătoare, care se grupau în jurul Căpitanului, în prima fază la cercul studenţesc „Ştefan Vodă", iar mai târziu la „Asociaţia studenţilor creştini " din Iaşi, devenită un puternic centru de luptă naţională. Energia de titan, desfăşurată de Căpitan în cei trei ani de lupte şi primejdii, pe care el, ca un Făt Frumos din poveste, le trăia fără să ţină seama de nimic, a brăzdat adânc sensibilitatea românească. Şi instinctul fiecărui român, în dibuire până atunci, începe să fie polarizat ca de un magnet către adevăratul sens şi care să-l ducă spre lumină.

Prin apariţia Căpitanului, se realizează în viaţa publică românească o lege de bază a istoriei, care a condiţionat şi stăpânit toate prefacerile şi evenimentele epocale, şi anume: adâncile năzuinţe ale maselor înfrigurate să fie polarizate şi fecundate de o puternică personalitate. Rezultatele nu vor întârzia.

CAPITOLUL VII

IZBUCNIREA.MIŞCĂRII

„Într-adevăr, la 3-4 Decembrie, la Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, sunt mari manifestaţii de stradă. Întreaga studenţime română este în picioare, ca într-un ceas de mare răspântie. Pentru a mia oară rasa aceasta, a pământului, ameninţată de atâtea ori în decursul veacurilor, îşi aruncă tineretul în faţa primejdiei spre a-şi salva fiinţa. Un mare moment de electrizare colectivă, fără pregătire prealabilă, fără decizii luate în comitete, fără ca cei din Cluj să se cunoască cu cei din Iaşi, Cernăuţi, Bucureşti. Un mare moment de iluminaţie colectivă ca lumina unui fulger în mijlocul unei nopţi întunecoase, în care o tinerime întreagă îşi vedea linia de viaţă a ei şi a neamului“ (P.L.pag.77).

„La 10 Decembrie, delegaţi din toate centrele se adună la Bucureşti, îşi fixează în zece puncte ceea ce au crezut că formează esenţa mişcării lor şi se declară grevă generală pentru toate universităţile, cerându-se realizarea acestor puncte. Nu este 10 Decembrie mai mare prin valoarea formulării, care s-a făcut atunci, după cât au putut delegaţii formula din esenţa adevărului care frământa sufletul întreg al studenţimii române. Este mare prin miracolul trezirii acestei tinerimi la lumina pe care a văzut-o sufletul ei. Este însemnată ca zi a hotărârii. A hotărârii la acţiune, a declarării războiului sfânt, care va cere acestei tinerimi române atâta tărie de suflet, atâta eroism, atâta maturitate atâtea jertfe cunoscute şi necunoscute, atâtea morminte!

10 Decembrie cheamă tineretul pământului acestuia la un mare examen. Nici cei din Bucureşti - încheie Căpitanul - *şi nici eu care eram departe şi nici alţii, care poate erau copii prin liceu, dar care astăzi lâncezesc în adânci închisori sau dorm sub pământ, n-am crezut că ziua aceasta ne va purta prin atâtea primejdii, şi ne va aduce atâtea lovituri şi atâtea răni în lupte pentru apărarea ţării noastre“* (P.L.pag.79). Iar Ion Moţa precizează : *„Nu noi, studentul cutare sau celălalt, am dat naştere mişcării. Ea s-a născut spontan din sufletul masei studenţeşti, suprapus sufletului naţiunii“* (Cranii de lemn, pag.231).

Şi totuşi, acum, la această aniversare, care se face după două decenii şi mai bine, timp suficient de a arunca o privire retrospectivă mai completă, se poate mărturisi adevărul istoric întreg şi neturburat de o excesivă modestie. Fără personalitatea excepţională a Căpitanului, în condiţiile grele de după război, nu s-ar fi putut concepe o mişcare studenţească românească de atâta amploare, cu toate predispoziţiile care existau în acest sens. Dar dacă totuşi, s-ar fi născut, ea s-ar fi destrămat repede în diversiuni şi compromisuri. I-ar fi lipsit axa, animatorul şi polarizatorul neînfricat şi neclintit. Fără Căpitan, secundat de Ion Moţa, Mişcarea studenţească n-ar fi rodit atât de adânc, în istorie, mult mai adânc decât bănuim noi astăzi.

Este impresionantă modestia şi discreţia Căpitanului şi a lui Ion Moţa, precum şi grija lor plină de abnegaţie, de a transpune importanţa unui mare eveniment numai pe instinctul masei, fără a-şi revendica pentru ei alt merit decât acela de a fi fost o „zvâcnire curată“ a acestui instinct. Ce contrast cu mentalitatea egocentrică a atâtora, care pentru a-şi aroga merite închipuite recurg chiar la falsuri grosolane! Adevărul însă rămâne: Căpitanul a pus generaţia de la 1922 pe linia destinului, *„care trece luminos dealungul întregului nostru viitor românesc, indicând cale de viaţă şi de onoare pe care va trebui să mergem noi şi strănepoţii noştri, dacă voim viaţă*

și onoare pentru neamul nostru."(P.L.pag.77-78). Sub raportul tacticii politice, 10 decembrie este de o importanță covârșitoare. Prin cucerirea întregului sector studențesc - care, după cum am spus, ocupa o poziție centrală în configurația vieții publice românești - s-a dobândit o bază de plecare, de unde va fi atacat cu mai multă vigoare bolșevismul cu toate derivatele și diversiunile lui.

Manevra dușmanului, care urmărea să facă, prin declasarea și proletarizarea studențimii, un ferment de disoluție națională și socială, nu numai că este preîntâmpinată de Căpitan, dar este chiar întoarsă. Dușmanul este silit să treacă în defensivă. De atunci impertinentul dușman și-a pierdut insolența atacului fățiș. El se va retrage în tenebre, de unde va unelti prin interpuși. Și studențimea română va da de acum înainte făclierii cei mai temerari ai noului ideal, pe care națiа îl aștepta de milenii.

De acum, *„marea masă studențească merge călăuzită de instinctul sănătos al rasei și de umbrele morților"* (P.L.pag.124). Ea s-a pus pe linia destinului românesc și pe acest drum, plin de lupte grele, copiii își întind mânutele nevinovate să-i salute, iar mulțimile înfrigurate vor simți cum clocotește viitorul și vor plânge de bucurie.

CAPITOLUL VIII

PLUMB ÎN ARIPI

Învolburarea studențească din 1922, care pornea din instinctul nației, aducea la început , prin caracterul ei eruptiv -ca orice erupție - năzuințe încă nelămurite pe deplin. Gândurile și sentimentele cele mai sublime se vor găsi amestecate cu gânduri și sentimente de crasă platitudine. Moțiunea votată la 10 Decembrie 1922 oglindește o asemenea situație, de altfel inevitabilă pentru asemenea împrejurări. Revendicările de ordin național alterează cu cele de ordin material. În specularea acestei disonanțe se va face manevra politicianistă în sensul de a transpune întreaga agitație pe planul revendicărilor materiale. În felul acesta se spera a se face uitat adevăratul obiectiv al luptei. „ *O parte din conducerea de la București* - scrie Căpitanul -*înclina pe această pantă pe care, dacă ar fi apucat studențimea, s-ar fi abătut de la adevărata ei misiune. Părerea mea a fost totdeauna contrară acestui punct de vedere. Contrară oricărui amestec de ordin material în doleanțele formulate de studențime*"(P.L.pag.114).

De altfel, însuși punctul principal al moțiunii - numerus clausus - era cu totul minor și disproporționat față de marile și adâncile năzuințe, care stătea la baza fenomenului studențesc. *„Această formulă nu rezolva aproape nimic, căci* - cum spune Căpitanul - *ea se ocupă de respectarea proporțiilor, dar nu atacă proporția în sine"*(P.L.pag.82). De aceea, importanța lui 10 Decembrie nu stă în faptul că s-au făcut anumite revendicări, ci mai mult în năzuința de a se formula revendicări. Noi perspective se deschideau sufletului românesc.

Dar odată cu ele, începea și o dramă de cunoaștere, care se va trăi din ce în ce mai intens în această perioadă de tranziție. Între impulsurile și năzuințele instinctului național, după războiul de întregire, și posibilitățile de înfăptuire, în stilul de viață de atunci, era o mare disonanță. Abia acum se putea vedea mai bine, câte reziduuri sendimentate de vitregia istoriei îngreunau sufletul românesc. Idealul național al întregirii - prin însuși caracterul lui obiectiv material limitat - nu punea alte probleme de ordin sufletesc. Preocupările care convergeau spre atingerea acestui obiectiv erau mai mult de ordin politic, la care se adauga și un entuziasm patrotic de o anumită intensitate. În adânc însa, influenta straina caria nestingherită până și rădăcinile instinctului de conservare. Acest fapt se evidențiază și mai bine daca se face o comparație între atitudinea pe care a avut-o în problema israelită, la 1879, generația lui Vasile Conta, Kogalniceanu, Hașdeu, Eminescu etc. și atitudinea pe care a avut-o clasa conducătoare de la 1923 în aceeași problema.

De altfel, chiar spinoasa problemă evreească, cu toate aspectele ei alarmante în legătura cu pătura conducătoare, cultura națională, problema orașelor, acapararea economică etc., deși pare că formează obiectivul principal al luptei, este totuși cu mult depășita de năzuințele reale care se cereau lămurite atunci. Această problemă cu toată gravitatea dezechilibrului politic, social și economic pe care îl produce, are, ca și problema întregirii teritoriale, împroprietăririi, sufragiului universal etc., un caracter strict politic și deci, este limitată într-un anumit timp și spațiu în care s-ar putea soluționa. Prin caracterul ei grav, constituie o piedică serioasă în dezvoltarea normală a sufletului românesc. Era, cum am spus, de categoria problemelor de pe versantul negativ al existenței noastre ca neam. Dacă s-ar presupune că, printr-o minune, această problemă ar fi fost integral rezolvată, totuși năzuințele, care animau studențimea, n-ar fi fost satisfacute.

Fără să se știe încă de ce, sensibilitatea acestei studențimi va continua să fie înfrigurată, framântată și încarcată de neliniște apăsatoare. Va simți că, de pe marea platforma politică, pe care o ofera România întregită, cu toata voința ce o anima, ea nu poate să-și ia zborul spre idealuri mari de care era setos sufletul românesc, după așteptari milenare. Va simți că are plumb în aripi, înfipt de piedici și păcate, pe care încă nu le cunoaște deslușit. Această stare sufletească va continua și după înființarea Ligii Apărarii Naționale Creștine, de la 4 Martie 1923. Și iar vor începe framântările pentru identificarea lor. Procesul va fi greu și va trebui să treaca multi ani până la desăvârșirea lui.

Modificarea Constituției, fără respectarea formelor legale cerute în această materie, la 1923 în favoarea evreilor a aratat unele vechi complicități ale păturii superpuse, pe care Mihai Eminescu le denuntase de mult. Turpitudinea politicianismului levantin la care participau și români neaoși, deformați sufleteste sau dezorientați, constituiau cea mai infectă sursă spre otrăvirea și meschinizarea vieții publice românești. Măsuri radicale pentru extirparea răului vor părea tinerilor de atunci absolut necesare.

Complotul studențesc din Octombrie 1923[1] va fi o încercare de razbunare, care să servească drept pilda veacurilor viitoare.

„De data aceasta națiа își trimite, prin firile nevăzute ale sufletului, răzbunătorii" (P.L.pag.169), pentru că nu putea admite stagnarea și o existență minoră, acum, când a venit ceasul afirmării sale masive în istorie.

Poate, la prima vedere, această manifestare violentă să pară în disonanță cu blândețea caracteristică poporului român. Acest fapt a făcut pe unii să atribuie asemenea manifestări violente unor influențe straine. Adevărul este că poporul român este blând și răbdător, dar nicăieri revolta nu izbucnește mai năpraznic decât la oamenii care rabdă. Revoltele lui Horia,

Tudor, Avram Iancu și atâtea răscoale țărănești, ținute în cursul istoriei lanț, până la 1907, precum și toți haiducii celebri, sunt mărturie în acest sens.

În așa zisa societate cultă românească nu s-au manifestat cazuri violente de această natură, pentru că elementele componente ale acestei societăți, fiind mai mult de proveniență străină, scurse din toate părțile și deci hibride ca structură, își autoanihilează orice tendință mai pronunțată. Revolta elementelor autohtone răzlețe se revarsă - așa cum se poate vedea la Eminescu - într-un stil viguros, care de multe ori regretă că *„ în acest popor nenorocit nu se mai află destulă energie morală pentru a ridica securea și a se scăpa de asupritori"* (Vol. II,pag.478).

Când, după războiul de întregire - cum am văzut - în Universități au pătruns masiv elemente neaoșe de la țară, din toate provinciile românești, de esență sufletească omogenă, s-au putut învolbura credințe fanatice și hotărâri năpraznice. Spiritul haiducesc, autentic românesc, a risipit definitiv mentalitatea pesimistă și flegmatică a căzăturilor morale de progenituri levantine, care nu credeau în nimic, fiindcă nu aveau nimic sfânt.

De aceea, pe drept cuvânt, scrie Ion Mota că acest complot este *„prima manifestare a marii noastre rupturi de lumea veche"* (C.d.l.pag.115). Este interesant de remarcat că la „ complotul studențesc " participă exponenți ai studențimii din toate provinciile țării întregite, și anume: Căpitanul și Ilie Gârneață din Moldova, Tudose Popescu din Muntenia, Ion Mota și Corneliu Georgescu din Ardeal, Vernichescu din Banat, Radu Mironovici din Bucovina. Complotul arăta, deci, cât de unanimă și năpraznică era hotărârea studențimii de a înlătura orice piedică din calea renașterii românești. Dar mai dezvăluia și o mare racilă interioară: trădarea (Vernichescu). Era îngrozitor ! Dar poate că așa trebuia să fie. Taina Iudei, marea taină, care frământă de milenii capetele exegeților

înlătura orice piedică din calea renașterii românești. Dar mai dezvăluia și o mare racilă interioară: trădarea (Vernichescu). Era îngrozitor ! Dar poate că așa trebuia să fie. Taina Iudei, marea taină, care frământă de milenii capetele exegeților creștini și fără de care nu s-ar putea înțelege sensul Golgotei și al Învierii și poate al întregii credințe creștine, trebuia să se producă și la nașterea credinței legionare. Și, într-adevăr, de atunci privirile s-au întors spre interior.

Răul era încuibat mult mai adânc. Sălășluia chiar între noi.!

Între zidurile de la închisoarea Văcărești a început zguduitoarea dramă a cunoașterii propriilor păcate. În chinurile ei se vor zămisli gândurile de viață nouă și mântuitoare. În ziua de 8 Noiembrie 1923, ziua Sfântului Arhanghel Mihail, aceste gânduri s-au luminat ca prin minune. Căpitanul a ales ca patron al noii oști creștine, în icoana căruia se oglindește, în chipul cel mai desăvârșit, curățenia sufletească, bunătatea nesfârșită, tinerețea veșnică și fără prihană, ordinea, vitejia și hotărârea năpraznică. El simbolizează principiul activ al binelui și al luminii în veșnică luptă cu răul în întunericul din afară și din noi. Poate, împins de forțe nevăzute, Căpitanul relua o veche tradiție creștină, ale cărei vestigii se pot observa și astăzi la mânăstirile din Bretania, care au pe vârful turlei pe Sfântul Arhanghel și unde pe vremuri cuvioșii călugări erau în același timp și cavaleri îmbrăcați în zale.

În perspectiva acestei măreț viziuni, toate frământările care au dus la 10 decembrie 1922 începeau să capete sensul lor adevărat. Însăși metodele de rezolvare a gravei și acute probleme evreești, care îi preocupa mereu, se desemna altfel decât până atunci. Pentru a rezolva această problemă , „ *va trebui* - scrie Căpitanul - *să ne stârpim propriile noastre păcate. Problema este mai adâncă chiar decât ne-a arătat-o Prof. Cuza* " (P.L.pag.186). „ *Pentru noi, această concepție zămislită între zidurile închisorii Văcărești era un început de*

viață. Era ceva nou, ceva complet și ca gândire și ca organizare și ca plan de acțiune. Era un început de lume. O temelie, pe care vom clădi de acum, ani de-a rândul" (P.L.pag.190) .

Începe o nouă fază. Baza de plecare era acum mult interiorizată și adânc săpată în suflete. *„Întâi să ne cunoaștem și să ne îndreptăm păcatele noastre și pe urmă vom vedea dacă avem dreptul sau nu de a ne ocupa și de ale altora.* (P.L.pag.187).

Asta înseamnă că generația de la 1922 nu se putea realiza, luându-și avântul spre idealuri și înfăptuiri mărețe dacă nu-și extirpa mai întâi propriile păcate. Buruienile răului trebuiesc zmulse din sufletul românesc dacă vrem ca seva de viață venită din adâncuri să rodească în fapte bune și mari. Pe această linie de extirpare a răului se va mișca atât acțiunea de pedepsire a trădării și mișeliei cât și întreaga organizare și educație austeră și creatoare a tineretului, inaugurată cu prima tabără de muncă voluntară din lume, făcută în Mai 1924, la Ungheni și care *„ a avut efectul unui început de revoluție în mentalitatea curentă "*(P.L.pag. 201).

CAPITOLUL IX

LIMPEZIREA ORIZONTULUI

Prin caracterul ei eruptiv, Mișcarea studențească din 1922 a aruncat, cum era și firesc (se întâmplă la orice erupție), și multe reziduuri la suprafață. Luptele tumultoase, care au urmat, au răscolit, pe lângă nebănuite energii și inevitabile impurități, odată cu extinderea lor în întreaga masă românească, prin Liga Apărării Naționale Creștine, în cadrul căreia studențimea de la 1922 se înglobase. Aceste reziduuri și impurități vor îngreuna răzbaterea duhului nou. Pe de altă parte, chiar cei mai mulți dintre bătrânii naționaliști, în frunte cu profesorul A.C.Cuza, organic, din cauza structurii lor sufletești, dezvoltate în alt climat, nu vor putea pricepe sensul și esența noului duh. Procesul de limpezire era, deci, firesc și constituia o necesitate istorică adânc simțită în primul rând de Căpitan, care întrupa chintesența spiritului studențesc de la 1922.

„Noi am adus - scria Ion Moța - *duhul marilor rupturi de lumea veche, înfrățită cu străinul dușman. Noi am adus pornirea eroică, în spirit de totală jertfă personală, contra acestei lumi vechi și înstrăinate, combătută de Dl. Cuza până atunci numai cu mănușa genialei sale dialectice științifice, numai cu biciușca democrației parlamentare. ...*

Brațele noastre au zvâcnit, au doborât atunci când, nevoile luptei o cereau, când reacțiunea violentă era ultima ieșire dintr-o înfrângere definitivă și dezonorată. Dar mai importantă și mai caracteristică a fost zvâcnirea noastră sufletească, sfărâmarea, în noi, a unei întregi vieți pregătite

pentru normală tihnă şi rânduire personală, spre a o înlocui cu o viaţă destinată numai luptei pentru neam, gata oricând de moarte.

Acest duh al marei, definitivei şi neâmpăcatei rupturi - ruptură de înstrăinata generaţie veche şi ruptură de o viaţă personală orientată, chiar şi numai parţial, de interesul personal, îndoită ruptură indispensabilă unei lupte eroice de totală primenire a unei vieţi obşteşti - a fost aportul nostru sufletesc original în această mişcare naţională, la începuturile ei de acum 10 ani. Nici unul dintre noi n-a mai păstrat, în întregime neatins, acest duh de la 1923, nemicşorat prin loviturile vieţii (supremul eroism e eroismul de durată!). Nici unul afară de Corneliu Zelea Codreanu! Căci el l-a avut înaintea tuturor şi el îl renaşte astăzi în întregul tineret legionar al României" (C.d.l.pag.113-114).

La 24 Iunie 1927, după aproape 5 ani de zbucium, dibuiri şi suferinţe, se naşte în jurul Icoanei Sfântului Arhanghel Mihail: LEGIUNEA. Esenţa spirituală a mişcării studenţeşti de la 1922 va sta la temelia ei. Reziduurile vor rămâne afară. Prin crearea Mişcării Legionare, procesul de limpezire s-a desăvârşit. Faza propriu-zisă a mişcării studenţeşti de la 1922, care a premers, încetează. De acum încolo, sufletul studenţimii curate se va simţi atras de noul altar, la Icoană. Zările luminoase ale năzuinţelor româneşti se limpezeau pentru veacuri. Abia acum se deschidea *„drum liber către viaţa şi mărirea la care au dreptul să aspire Românii"* (P.L.pag.73). Abia acum - se va putea avânta spre marile şi nebănuitele înălţimi, spre care mereu a năzuit. Aceasta va fi generaţia *„curăţită prin abnegaţie şi durere"* , pe care a profetizat-o Eminescu (Vol.II,pag.517).

Drumul învierii româneşti s-a arătat. Pe plan politic imediat, Apariţia Mişcării Legionare, a consolidat definitiv victoriile repurtate de Mişcarea studenţească din 1922. Sub căldura radiată de noul focar de dragoste, lumină şi energie,

situat chiar în inima celui mai curat tineret, se vor topi rând pe rând toate reziduurile. Regionalismul miop şi chircit, cultivat în general de politicieni, se va destrăma şi risipi în uitare. Ţărănimea şi muncitorimea, atrase de puternicul magnet al dragostei creştine de frate, se va îndrepta masiv spre izvor de lumină şi dreptate, spre a-şi potoli o sete milenară. Întunericul uneltirilor din umbră se va risipi din ce în ce mai mult şi planurile lor infernale contra neamului românesc vor apare evidente pentru multă lume, derutată până atunci.

Organizarea tineretului *„ va rezolva* - scrie Căpitanul - *însăşi problema politicianismului, care ne mai primind elemente tinere, va fi condamnat la moarte prin inaniţie, prin lipsă de alimentare "* (P.L.pag.189).

Legăturile sufleteşti ale neamului cu cerul şi cu pământul, pe care toţi aceşti duşmani ai unei Românii sănătoase au încercat să le rupă, vor fi adâncite şi sufletul românesc va simţi o siguranţă deplină în mişcare. Legi de viaţă nouă şi de acţiune se vor pune la bază pentru ca apoi să se poată păşi spre mase. Cuvântul care se va adresa acestora va avea o rezonanţă profetică.

„Să ne uităm cu toţii, bărbaţi şi femei, să ne croim nouă şi neamului nostru altă soartă. Se apropie ceasul de înviere şi mântuire românească. Cel ce va crede, cel ce va lupta şi suferi, va fi răsplătit şi binecuvântat de neamul acesta. Vremuri noi bat la porţile noastre. O lume, cu sufletul sterp şi uscat, moare şi alta se naşte: a acelora cu sufletul plin de credinţă. În lumea aceasta nouă, fiecare îşi va avea locul său, nu după şcoală, nu după inteligenţă, nu după ştiinţă, ci în primul rând după credinţa sa şi după caracterul său." (P.L.pag.365-366). Şi ecoul lor în sufletul românilor de pretutindeni va fi profund. *„ În sate, când cântam sau vorbeam oamenilor* - constata Căpitanul - *simţeam că pătrund în acele adâncuri sufleteşti nedefinite, acolo unde politicienii, cu problemele lor de împrumut, nu putuseră să*

pogoare. Aici în aceste adâncuri, am înfipt rădăcinile mişcării legionare. Ele nu vor mai putea fi scoase de nimeni" (P.L.pag.367).

Din aceste adâncuri îşi va trage seva mistica naţională.

„Aceea ce era odinioară zăcământ instructiv al neamului, în aceste momente se reflectează în conştiinţe, creind o stare de unanimă iluminaţie, întâlnită numai în marile experienţe religioase. Această stare pe drept s-ar putea numi: o stare de ecumenicitate naţională " (P.L.pag.334).

„Prin mistica naţională - scrie Vasile Marin - *se creează un om desfăcut de abjectul materialism al epocii, se desghiocează omul de aderenţii epocii actuale şi se face şcoala permanenţelor eroice. El formează omul virtuţilor cardinale: erou, preot, ascet, corectitudine, ostaş"* (C.d.g.,ed.II,pag.39).

Studenţii care vor veni în valuri, an de an, aducând prospeţimea de viaţă românească din lumea nealterată a satelor din toate ţinuturile locuite de români, vor deveni făclierii de frunte ai noului ideal legionar. Din sânul studenţimii vor păşi elemente de jertfă cu înfăţişare de arhangheli, care vor apăra Legiunea în ceasurile de grea cumpănă. Studenţimea română va forma osatura pe care se va dezvolta Mişcarea Legionară.

Acest fapt va determina pe politicieni şi toate forţele tenebroase, care stau la spatele lor, să-şi schimbe fundamental politica şcolară. În locul tendinţei de altă dată, care - cum am văzut - avea ca scop proletarizarea intelectuală, vor adopta acum, ca tactică, restricţiunile cele mai sălbatice spre a împiedica cât mai mult pătrunderea la şcolile înalte a elementului autohton. În modul acesta, credeau ei, prin lipsă de alimentare sau inaniţie vor reuşi să slăbească curentul legionar. Încercările lor vor fi însă zadarnice, căci curentul legionar va izbucni acum din toate părţile. Atunci *„ ei au vrut* - cum scrie Căpitanul - *să ne nimicească, întrebuinţând uneltirea,*

trădarea, banii şi violenţa. Şi ne-au împins în dilemă: ori de a capitula ori de a ne deschide drumul înainte prin violenţă" (Circulări, pag. 217).

Pe traiectoria legionară, proiectată de Căpitan, mereu se vor desluşi înţelesuri pe care le-a continuat în germene erupţia instinctivă a studenţimii de la 10 Decembrie 1922, călăuzită de viziunea profetică a Căpitanului. Şi mereu se va vedea că studenţimea română a fost învrednicită de Dumnezeu să fie, în cadrul Legiunii, avangarda şi purtătoarea unui mare destin românesc.

CAPITOLUL X

REVANŞA ISTORICĂ

Reflectând asupra dezvoltării istorice a României Moderne, Mihai Eminescu, cu privirea sa pătrunzătoare a desprins conflictul, mai mult sau mai puţin larvat, ce există între elementul intrus (venetic) şi cel autohton. *„ La 1821* - scrie el - *începe reacţiunea elementului autohton şi merge biruitor până la 1866. La 11 Februarie 1866 învinge din nou elementul imigrant. Există de atunci o oscilaţiune, o mutare a punctului de gravitaţie când spre*

elementele instinctiv naţionale, când asupra celor instinctiv străine..."(Vol.II, pag. 294).

Privită chestiunea prin această prismă, se poate spune fără exagerare că Mişcarea studenţească de la 1922 , care s-a desăvârşit în Mişcarea Legionară , este cea mai masivă afirmare a elementului autohton, ce s-a produs în intervalul de un veac, de la revoluţia lui Tudor.

Ca esenţă, atât acţiunea lui Tudor cât şi aceea a Căpitanului sunt identice, întrucât au acelaşi instinct naţional, care izbucnea contra aceluiaşi rău cauzat de venetici. În ceea ce priveşte amploarea spirituală şi gradul de formulare ideologică, cum era şi firesc, difereau, întrucât Mişcarea Legionară, pe lângă că absorbise toate ideile şi sentimentele naţionale dospite şi prelucrate vreme de un veac, era şi expresia românilor de pretutindeni.

Cu totul în alţi termeni se prezintă problema, dacă se compară generaţia tinerilor de la 1922 cu aceea a tinerilor de la 1848. Diferenţa este esenţială atât în ceea ce priveşte geneza spirituală, cât şi modul de acţiune. Evident, problema este vastă şi, în spaţiul restrâns al acestei conferinţe, este greu să fie abordată în toţi termenii săi. Pentru a ne face o idee, vom spune că generaţia de la 1848, cu tot patriotismul vizionar de uriaşe proporţii al unui Nicolae Bălcescu, al lui Kogălniceanu şi al altor elemente de elită, totuşi, ea nu s-a dezvoltat pe traiectoria de sub impulsul instinctului naţional. Cauza generală a fost că, desigur, conjunctura istorică creată de revoluţia franceză, cu ideile sale de libertate, egalitate şi fraternitate, a fost atât de fascinantă, încât nu s-a observat că se adoptau lucruri care erau în disonanţă cu factorii : rasă şi mediul românesc. La aceasta s-a adăugat şi o cauză specifică stărilor de lucruri din Principate la aceea epocă : ideile - forţă ale acestei generaţii au servit de manta pentru progeniturile de conducere pe care le pierduseră, după curentul de ostilitate ce s-a stârnit în urma Revoluţiei lui Tudor Vladimirescu. Aceste evenimente străine

vor avea interesul să accentueze şi mai mult caracterul congenital cosmopolit al revoluţiilor din 1848, care se întinseseră în cele mai multe din ţările Europei. „ *Ei* - cum scrie Eminescu - *vor să nu rămână nici sâmbure, nici rădăcină din ideile trecutului, pentru ca brazda să fie îndestul înfiorată să primească în ea sămânţa noilor idei*" (Vol.II, pag.428). În felul acesta sperau ei să facă „Patria un Hotel, poporul o amestecătură, biserica un teatru pentru politicieni, ţara teren de exploatare pentru străini, viaţa noastră publică o ocazie pentru ilustrarea şi ridicarea în sus a ingratitudinii din câteşi patru unghiurile lumii "(vol.II,pag.429).

Presiunea exercitată de influenţa exterioară a fost atât de copleşitoare încât, cu toate protestele făcute de elita intelectuală în frunte cu Eminescu, Conta etc., instinctul naţional, răscolit de mişcarea lui Tudor, nu s-a putut manifesta. El a trebuit să se retragă în inima poporului.

„A fost - scrie Vasile Marin - *perioada zisă paşoptistă, formată din oameni de mare credinţă şI de înalt patriotism, începând cu Bălcescu şi până la Kogălniceanu, care au luptat să se elibereze de influenţa epocii lor, dar n-au putut.* (C.d.g., pag.68).

Din această cauză, dezvoltarea ulterioară a Statului Român nu a avut vigoarea unei creşteri organice. Acest lucru se agrava pe măsură ce elementul cosmopolit (veneticii) capătă preponderenţă în viaţa publică. Lipsit de toată seva naţiei şi echilibrul interior, pe care îl dă instinctul, multe instituţii se dezvoltă artificial şi fără pulsaţii de viaţă. Spiritul de imitaţie servilă înflorea în toate manifestările individuale sau colective, împerechiat cu acel degradant complex de inferioritate faţă de occidentali. Aşa zisa societate cultă şi civilizată din România era sufletească cu totul la remorca cercurilor corespunzătoare din Apus şi nu avea nici un stil original, fiindcă nu se mişcase pe linia interioară a propriului destin naţional. Toată prosperitatea

materială - reflex mai mult al imenselor bogăţii, dăruite de Dumnezeu pământului românesc - nu schimba nimic de esenţă, fiindcă era de natură exterioară. Mai degrabă, era chiar dăunătoare fiindcă, în direcţia în care evolua, contribuia la moleşire şi delăsare, înstrăinându-ne şi mai mult de adevăratele virtuţi româneşti. Această primejdie a intuit-o adânc Eminescu când o denunţa cu cuvintele de foc. Totuşi, nu s-ar putea contesta şi unele rezultate politice reale, cum ar fi Unirea Principatelor, proclamarea independenţei Regatului Român şi mai ales întregirea naţională, cu toate că aici un rol precumpănitor a jucat Domnitorul Cuza, Regii Carol I şi Ferdinand.

Mişcarea Generaţiei de la 1922 este, dimpotrivă, - am spus - o izbucnire masivă şi un triumf al instinctului naţional. Pusă pe o linie de mare sinceritate, atât faţă de sine cât şi faţă de alţii, ea a pus premiza de bază pentru dezvoltarea unei autentice culturi şi civilizaţii româneşti. Având, cum am spus, similitudini de esenţă cu Revoluţia lui Tudor, izbucnită cu un veac în urmă, ea constituie o revanşă istorică pentru înfrângerea de la 1866, când - cum scrie Eminescu - „ învinge din nou elementul emigrant “ (Vol.II,pag.294) în detrimentul elementului autohton.

Pornită sub impulsul forţelor izvorâte din adâncurile pământului strămoşesc, Mişcarea Generaţiei de la 1922 răzbate întreg noianul de adversităţi îngrămădite de aproape un veac de climatul cosmopolit biruitor de la 1848. Axa luptei sale se ridică din interior spre exterior.

Deosebirea cu Mişcarea paşoptistă este esenţială. De data aceasta, amprenta autenticului românesc se va grefa pe toate realizările din orice domeniu de activitate, fecundate fiind de noua spiritualitate care se naşte. În locul imitaţiilor servile, se va manifesta cu deosebită fervoare specificul românesc. Luând cunoştinţă de propriile sale forţe şi mişcându-se pe linia propriului său destin, neamul românesc va năzui să intre prin

poarta mare a istoriei. Dar o diferenţă există şi în raport cu evenimentele externe.

Generaţia paşoptistă se încadrează în climatul politic al epocii sale, din cauza excesului de imitaţie, cu individualitatea ei aproape complet anulată. Ea a împrumutat totul din afară. Dimpotrivă, generaţia de la 1922 luptă crâncen, din impuls propriu, împotriva climatului existent decadent şi năzuieşte să promoveze concepţia sa de viaţă eroică, morală şi creştină, adică toate valenţele sufletului românesc, înăbuşite încă din timpul fanarioţilor. Cu alte cuvinte, devine părtaşă şi este un factor destul de important în efortul european şi poate mondial de a urni lumea modernă din criza spirituală, politică şi socială, în care se zbate de atâta timp. Chiar şi faptul că izbucnirea Mişcării studenţeşti de la 10 Decembrie 1922 - pornită, cum am văzut, din instinct - este atât de învecinată, ca timp, de marşul fascist asupra Romei, din Octombrie 1922, şi de revoluţia naţional socialistă, din Noiembrie 1923, nu numai că exclude o imitare, dar şi arată că din punct de vedere „ al momentului istoric“ instinctul românesc a reacţionat dintr-un început, indicând primejdiile de moarte ale bolşevismului euroasiatic. Şi pe acest plan, ea poate fi o piatră de hotar între două lumi.

CAPITOLUL XI

ZIUA SUFERINŢEI LEGIONARE[2]

„ *Mişcarea Legionară* - scrie Căpitanul la 1 Decembrie 1934 - *proclamă ziua de 10 Decembrie ca zi a suferinţei legionare. A tuturor suferinţelor îndurate şi a celor pe care le vom mai îndura*" (Circulări, pag.27).

Şi pe drept cuvânt : în nici o zi a generaţiei între cele două războaie, sufletul valurilor succesive de tineri, n-a vibrat mai mult entuziasm şi speranţe sau n-a simţit mai multă durere şi disperare ca în această zi de comemorare a lui 10 Decembrie. Nu fără rost, politicienii liberali, au ales în 1933 această zi pentru a dizolva Mişcarea legionară şi a sufoca spiritul şi aspiraţiile unei generaţii.

Privită în larga perspectivă a timpului, Mişcarea studenţească de la 1922, care s-a desăvârşit în Mişcarea Legionană, apare ca cea mai autentică expresie a tuturor frământărilor şi năzuinţelor din trecut, pe care le-a avut neamul românesc de pretutindeni, pentru că şi momentul istoric al întregirii naţionale este unic de la Dacia lui Decebal încoace. Această expresie - sinteză a tuturor virtuţilor româneşti călite în grelele încercări ale unei istorii zbuciumate, Dumnezeu a vrut să o întruchipeze într-o personalitate pe cât de puternică, pe atât de armonioasă : în exemplul cel mai desăvârşit, pe care l-a dat în ultimul veac naţia noastră : Căpitanul.

El a fost cel chemat, fiindcă numai el, din primul moment, a avut conştiinţa vie că la spatele lui „ *stă neamul tot,*

cu vii, cu alaiul de morţi pentru ţară, cu tot viitorul lui" (P.L.pag.66). Glasul pământului strămoşesc, el l-a ascultat mai mai bine : „În miezuri de noapte, în ceasurile grele ale neamului, noi auzim glasul pământului românesc, care ne îndeamnă la lupte... Suntem legaţi de acest pământ prin milioane de morminte şi prin milioane de fire nevăzute pe care numai sufletul nostru le simte şi rău de acei ce vor încerca să ne zmulgă de pe el" (P.L.pag.93).

Cu asemenea trăiri intense ale tuturor bucuriilor şi durerilor întregului neam românesc, care cuprinde pe *„1) Toţi Românii aflători, în prezent, în viaţă; 2) Toate sufletele morţilor şi mormintele strămoşilor; 3) Toţi cei ce se vor naşte Români* (P.L.pag.423), era firesc ca el şi Mişcarea pe care a călăuzit-o să se confunde cu însuşi neamul.

Acest lucru îl releva Ion Moţa în memoriul său înaintat la 4 Decembrie 1924, din închisoarea Galata, guvernanţilor prigonitori : *„mişcarea naţională a studenţimii confruntându-se cu interesele de viaţă ale naţiunii noastre, politica de înăbuşire a mişcării înseamnă : LUPTA GUVERNULUI CU NAŢIA , la ale cărei interese a fost chemată să vegheze*" (C.d.1pag.251).

Marele sentiment de răspundere, de care era dominată această generaţie, făcea ca trăirea ei interioară să ia aspecte de o gravitate impunătoare. „ *În momentul acesta* - scrie Căpitanul - *neamul nostru trăieşte cu noi, luptă prin noi, biruieşte prin noi - sau cum vom cădea - moare cu noi* " (Circulări, pag.44).

Cât priveşte marea importanţă a Mişcării de la 1922, Ion Moţa scrie în altă parte: „ *Fără această mişcare, nu s-ar fi scris în istoria noastră pagini de glorie pentru studenţimea de azi de a fi dat ea alarma pentru lupta mare, care se apropie, nu s-ar fi satisfăcut legea istorică în virtutea căreia tinerimea a fost întodeauna, din instinct, prevestitoarea marilor evenimente din viaţa unui neam* " (C.d.1.pag.238). Iar cu

ocazia congresului generației de la 1922, ținut la București, în Aprilie 1935, spunea printre altele : *„Aceasta a fost semnificația mișcării naționale studențești de la 1922, aceasta a fost marea, îndrăzneața răspântie hotărâtoare căreia generația noastră îi datorează aflarea marilor izvoare de vitalitate românească ".*

„Era - scrie Căpitanul - *chemarea tinereței noastre în slujba marilor nevoi de faptă sănătoasă"* (P.L.pag.468). Spiritul constructiv va fi nota ei dominantă. *„Voim și noi să construim : de la un pod rupt, la o șosea și până la captarea unei căderi de apă și transformarea ei în forță motrică, de la construcția unei gospodării țărănești noi, până la aceea a unui sat românesc nou, a unui oraș, a unui stat românesc nou. Aceasta este chemarea istorică a generației noastre : pe ruinele de astăzi să clădim o țară nouă, o țară mândră. În țara de astăzi, poporul român nu-și poate împlini misiunea lui în lume : creator de cultură și civilizație proprie în răsăritul Europei"* (P.L.pag.462-463).

Dar tocmai acest duh de înoire și zidire românească nu convenea străinilor, înstrăinaților politicieni și tuturor elementelor parazitare. Pentru aceasta a fost martirizată și răstignită Generația noastră.

****

Cele două decenii și mai bine de lupte crâncene, pe care studențimea română le-a dus cu o energie și putere de jertfă neatinsă de nici o studențime din lume și pe care noi le comemorăm astăzi, în exil și prin închisori, sunt o chezășie că de pe linia destinului românesc nu ne va putea abate nimeni și niciodată. Tote uneltirile vor cădea la pământ. Acum și peste veacuri, studențimea română va lupta și birui sub semnul Căpitanului, răsărit ca un luceafăr luminos din mijlocul ei .

Berkenbruck, 10 Decembrie 1942
Viena (Kahlenberg), 10 Decembrie 1944

CAPITOLUL XII

ŢINUTA LEGIONARĂ[3]

Aruncând o privire retrospectivă asupra grelelor lupte, pe care generația de la 1922 a trebuit să le ducă vreme de 3 decenii, rămâi profund impresionat de vigoarea și vitalitatea acestei Mișcări. Adeseori ea a trebuit să înfrunte singură dușmanii coalizate atât pe plan intern cât și pe plan extern. Din paginile precedente, s-au putut vedea - fie și sumar - atât etapele parcurse cât și forțele istorice propulsoare, care au contribuit la avântul său. Totuși nu s-ar putea avea o imagine completă, dacă nu s-ar sublinia rolul precumpănitor pe care l-a avut ținuta legionară, adică atitudinea în fața vieții și a morții,în promovarea acestei credințe. Pentru o ilustrare mai bună a acesteia, vom reproduce numeroase citate din scrisul Căpitanului; astfel, vom vedea și cât de mult era el perocupat de această problemă esențială pentru întreg sistemul spiritual și politic al Mișcării

Căpitanul urmărea să facă din legionari adevărați slujitori la altarul neamului. De aceea, pentru el *„cămășile verzi sunt odăjdiile noastre"*(circulări ,pag.93). Se supăra foc și era tare mâhnit când constata că șefii de organizații județene nu erau destul de vigilenți la admiterea de noi membri,fiindcă ei nu s-au uitat *„nici la înfățișare nici la ochi, nici la caracterul, nici la sufletul și nici la mintea celor ce le băteau la ușă și i-au primit în organizație"(*Circulări,pag.92). Deplângea elementele slabe, care nu aveau tărie sufletească, și era cuprins de dezgust când vedea studenți naționaliști care pentru o bucată de pâine sau o situație mai bună își renegau credința și se gudurau pe lângă aceia împotriva cărora manifestaseră ca studenți. *„Dacă toți tinerii care luptă vor ajunge mâine așa, atunci neamul acesta al nostru trebuie să piară : prin cucerire jidănească, prin potop, prin cutremur sau prin dinamită - nu interesează - dar trebuie să piară "* (P.L.pag.361). Când, în vremurile bune ale Mișcării, asemenea elemente vor căuta să se încadreze iar în luptă, Căpitanul le va răspunde răspicat că *„ pentru acei care au părăsit atâtea ani de zile rândurile luptei, nu este loc în Legiune". Grija lui de căpetenie va fi, deci, să facă din Legionari oameni de voință , care să privească drept și să se comporte cu bărbăție față de orice greutate.....În locul omului slab și învins, care se apleacă mereu la toate bătăile de vânt,...trebuie să creem neamului acesta un învingător. Neaplecat și neînduplecat."* (P.L.pag.362). Dar pentru ca acest om de voință să fie distins și constructiv, va trebui să aibă și un mare echilibru sufletesc, din care să rezulte corectitudinea lui interioară. numai așa se va putea purcede temeinic la întremarea vieții noastre publice. De aceea, el nu va lăsa nici o ocazie, în care să nu insiste în această direcție educativă pentru o impecabilă ținută legionară. Le vom reaminti aici, pentru că, mulți sunt acei care au început să le nesocotească. *„Rog* - scrie el - *noile cadre să se bazeze: pe omul corect,de cuvânt, de onoare, de nădejde ; pe omul cu cap , acela care judecă. Să*

înlăture de la recrutare cu desăvârșire din organizație : 1) pe omul haimana, fără căpătâi, 2) pe omul secătură, fără sănătate interioară, 3) pe omul lăudăros, 4) pe omul vorbăreț, 5) pe omul cu scăderi în materie de corectitudine bănească etc., 6) pe cel care n-ar putea trăi în armonie deplină" (Circulări, pag.120).

„Legionar, să nu faci niciodată nedreptate în viața ta" (Pământul Strămoșesc,nr.18 din 1928). *„Fii corect până la sânge. Nu minți niciodată. Nu înșela niciodată pe nimeni. Poartă-te cu bună cuviință, politicos, binevoitor și curtenitor cu toată lumea. Ocolește orice conflict, orice discuție contradictorie"* (Circulări, pag.197). *„ Școala de educație legionară se va face pentru : ținută legionară, salut, prezentare, bunăcuviință, cinste, a fi drept cu toată lumea, încredere în biruință, respect pentru cei ce au jertfit... Purtarea voastră : pretutindeni în orice împrejurare, să fie în adevăr model. Purtați cu voi onoarea voastră"(*Circulări, pag. 44). *„Doresc ca toate localitățile prin care veți trece, sate sau orașe, să rămână impresionate de disciplina, corectitudinea plină de demnitate și bunăcuviință, în toate ocaziile, a legionarilor"* (P.L.pag.464). *„Un luptător de elită nu este niciodată obraznic, îngâmfat, provocător, necuviincios, neelegant în gesturi și vorbă. O atitudine de severă legalitate. Vom lupta cu tărie de neînvins, dar numai în cadrul legalității"* (Circulări, pag. 98).

Legionarii vor trebui să fie elemente *„corecte în viața publică și particulară"* (Circulări,pag.99) . În campanie electorală de ex., ei *„1. Vor avea în tot timpul o ținută de înaltă demnitate. 2. O sobrietate deosebită în toate manifestările, chiar și cele mai intime (la masă, în grupuri, în familie). Sunt interzise glumele,comunicările,farsele. Ele nu corespund cu linia de tragedie, la care s-a ridicat Mișcarea prin misiunea ei, prin luptele și jertfele pe care le-a făcut "* (Circulări, pag.209). *„ Prin obligația de a servi cu ei*

însuși,în toate privințele, începând de la ținută și gesturi", se cultiva omul de voința (P.L.pag.362). Pentru orice abatere ca pedeapsa va fi data munca, pentru ca aceasta dă o *„posibilitate de a repara, printr-un bine , răul pe care l-ai făcut "* (P.L.pag.363). *„În tabără se duce viață aspră, severă, austeră, pentru că aceasta este drumul înălțării. Comoditățile, îmbuibarea, luxurile,frivolitatea, indică drumul decăderii națiunilor "* (Circulari, pag.166). În această școală a sobrietății și austerității se va naște *„Un nou cavalerism, legionar, de bună cuviință și respect "* (Circulari, pag.211).

Asadar, *„Pentru a fi biruitori, trebuie să începem prin a ne birui pe noi. A ne birui pe noi, înfrângând în noi orice dorinți, orice veleități deșarte, orice poftă de mărire,orice interese personale. Gândiți-vă în ce zări de lumină ridicăm această Mișcare Legionară atunci când nici o poftă nu frământă sufletele noastre "* (Circulări, pag.218-219). Prin cultivarea tuturor acestor virtuți, se va creea climatul propice care să permită întremarea fizică și morală a poporului român și începerea unei epoci de mari creații pe toate planurile de activitate. *„Acolo unde apare mâna și sufletul legionarului, dintr-un pustiu se face o grădină.Pe când oare miile de legionari vor face o grădină din pustiul care se întinde peste România? "* (Circulări, pag.140). Și această generație se apropie cu pași mari de realizarea unui asemenea ideal, pentru că, sub îndrumarea Căpitanului, ea găsise *„ cadență sufletească, pe drumurile victoriei"* (Circulări, pag.32). Dar, dacă aceste perspective entuziasmau și umpleau de speranță orice suflet cinstit și curat, în schimb provocau alarma tuturor paraziților vieții noastre publice.Într-o atmosferă de panică, s-a înjghebat. *„Coaliția oamenilor cu păcate față de neam, pentru izbirea și nimicirea celor fără păcate"* (Circulări, pag.130). Din toate părțile, din toate partidele, de la așa zisa extrema dreaptă valahistă, iorghistă, sau liberală, până la așa zisa exremă stângă țărănistă, s-au desprins secăturile pentru a ajuta un rege

corupt, dezechilibrat și cu impulsuri asasine, în opera tiranica de înăbușire și exterminare a unei mișcari idealiste și curată ca lacrima.Valuri succesive de teroare și calomnii murdare s-au deslănțuit împotriva ei.

„Este cunoscută de toată lumea campania de minciuni, de uneltiri, de calomnii de care a fost însoțită Mișcarea legionară de la începutul ei și până astăzi.

Când armele teroarei, ale închisorilor, ale provocatorilor, ale proceselor,ale loviturilor brutale au încetat de a mai funcționa, au început să funcționeze armele calomniei și minciunii " (Circulări,pag.240). *„Tot ce este suflu de trădare în țara aceasta aruncă cu noroi și cu bale de venin peste rănile noastre, căpătate în mijlocul atâtor și atâtor primejdii, din timpul luptelor trecute"* (circulari, pag.31).

„Rând pe rând aflăm, uimiți, că: suntem în slujba Ungurilor care se deșteaptă ; suntem în slujba Moscovei; primim bani de la jidani " (P.L.pag.444-445), că avem fabrică de fabricat bani etc. .

Răspânditorii acestor calomnii murdare erau, în general, elemente levantine, în aparență asimilate, dar care - cum scrie Eminescu - *„Sunt aprinși de o instinctivă ură contra tuturor elementelor istorice și autohtone ale acestei țări"* (Vol.II,pag.291). Spre rușinea națională, n-au lipsit nici politicienii de origine românească, desfigurată sufletește, căzături și stârpituri și stârpituri morale, *„care nu mai au nimic din nobleța rasei noastre ; care ne dezonorează și ne omoară"* (P.L.pag.306).

„Să pornești la luptă pentru țara ta, curat la suflet ca lacrima ochilor, și să lupți ani de-a rândul într-o sărăcie și foame ascunsă, dar sfâșietoare, pentru ca să te vezi la un moment declarat în rândul dușmanilor țării, urmărit de Români și spunându-ți-se că lupți pentu că ești plătit de străini,... este ceva îngrozitor " (P.L.pag.158). Toată această

acțiune de denigrare a fost pornită pentru că Mișcarea Legionară preconiza *„o elită națională, având la bază: virtutea, iubirea și jertfa pentru țară, dreptatea și dragostea pentru popor, cinstea ,munca, ordinea, disciplina, mijloacele loiale și onoarea“* (P.L.pag.418).

Ea își propunea să atingă acest obiectiv printr-o adâncă acțiune educativă, desfășurată în cadrul celei mai depline legalități. *„ Noi lucrăm la lumina zilei și tot ce avem de spus, spunem în gura mare. Credința noastră ne-o mărturisim tare în fața lumii întregi“* (P.L.pag. 391). *„Lovitură de stat nu voim să dăm. Prin esența însăși a concepției noastre noi suntem contra acestui sistem. Ea înseamnează o atitudine de bruscare, de natură exterioară, pe când noi așteptăm biruința noastră de la desăvârșirea în sufletul națiunii a unui proces de perfecțiune omenească“* (Circulări, pag.271).

Așadar, *„Noi ne-am încadrat în cea mai perfectă ordine și legalitate pentru ca să nu ni se poată spune nimic. Dar aceasta nu va avea nici o valoare. Lozinca guvernelor va fi : Nu vă putem distruge pentru că ați călcat legile? Nu-i nimic, le călcăm noi și vă distrugem “* (P.L.pag.444). În fața unei situații cu toate drumurile închise, această generație n-a găsit sprijin și mângâiere decât în credința ei în Dumnezeu și în *„ gândul și hotărârea morții“*. Prin această atitudine în fața morții, rădăcinile credinței legionare atingeau profunzimi nebănuite, fiind înfipte în însăși esența lucrurilor. Se știe că superficialitatea sau profunzimea unei culturi este, în ultimă analiză, în funcțiune de atitudinea care se ia în confruntarea cu această mare enigmă a vieții, care este moartea. O cultură este cu atât mai fecundă și mai sublimă, cu cât moartea este contemplată cu mai multă seninătate. Gândul morții nu este deprimant atunci când este trăit cu adevărat spirit creștin. Și această generație a fost îmbibată de acest spirit într-o epocă în care ateismul și materialismul cel mai grosolan pustiau inimile oamenilor.

Poate, fără suferințe și prigoane, Mișcarea Legionară ar fi prosperat mai mult la suprafață (orizontal), făcând operă de adevărată civilizație, dar n-ar fi pătruns în adâncurile frământărilor și atins înălțimile inspirației de unde purced izvoarele adevăratelor culturi. Sub acest aspect, s-ar putea spune - oricât ar părea de paradoxal - că și prigonitorii și-au dat contribuția la desăvârșirea credinței legionare, așa cum Juda și-a dat-o la împlinirea celei creștine. Asta înseamnă că, până la urma urmelor, tot binele triumfă asupra răului.

Din gândul și hotărârea morții, ieșea acea liniște și siguranță interioară, care va permite să se ia pieptiș toate greutățile, fără slăbiciuni, compromisuri sau renegări de credință. *„ Dar în fața obstacolelor, loviturilor, insultelor, prigoanelor, care ne asaltau de pretutindeni, noi, având sentimentul grozav al singurătății, al niciunui ajutor la care să putem alerga, opuneam : hotărârea morții“* (P.L.pag.457).

Scria Căpitanul în „Pământul strămoșesc" din 15 Aprilie 1928, adică exact zece ani înainte de ultima sa arestare din Săptămâna Patimilor ,care era să-l ducă pe înălțimile Golgotei legionare: *„ A înviat Hristos“. Așa va învia și dreptatea neamului românesc. Dar pentru aceasta se cere ca fii de ai lui să bată drumul pe care a mers Isus ; să li se pună pe cap coroana de spini, să urce Golgota în genunchi, cu Crucea în spate și să se lase răstigniți ! ... Legionari, fiți voi copiii aceștia ! Cine renunță la mormânt renunță la înviere “. „Căci așa a vrut și Dumnezeu : germenul unei înoiri să nu poată crește decât din moarte, din suferință... Nici Mântuitorul n-a putut birui fără suferință și jertfă“ (C.d.1.pag.74-75). „Cunosc uneltirile de moarte în contra Mișcării Legionare . Stăm în fața morții“* (Circulări, pag.171).

„Noi tineretul de azi al României, nu refuzăm această jertfă“ (P.L.pag.471). *„Nu poate nimeni să omoare atâția dintre noi câți suntem în stare să murim pentru credința noastră“ (Circulări, pag.263). „ Noi știm să murim, după*

cum vă vom dovedi.....Moartea o primim, dar umilinţa nu " (P.L.pag.471). *„Cu toţii gata de moarte, înfruntând uneltirile nenumăraţilor mişei"* (Circulări ,pag.122). *„În orice clipă să stăm gata de moarte"* (Circulări, pag.213). *„Sfidători de moarte "* (Circulări, pag.231). *„Şi ne vor omorî din ordinul stăpânilor străini"* (P.L.pag.167). *„ Vor trimite să ne prindă şi să ne omare. Vom fugi ; ne vom ascunde ; vom lupta ; iar la urmă, vom fi desigur, răpuşi. Căci vom fi puţini, urmăriţi de batalioane şi de regimente româneşti. Atunci vom primi moartea. Sângele nostru al tuturor va curge. Acest moment va fi cel mai mare discurs al nostru adresat neamului românesc, şi cel din urmă"* (P.L.pag.312). *„Şi astfel , ca o împlinire a suferinţelor de peste zece ani, ni se pregăteşte, fără a fi cu nimic vinovaţi, cununa morţii"* (P.L.pag.472).

Cu greu s-ar găsi în literatura universală pagini atât de zguduitoare de previziunea morţii şi acceptarea ei cu atâta seninătate. În faţa acestor munţi de suferinţă şi credinţă cu avântate piscuri de caractere granitice, orice om de bună credinţă nu poate să nu încerce un sentiment de profundă şi pioasă admiraţie. Nicăieri, în acţiunea omenească afară de evanghelie, gândul şi hotărârea morţii nu apar atât de vii. Toţi cărturarii străini, care au cercetat fenomenul legionar, nu numai că au fost zguduiţi de tragedia fără seamă a unei generaţii care, pentru ridicarea neamului său, a pornit „de la Icoană, de la picioarele lui Isus " şi au mers înainte cântând „Cu noi este Dumnezeu" şi „voioşi în faţa morţii", dar au încercat să desprindă profundul „ethos" al acestor rare trăiri creştine în activismul politic.

Cum s-a arătat cu alt prilej[4], „în lagărul de la Dachau" , unde se găsea internat bătrânul savant, profesorul Haushofer, fost Preşedinte al Academiei Germane şi unul dintre fondatorii ştiinţei geo-politice, ne mărturisea că, *„CORNELIU CODREANU este personalitatea cea mai caracteristică , pe care a dat-o veacul nostru şi că, în momentele grele, în*

semnificaţia jertfei lui, găseşte reconfort şi mângâiere". Atunci a scris pentru Căpitan următoarele versuri[5], pe care ni le-a dat în manuscris. Faptul ni s-a părut şi mai semnificativ când şi alţi iluştri deţinuţi de naţionalităţi şi cofesiuni deosebite (olandezi, norvegieni, austrieci etc.; sau calvinişti, protestatanţi, catolici etc.), deşi cu multe prejudecăţi asupra Mişcării din cauza campaniei de denigrare care s-a dus peste hotare, rămâneau profund impresionaţi de înalta concepţie de viaţă propăvăduită şi trăită de Căpitan şi se apropiau tot mai mult de noi. *„ Toate aceste aderenţe sufleteşti, la o lume atât de diferită ca structură sufletească, educaţie şi proveniență, ne-au întărit convingerea că învăţătura Căpitanului, prin elementele profund* umane pe care le conţine, depăşeşte cadrul românesc şi conjuncţura politică în care s-a manifestat".

Spaţiul nu ne îngăduie de a reproduce tot ce s-a scris de către învăţaţii străini în legătură cu fenomenul legionar. Se va face poate, cu alt prilej. Deocamdată ne vom mărgini a reda câteva caracterizări pătrunzătoare făcute de scriitorul italian ALFONSO PANINI FINOTTI în lucrarea sa *„ Da CODREANU a Antonescu ".*

„Trebuie spus de la început că revoluţia legionară este o revoluţie tipică a românilor. În raport cu fascismul şi naţional -socialismul, revoluţia legionară prezintă caractere cu totul speciale " (pag.92).

„Caracterul cel mai descurajant al stilului de viaţă balcanic constă în lipsa de autenticitate a situaţiunilor fundamentale,în care se desfăşoară fie viaţa personală, fie politică, fie socială. Această condiţie implică atâtea compromisuri ce fărămiţează evoluţia normală a unui individ" (pag.94). ...Care putea fi soluţia corespunzătoare situaţiei? Şi cum se putea obţine, trecând prin toate raţiunile existenţei şi dincolo de problemele pur tehnice, acea autentică situazionalita, care este judecata, conform ultimelor cercetări filozofice europene, drept condiţie

supremă a creaţiei culturale? Cu un act eminamente creator, cu un caracter de răscumpărare (riscatto) şi de reabilitare a diformărilor , inerente până atunci, a obişnuitului stil de viaţă. Un asemenea act eminamente creator este opera lui Corneliu Codreanu şi a organizaţiei creată de el" (pag.95). *„Prin Codreanu şi Gardă sensibilitatea românească a dobândit un caracter de dimensiune majoră, de monumentalitate, în sfârşit un nou stil de viaţă"* (pag.99). *„În viaţa lui Corneliu Codreanu s-au efectuat prototipic toate marile transformări spirituale şi psihologice necesare pentru o radicală răscumpărare a defectelor existenţei româneşti. Aceasta este cea mai mişcătoare impresie ce rămâne din cunoaşterea vieţii lui Codreanu"* (pag.100).

„Acceptarea suferinţei ca o necesitate, ba chiar căutarea ei, presupune convingerea că există un sens în toate actele vieţii, adică şi acela al ispăşirii ; Corneliu Codreanu spune că a cunoscut adesea descurajarea totală şi că în drumul său a mers adesea până la marginea abisului. I se părea că totul ar fi în zadar, că n-ar mai fi nimic de îndreptat în viaţa politică a ţării, astfel că la un moment dat se gândise de-a dreptul să emigreze. Ce l-a făcut ca să treacă dincolo de o asemenea descurajare, în care nici măcar acceptarea suferinţei nu-l putea ajuta? Descoperim aici alte două motive ale vieţii şi gândirii sale: ar fi putut întrerupe şirul experienţelor, ancorând în una din situaţiile care nu i-ar fi fost refuzate. Intervenise însă acea completa decisione (teribila deciziune) de care am amintit mai înainte. În sensul cel mai modern al radicalităţii existenţiale, viaţa lui Codreanu a fost dominată de ceea ce el numea : a trăi cu gândul morţii.

În faţa descurajării, rezultă din întâlnirea lipsei totale de sens cu nimicnicia (nulla), Heidegger construieşte în mod radical cunoscutul său pragmatism metafizic ; merge pe urmele filozofiei nietzscheiene şi, acceptând lupta cu

Creştinismul, se îndreaptă spre o specie de mitologie ontologică. În faţa aceleiaşi situaţii în care, forţaţi de nihilismul radical, Nietzsche şi Heidegger au spus NU, Codreanu va spune: Cred în Dumnezeu. EL rămâne , deci, într-o poziţie cu totul imanentă creştinismului şi stabileşte necesitatea credinţei pentru orice legionar" (pag.102-103).

„Cum deja s-a spus, originalitatea lui Codreanu constă nu în obiectivitatea conceptuală, în ideologie sau programe, chiar dacă părerile sale asupra acelor realităţi au câştigat atâţia aderenţi şi maxima eficienţă prin mijlocirea a cu totul altceva decât aspectul lor pur tematic; actul său revoluţionar constă într-o eminentă fundamentală existenţă ontologică a acestei realităţi, întâlnindu-se în acest mod şi cu ultimele tendinţe ale celor mai avansate concepţii de viaţă europeană. Trebuie notat, în concluzie, caracterul uman al întregii sale revoluţii. Pe când revoluţiile fascistă şi naţional - socialistă se efectuiază cu o sforţare specifică de simplificare, ba chiar de unilateralizare cu o determinantă finalitate a naturii umane (extrema specializare, transformarea individului într-un instrument participant, dar cu totul mişcat de dispoziţiunea Statului) şi duşmănesc liberalismul, revoluţia legionară prezintă aspectul unei restituiri a omului către om (dell uomo all uomo) în sensul cel mai complet al cuvântului. Şi în această privinţă, este într-adevăr surprinzător patosul uman al multor afirmaţii ale lui Codreanu şi ale camarazilor săi. Explicaţia s-ar putea găsi în caracterul profund specific al omeniei româneşti, care ar trebui să facă obiectul - şi aici nu este locul potrivit pentru aceasta - unui studiu sistematic special " (pag.106-107).

„Codreanu voieşte să construiască o ţară românească în care toate virtuţile să se dezvolte la cel mai înalt grad. Interpretarea teoriei legionare ar trebui să culmineze în totală valorificare a motivului omeniei, în care se îmbină, în modul cel mai tipic şi original românesc, tradiţia nobililor

Traci cu rezultatele istoriei europene . Tot în acest sens se explică şi trebuie să fie înţeles aspectul escatologic al învierii, în care Codreanu vedea ultimul sens al vieţii popoarelor. Este o măreaţă depăşire a tot ceea ce formează materialismul sau faustica ori demoniaca concepţie a culturii europene " (pag.108).

****

Am ţinut să reproduc în abundenţă citate dintr-un scriitor occidental imparţial, ca un omagiu pentru această generaţie de sacrificiu arătând că sensul profund al jertfelor sale începe să fie înţeles în lumea civilizată. Dar în acelaşi timp am vrut să relev, prin contrast, cât de superficiale apar aprecierile unor cărturari români când reduc un fenomen atât de complex ca cel legionar - singurul fenomen politic şi spiritual românesc care a reţinut atenţia lumii - la un precar gest protestatar. O credinţă pentru care un Găvărescul îngenunchea pentru a primi plângând săcuşorul de pământ, un Brăileanu se martirizează prin închisori şi un Nae Ionescu se rupe din bucuriile unei lumi în care era răsfăţat, nu se poate reduce - fără a comite o nedreptate - la atât de puţină semnificaţie. De asemenea, cât de lipsite de fundament şi bună credinţă se dovedesc afirmaţiile acelora care pretind că „ credinţa legionară s-a inspirat de la focare străine de structura sufletului românesc". De la un singur izvor, s-a inspirat credinţa legionară : de la izvorul de viaţă al evangheliei lui Cristos, care mai bine de un mileniu şi jumătate adapă sufletul românesc cu alesele virtuţi moştenite de la „Tracii nemuritori". Aceste virtuţi strămoşeşti şi credinţa creştină în forma ei cea mai pură au fost reprezentate de generaţia aceasta martirizată. Mulţi din exponenţii ei, în frunte cu CĂPITANUL şi Ion Moţa, au avut o viaţă neprihănită, plină de credinţa în

Dumnezeu, activitate creştină şi o moarte de martiri şi care, la alţii, ar fi pus de pe acum problema ridicării lor la onorurile altarului.

Această generaţie, cum spune Eminescu, *„ curăţită de abnegaţie şi durere"* (Vol.II, pag.517), *şi-a luat asupra ei toate păcatele neamului nostru românesc. „Doamne ! Ne luăm asupra noastră toate păcatele neamului acestuia. Primeşte-ne suferinţa de acum. Fă ca din această suferinţă să rodească o zi mai bună pentru el "* (P.L.pag.176). *„ Din petrecerile şi din traiul tihnit al fiilor lui, un neam nu a câştigat niciodată nimic. Din suferinţă totdeauna a ieşit ceva mai bun pentru el "* (P.L.pag.176). Arma generaţiei acesteia a fost „propria -i cenuşă " şi a crezut cu tărie că *„biruinţa veşnică şi adevărată este Biruinţa născută din martiriu"* (Circulări, pag.110). Un fenomen politic şi spiritual de atâta vastitate şi profunzime nu poate fi minimalizat, denigrat sau îngropat în complicitatea tăcerii. În configuraţia spirituală a neamului românesc, această generaţie va reprezenta munţi de credinţă, cu impunătoare piscuri de spiritualitate. Exponenţii unei asemenea generaţii „ învinş sau mor ; indiferent. Pentru că atunci când mor , neamul trăieşte întreg din moartea lor şi se onorează din onoarea lor. Ei strălucesc în istorie ca nişte chipuri de aur, care, fiind pe înălţimi, sunt bătute în amurg de lumina soarelui, în timp ce peste întinderile cele de jos, fie ele cât de mari şi numeroase, se aşterne întunericul uitării şi al morţii" (P.L.pag.78).

10 Decembrie 1951.

NOTE EXPLICATIVE

1. (pag.119) În prezentarea cărții „Pentru Legionari", Căpitanul scrie că într-însa se găsesc și „greșelile tinereții" sale. Nu specifică precis dacă se referă și la acest complot. Dar ținând seama că el a precizat de atunci nonviolența ca metodă de luptă, deducem că a considerat ca greșite asemenea metode violente.

2. (pag.132) Printr-o curioasă coincidență, tot ziua de 10 Decembrie a fost proclamată la 1948 ca ziua „Drepturilor Omului". Poate imensa suferință îndurată de legionari, cărora li s-au călcat în picioare cele mai elementare drepturi umane, să fi influențat prin forțe nevăzute această coincidență plină de semnificație.

3. (pag.135) Acest capitol a fost scris în ziua de 10 Decembrie 1951, spre complectarea conferinței precedente.

4. (pag.142) Verianus - „Concepția de viață și stilul de luptă legionar". Biblioteca Verde 1.

5. (pag.143) Pentru acestea, v. și C. Papanace - Evocări, pag.7

„Wir mochten, wern wir Schicksal uberdachten
richt gross res Glueck, nur groess° res
Leid betrachter

Da sah errrn Blicks ihr Capitan
mit Augen voller Edeltrauer on,uns
mahinend: Was Euch immer mag
gescheh n Kann es vor mainen
Opfergang bestehn?

Aus solchem Geist habt ihr mir greisem
Mann Viel Gutes und viel Liebes
angetan. Seid sicher: Kehrt er frei
hinaus in s Leben, Vrgisst er mie, was
hier ihm ward gegeben "

Prof. Karl Haushofer - 1869- 1946
Președintele geo-politicii în Germania

Notă: Geograf german fondatorul geo-politicii și Președinte al Academiei Germane. S-a sinucis după eliberare în 1946, adânc afectat de moartea fiului său.

H. Alberech, geograf, scriitor, dramaturg, colaborator al tatălui său până în 1941: după atentatul împotriva lui Hitler din 20 Iulie 1944, este arestat datorită legăturilor sale cu Mişcarea de rezistenţă şi executat în 1945, în ajunul capitulării Germaniei.

Traducerea poeziei în limba română:

La soartă dacă ne gândim,
Nu o mai mare fericire,
Ci o mai mare suferinţă întâlnim.

Cu priviri grave,
Cu ochi plini de nobilă durere,
CĂPITANUL Nostru din ceruri ne spune:
„ Ce vi se poate întâmpla vouă,
mai rău decât ce mi s-a întîmplat mie? “

În duhul lui
Mi-aţi adus mie - bătrîn însingurat -
Atâta mângâiere
Şi cu atâta dragoste m-aţi înconjurat

Din tot ce voi, aici, mi-aţi dat cu atâta dărnicie,
Nimic, niciodată, fiţi siguri, nu voi uita,
Din nou în libertate,
De mă voi întoarce cândva.

ÎN LOC DE POSTFAŢĂ

AVERTISMENT, ÎNDEMN ŞI RUGĂCIUNE

SIMION GHINEA : În una din lucrările Dumneavoastră, am citit aceste cuvinte care seamănă mai curând cu o adevărată chemare la luptă. Citez : „Acum ori niciodată ! - Cu armele am învins, dar trebuie să învingem şi în latura culturală şi economică de care atârnă pas cu pas, chiar fiinţa neamului nostru. Şi trebuie cu atâta mai mult, cu cât ne-am trezit pe neaşteptate popor de păstori şi de plugari - nu destul de pregătiţi - în vârtejul concurenţei mondiale; trebuie grabnic, fiindcă România este singurul stat, ale cărui oraşe, prin lipsa industriei şi a unui negoţ normal sunt în cea mai mare parte străine de elementul autohton“.

SIMION MEHEDINŢI: *Pentru poporul român, faza tinereţii a încetat definitiv. După unirea întregului neam într-un singur mănunchi, încep răspunderile maturităţii : Ori ne ridicăm pe planul istoriei, alături de naţiile care au ajuns pe treapta cea mai înaltă, lipindu-ne de pământul nostru prin folosirea intensă, dar prevăzătoare,a tuturor izvoarelor de energie naţională, ori vom fi fără doar şi poate întrecuţi de alţii şi eliminaţi dintre propriile noastre hotare.*

Aşadar, în locul patriotismului verbal (nationalismus latrans) care e şcoală de falsitate, analiza faptelor şi poziţia geopolitică a ţării noastre, trebuie să dea tuturor tinerilor această convingere:

„ - Că generaţia de azi trăieşte momentul cel mai decisiv al vieţii poporului nostru.

- Că ea trebuie să fie cea dintâi generaţie de mare ofensivă economică - şi nu numai - ci şi culturală şi spirituală, fără de care orice biruinţă cu armele se risipeşte în zadar.“

SIMION GHINEA: Sunteţi unul dintre părinţii noştri spirituali. Poate cel mai constant în fidelitatea şi dragostea cu care aţi întâmpinat apariţia pe scena istoriei, a generaţiei mele. De aceea, cartea Dumneavoastră „CĂTRE NOUA GENERAŢIE, a fost pentru noi îndreptar. Un adevărat catehism. Dormeam cu ea la căpătâi. Nu ne lăsa să cădem în disperare. Nici în laşitate. Cu alte cuvinte să abandonăm lupta.

Şi astfel în locul tuturor vrăjmăşiilor cărora trebuia să le facem faţă, ea ne amintea că nu suntem singuri. Că vocea Dumneavoastră autorizată ne oferea garanţia că nu suntem nişte rătăciţi în jungla vremii noastre; că nu apucasem pe un drum greşit; că ne aflam pe linia Neamului, a marilor noştri înaintaşi; că, dimpotrivă, cei care se găseau de partea baricadei duceau o politică antiromânească; că făceau jocul duşmanilor ţării; că puneau în pericol nu numai interesele de moment, ci şi viitorul ei“.

SIMION MEHEDINŢI : *Fiecare generaţie are misiunea ei, fiecare generaţie este investită cu responsabilităţi din faţa cărora nu se poate sustrage, dacă nu vrea să poarte stigmatul blestemului veşnic. Are de dat socoteală în faţa istoriei şi în faţa lui Dumnezeu, în înţelesul NOULUI TESTAMENT, căci neamul nostru s-a născut creştin şi a rămas creştin până azi.*

Voi sunteţi generaţia de aur a acestui veac. Aşa cum în veacul trecut a fost generaţia Junimii, care s-a manifestat pe plan politic, cât şi cultural, voi sunteţi copiii lui Eminescu.

Urmaşii lui legitimi, îndrăzneţi, aşa cum a îndrăznit şi el : fiţi nebuni pentru neamul vostru.

SIMION GHINEA: Dacă s-ar fi bucurat de longevitatea de care se bucură mulţi dintre semenii noştri, Eminescu şi-ar fi putut vedea visul cu ochii. România Mare - de la Nistru la Tisa, de la Ceremuş la Marea cea Mare, ar fi avut doar 70 de ani. Mă gândesc care i-ar fi fost opţiunile politice“.

SIMION MEHEDINŢI: *„Putem fi siguri că n-ar fi fost de partea profesorului Paul Bujor de la Iaşi care declara în Senatul României că „ Lumina vine de la Răsărit.“*

Apropo de antisemitismul poetului. Dacă trăia ar fi fost prezent la Adunarea de la Alba Iulia din 1918, şi acolo ar fi văzut negru înaintea ochilor, când evreul Ilie Moscovici - social - democrat devenit curând bolşevic - în timp ce se da citire Proclamaţiei prin care se consfinţea Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă, şi întreaga asistenţă se ridicase în picioare, el a rămas ţintuit pe scaunul său, gest provocator şi ofensator, în acest moment unic şi sfânt, aşteptat de veacuri de poporul român.

SIMION GHINEA: „Aţ fi fost martor ocular la odiosul atentat de la Senat, pus la cale de evreul terorist Goldstein, din ordinul Moscovei, la care evreii au aderat în masă, vehiculând prin presa lor din Sărindar, abominabila ideologie cu care ani de-a rândul vor intoxica opinia publică românească“.

SIMION MEHEDINŢI : *Poetul nu şi-a dezmințit vocaţia de profet fiind singurul care va presimţi, la vremea sa, răul ce avea să bântuie în secolul următor. A fost singurul care a combătut esenţa marxismului, prevenindu-i pe contemporanii săi că proprietatea este izvor de cultură şi*

libertate nu numai de bunăstare materială; a înfierat imperialismul rusesc care le dă de furcă românilor, de la Petru cel Mare încoace.

Dacă ar fi trăit ar fi scris în continuare poeme pamflet împotriva politicienilor demagogi care îşi pierd timpul în lupte mărunte pentru putere; ar fi aruncat noi blesteme asupra panglicarilor şi irozilor, asupra a ceea ce numea el „adunătură de cocote şi pungaşi" şi ar fi apelat nu la voievodul de la Putna şi la Ţepeş, ci la noua generaţie de după război, ce dovedise că înţelesese care îi este menirea.

Aceleaşi probleme grave cu care s-a confruntat Eminescu vă stau astăzi în faţă şi vouă. Numai metodele şi soluţiile sunt altele. Numai duşmanii sunt alţii. Mă refer la stafia bolşevică de dincolo de Nistru: cel mai mare duşman al Creştinităţii din toate timpurile.

SIMION GHINEA : Aparţineam amândoi, prin naştere, aceluiaşi spaţiu geografic: Vrancea. Sau Ţara Vrancei, sau „Republica Vrancei", cum o numeşte Voievodul savant Dimitrie Cantemir.

SIMION MEHEDINŢI :*„Şi al Mioriţei"*

SIMION GHINEA : Aşa-i. Am uitat tocmai ceea ce nu trebuia să uit. De m-ar auzi acum Blaga, mi-ar da nota zero, M-ar lăsa cu siguranţă repetent . Când spui Mioriţa , spui tot ceea ce se poate spune despre români; despre sufletul lor şi despre spaţiul lor în care şi-au făurit Istoria. La puţine neamuri, cred, întâlneşti o atât de trainică legătură dintre om şi natură.

SIMION MEHEDINŢI : *Şi asta pentru că, nu suntem un popor de nomazi sau rătăcitori prin lume, cu bocceaua în spate, apatrizi. Nu am cunoscut alte orizonturi. Am deschis*

ochii aici şi de aici nu ne-am mişcat, cu toate furtunile istoriei. Ardeleanul Samuel Micu-Klein credea cu tărie că nu te vei putea bucura de învierea din morţi la Judecata de Apoi dacă nu eşti îngropat în pământul în care te-ai născut.

SIMION GHINEA : Domnule profesor, acum că am ajuns la sfârşitul convorbirii noastre, daţi-mi voie să vă mai solicit încă o întrebare: care este mesajul pe care aţi vrea să-l transmiteţi generaţiei mele pe care aţi numit-o „de aur"? Acum, mai ales, când pe cerul Europei se îngrămădesc nori negri, ameninţători, care anunţă dezlănţuirea uraganului?

SIMION MEHEDINŢI : *„Gândiţi-vă, în primul rând, la viitorul celor de mâine. Ce moştenire le lăsaţi. Aşa cum ne-am gândit şi noi la viitorul vostru şi v-am lăsat România Mare. Aveţi grijă de ea. Sub ochii voştri se va decide soarta neamului legat de Carpaţi - mai strâmtorat azi decât oricând în trecut - între Turcia şubredă a Sultanilor, Austria poliglotă a Kaizerului din Viena şi Împărăţia babilonică a Ţarului. Ţara noastră era mai puţin primejduită decât blocul bolşevic şi cel german de azi (fără să mai amintim ura neprevăzătoare a vecinilor mai mărunţi). De aceea, rugămintea mea din urmă este aceasta : Ai grijă Doamne, de ţara noastră. Iar voi, mai mult decât alţii, să aveţi ochii la hotare, ca şi când mâine ar trebui să sune mobilizarea..."*

(Fragment din interviul „CONVORBIRE CU SIMION MEHEDINŢI Ţara Vrancei - Soveja, 1938)

P.S.

****

După mai bine de o jumătate de secol

Se înşeală amarnic cine îşi închipuie că proletcultismul şi-a trăit traiul: unii îl confundă cu deceniul şase. În realitate, proletcultismul e o plagă a veacului nostru, care s-a abătut asupra culturii române odată cu instalarea bolşevismului în Spaţiul Mioritic. Ruşii au plecat din ţara noastră dar ne-au lăsat plaga în locul lor. A căzut bolşevismul, bolşevicii însă au schimbat măştile şi plaga continuă să facă victime.

Cât priveşte viitorul, sunt toate semnele că nu vom putea scăpa de ea nici într-o sută de ani. Ea a subminat în profunzime tot ce a însemnat literatură autentică, artă autentică, ştiinţă autentică. Se impune o amplă acţiune de profilaxie. Dar cine s-o întreprindă? N-au apărut încă cei dispuşi să întreprindă opera de eradicare.

Există în cultura noastră de azi un anume domn Z. Ornea (unii spun că ar fi un pseudonim) care se zbate ca de ceasul morţii în eforturile sale de a denigra dreapta românească din anii '30. În acest scop, publică tomuri întregi de maculatură; consumă cantităţi uriaşe de hârtie şi cerneală - şi nu pe banii săi: ai statului, adică ai contribuabilului român. Rostirea acestui nume nu-mi provoacă nici indignare nici ură, ci de-a dreptul dezgust şi greaţă. Şi nu-i vorba de o greaţă metafizică, ci de una care are ceva din greaţa fiziologică, greu de suportat. De fapt zbaterea frenetică a acestui neoproletcultist nu face decât să reia tezele din obsedantul deceniu; căci ce înseamnă proletcultismul dacă nu lupta împotriva dreptei, a valorilor ei dintotdeauna culturale şi spirituale, pe care ea le reprezintă? Într-adevăr, nu proletcultiştii l-au cântat pe Stalin? Nu ei l-au glorificat în versuri şi în proză? Nu ei, i s-au închinat, drept recunoştinţă că i-a eliberat pe români, numindu-l marele dezrobitor, ba şi

dascălul omenirii - în timp ce pentru cei de dreapta, el era *„Măcelarul roşu de la Kremlin“*, *„Cel mai mare călău al tuturor timpurilor“*? Nu numeau ei Rusia Sovietică, *„marele vecin de la răsărit“*, căruia românii trebuiau să i se supună, fără să crâcnească, în timp ce le provoca coşmaruri, conştienţi fiind că imperialismul rusesc, nu era doar o scorneală a unor minţi fanteziste, ci o realitate istorică, singura, care punea în pericol însăşi fiinţa Neamului ?

Şi mai există o deosebire fundamentală dintre dreapta naţionalistă şi stânga proletcultistă şi internaţionalistă. În timp ce pentru dreapta, Basarabia şi Nordul Bucovinei erau pământuri româneşti, pentru stânga erau pământuri ruseşti, acuzând dreapta că, susţinând războiul din 1941 - 1944 împotriva Uniunii Sovietice, n-a făcut decât să târască România într-o acţiune criminală, de cucerire a unor teritorii care nu-i aparţineau. Cum să numeşti această logică strâmbă a Stângii? Miopie politică? Sau mai curând trădare naţională?

Dacă stau şi mă gândesc bine, cuvântul trădare nu-şi are locul aici. Ce să trădeze stânga proletcultistă şi neoproletcultistă? Un pământ pe care nu l-a iubit niciodată, dovadă că l-a considerat totdeauna pământ rusesc?

Mi-am pus în altă parte această întrebare: Ce s-ar fi întâmplat dacă, bunăoară, lui Stalin i-ar fi trecut prin cap să le poruncească proletcultiştilor de la Bucureşti să efectueze un referendum cu întrebarea : *„vreţi să vă lipiţi de sânul maicii voastre; Rusia, care vă ocroteşte şi vă iubeşte*?“ N-am nici o îndoială că primul care ar fi spus da, ar fi fost Roller, Răutu şi după ei Z.Ornea, din aceeaşi stirpe. Şi iarăşi nu mă îndoiesc că, rezultatul ar fi fost după pofta inimii lui Stalin, deoarece dreapta, care s-ar fi opus, n-avea cum să se opună: zăcea în închisori şi prin gulaguri, anume înfiinţate pentru exterminarea ei. Când Hrusciov a denunţat crimele lui Stalin, până şi un comunist francez notoriu, ca Aragon, a exclamat: „O, sfântă dialectică ! Câte crime se pot face în numele tău !“

Ştim ce a însemnat ofensiva proletcultiştilor împotriva dreptei. Vor neoproletcultiştii de azi să se repete nelegiuirile de ieri? Z. Ornea (nu-mi face plăcere să pomenesc acest nume, dar n-am încotro) s-a specializat în atacuri la adresa dreptei. Nu-i zi de la Dumnezeu să nu descopere, cu ochiul lui iscoditor, câte un vinovat pe care îl pune la stâlpul infamiei. Vrea cu orice preţ să facă curăţenie în ograda dreptei. Asta îmi aminteşte de evreul Simon Wiesenthal, celebrul vânător de naziști. De ce atâta osteneală timp de o jumătate de secol? *„Ca să nu se mai întâmple ceea ce s-a întâmplat cândva“* zice iscusitul şi neobositul vânător. Foarte bine. Dar ce-ar fi dacă vom organiza şi noi o vânătoare de proletcultişti şi neoproletcultişti ? Nu să-i punem în lanţuri, nici să-i spânzurăm de limbă, ci să-i arătăm doar cu degetul : *„Voi sunteţi ucigaşii culturii române. Că aţi ucis sute de mii de români, vă iertăm. Nu vă putem ierta însă pentru că aţi ucis cultura română : crimă tot atât de gravă, ba chiar mai gravă, pentru că, ucigând cultura unui neam, îi dai lovitura de graţie însuşi neamului: îl scoţi din istorie. Ce s-ar fi ales de gloria Atenei antice, cine şi-ar mai fi adus azi aminte de ea, dacă o bandă de proletcultişti, duşmanii culturii autentice, ar fi pus stăpânire pe Cetate? totul ar fi fost redat neantului: şi marea ei sculptură - care ne emoţionează şi azi, după scurgerea secolelor şi mileniilor - pe Acropole s-ar fi înălţat o sluţenie arhitectonică după chipul şi asemănarea celor de la putere; şi inegalabilele ei tragedii şi filozofia ei, fără de care nici strălucirea culturii europene, nici democraţia n-ar mai fi fost cu putinţă.“*

Cineva cu capul pe umeri s-ar putea întreba : Dacă scoţi dreapta din circuitul valorilor culturale, precum şi cele de ordin politic şi moral, aşa cum ar vrea neoproletcultistul Z.Ornea, ce mai rămâne? Şi ce pui în loc? Valorile stângii? Atunci chiar că nu mai avem ce căuta în Europa. Nu ne mai rămâne decât să facem stânga împrejur, ca în anii 50 şi să ne îndreptăm către hăurile întunecoase ale Asiei.

Cei care au trăit în acei ani, şi au avut şansa să supravieţuiască, puţini la număr, îşi mai amintesc de nebunia proletcultistă a epurărilor, numită oficial lupta de clasă, cu lanţul de nefericiri care au urmat: cu oameni care, când nu erau întemniţaţi, erau alungaţi din casele lor şi lăsaţi pe drumuri, muritori de foame. Nu este locul aici să dau lista cu nume sonore, figuri reprezentative ale elitei neamului românesc, victime ale acestui genocid cultural, unic în istoria românilor. S-a mai vorbit, e drept, în ultimii cinci ani despre această pagină ruşinoasă, dar nu îndeajuns. Nu se cunoaşte încă adevărata dimensiune a acestei acţiuni criminale. Cei chemaţi să facă lumină bâjbâie ca orbeţii. Au loc din când în când mese rotunde plicticoase, simpozioane zgomotoase care dau impresia a ceea ce s-ar putea numi aflatul în treabă, limbajul de lemn cu frazeologia şi nelipsitele lui ambiguităţi îşi face încă simţită prezenţa, încât te întrebi dacă la mijloc e vorba de ignoranţă sau rea credinţă.

Toţi sunt de acord că, Blaga a vut de suferit în perioada proletcultistă. Toţi au aerul că sunt gata să se posterneze în faţa mormântului său; să-şi ceară iertare şi să verse lacrimi pentru suferinţele sale. Dar nimeni nu ne spune explicit şi în gura mare, de ce a suferit? Numai pentru opera sa filozofică şi poetică sau şi pentru altceva? Aici tăcere deplină. Blaga n-a fost numai un mare filozof român şi un mare poet român, ci şi un cetăţean român, tot atât de mare, preocupat de soarta Cetăţii sale. Şi cum putea Blaga să-şi slujească Cetatea mai bine ? Din nou aici, nimeni nu are curajul să dea un răspuns în conformitate cu Istoria României al cărei martor a fost Blaga. Cineva - şi ştim cine - are interesul ca generaţiile tinere să nu afle că Blaga a aderat la Mişcarea Legionară; că era un admirator al lui Corneliu Codreanu, căruia i-a închinat, drept omagiu, piesa sa „Avram Iancu “.

Ce spun eu aici, s-ar putea să nu-i intereseze pe istoricii şi politilogii noştri de azi. Dar dacă mai au conştiinţa misiunii lor,

să asculte de vocea ei şi de vocea istoriei, să nu dea uitării furia cu care troglodiţii clasei muncitoare s-au năpustit asupra marilor personalităţi prin care neamul nostru s-a înscris pe orbita civilizaţiei europene. şi încă ceva : istoricii, care până mai ieri ne-au împuiat capul cu marea prostie a secolului, că mulţimile sunt făuritoare de istorie, nu oameni mari, ar trebui să-şi cunoască lungul nasului ; să părăsească scena pentru ca alţii să le ia locul, neinfectaţi de toriile proletcultiste.

E cazul să fac aici o menţiune: în epoca de care ne ocupăm, au existat şi închinători fanatici, şi oportunişti dezgustători, pentru care Moscova devenise o a doua Meca. Aceştia au fost răsplătiţi cum se cuvine. În 1950 s-a instituit la Moscova un Comitet pentru decernarea premiilor Stalin:„Pentru întărirea păcii "în care au intrat Aragon, Go Mo - Jo, Andersen, Nexo, Kellerman, Bernal, Dembonski, Neruda, Fadeev, Ilya Ehrenburg tot unu şi unu. Crema lichelelor, care se simţeau flataţi de aprecierile unui monstru. Şi printre ei, cine credeţi că se afla? ţineţi-ă bine;românul neaoş Sadoveanu. În timpul războiului, acelaşi Sadoveanu se înscrisese în *„Asociaţia Româno- Germană“*. În toamna anului 1940, soseşte într-o zi o scrisoare pe adresa ziarului *„Buna Vestire“,* semnată de Sadoveanu, din care reieşea că ar fi fericit dacă s-ar număra printre membrii Mişcării Legionare. Eu am fost de părere s-o dau spre publicare. dar unul dintre redactori se ridică şi spune aproape ţipând : *„Un mason în Mişcare? Unde şi când s-a mai pomenit una ca asta? “* Mi-am aprins paie în cap. Toţi cei de faţă considerau prezenţa masonului printre noi o adevărată blasfemie. Cineva cu lacrimi în ochi se ridică şi bate cu pumnul în masă: *„Dacă vine Sadoveanu, plec din Mişcare. Uite, parcă-l văd pe Căpitan cum se zvârcoleşte în mormânt“.*

Vai cum îşi mai bate joc destinul de unii oameni! Au trecut de atunci mai bine de ’50 de ani, şi în acest timp mi-am pus nu odată această întrebare : *„Nu era mai bine să-i fi publicat scrisoarea?“* L-ar fi scutit probabil, pe cel care

scrisese cândva Neamul Şoimăreştilor, carte care mă fermecase în copilărie şi adolescenţă, de marea ruşine de mai târziu. “

Sadoveanu n-a primit numai ordinul Stalin. Vasalii Moscovei de la Bucureşti i-au făcut cadou o vilă confortabilă, ca unuia care a înţeles să-şi închine viaţa unei cauze sfinte: Victoria proletariatului în ţara sa şi pretutindeni în lume. În această vilă, marele scriitor român - mai puţin mare ca om - îşi va scrie în linişte, în timp ce România se îndrepta spre dezastru, romanul insipid, proletcultist *„Mitrea Cocor“,* ca prefaţă la ceea ce avea să urmeze: Colectivizarea agriculturii; metodă prin care ţăranul român, urmaş al răzeşilor liberi de odinioară, îndrăgiţi de scriitor, scos din matca sa tradiţională, îşi va pierde nu numai agoniseala de o viaţă întreagă, ajungând în cele din urmă în sapă de lemn, ci şi sufletul, omenia nativă, şi în parte şi Dumnezeul strămoşilor săi. Concomitent cu prăbuşirea morală a lui Sadoveanu, era exterminată inteligenţa, raţiunea, spre a fi înlocuite cu prostia, cu instinctele primare,excitate de lupta de clasă: când cei fără pic de jenă, fără acel minimum de bun simţ, care îţi interzice să te dai în spectacol, să te faci de râs, le lua locul celor hăituiţi, ca duşmani de clasă - *„ultimele rămăşiţe ale burghezo- moşierimii, pe care istoria le arunca la lada de gunoi.“*

Ilustrativ în această privinţă este cazul Simion Mehedinţi, marele geograf : întemeietorul geografiei moderne, când nici în Occident nu se putea vorbi despre aşa ceva ;titularul primei catedre de geografie din România. Ei bine, în timp ce Sadoveanu se afla în febra creaţiei, pentru a reda literaturii române un erou stupid, care n-avea nimic de-a face cu arta, nici cu istoria ţării sale, marele savant de statură europeană, era alungat nu numai din Academie, ci şi din casa sa.

Şi pentru ce toate acestea ? Pentru că, Simion Mehedinţi era de dreapta, nu de stânga, ca să-i facă plăcere astăzi neoproletculturistului Z.Ornea? Pentru că, i-a numit pe

legionari copiii lui Eminescu?

Şi acum drept încheiere: Ne-am văzut cu puţin timp înainte de a părăsi această lume strâmbă şi absurdă, la biserica Caşin. Proletcultiştii dispăruseră din istorie, îi înghiţise neantul, nu şi neoproletcultiştii. Se schimbasreă doar măştile. M-a privit îndelung cu ochii împăienjeniţi de lacrimi. Într-un târziu a oftat şi mi-a spus clătinând trist din cap :

– „ N-a fost să fie".

– „A vorbit destul Mircea Eliade despre teroarea istoriei..." - i-am răspuns.

****

Merită să vorbim - măcar în treacăt - şi despre psihologia, proletcultistă mai exact despre mizeria acestei psihologii, trăsătură specifică întregei faune - pe numele ei adevărat *„groparul culturii moderne a României ".*

Românii au o vorbă : *„Ţiganul când s-a văzut împărat, mai întâi pe tat-su l-a spânzurat "* . Tot un paricid au săvârşit şi proletcultiştii. La adăpostul tancurilor sovietice au vrut să şteargă orice urmă care amintea de trecutul poporului nostru, mai apropiat sau mai îndepărtat, nedesfigurat de interpretări ideologice. Îi stingherea strălucirea lui. De unde şi complexul lor de inferioritate jalnic şi nedemn, care îi obseda până la demenţă şi-i mâna spre fapte tot atât de jalnice şi nedemne. Una din marile plăceri ale proletcultiştilor era să se mute în case unde locuiseră cândva mari personalităţi ale culturii noastre naţionale. Una din aceste case profanate a fost a marelui Cărturar Dimitrie Oncioiul: ocupată mai întâi de Nicolae Moraru, analfabet cu carte - ştia să semneze inepţii proletcultiste - care tăia şi spânzura, după cum îi indica partidul, la „Uniunea Scriitorilor" ne-români, apoi de ne-românca Nina Cassisan, autoare de ode închinate Genialului Stalin, care mergea adesea la Şosea şi se prosterna, extaziată, în faţa statuii marelui Călău, căruia îi datora un atât de confortabil spaţiu

locativ. În acelaşi timp, casa lui Simion Mehedinţi este transformată în sedul unui sindicat, club muncitoresc, cantină - conform dictonului proletcultist : *„Noi mâncăm şi muncim, nu gândim".* Cel care gândea, n-avea decât să-şi ia tălpăşiţa, să se ducă încotro vedea cu ochii : aşa a ajuns Simion Mehedinţi, un biet vagabond, lăsat pe drumuri; până la urmă, cu chiu cu vai, şi-a găsit adăpost într-o fostă mercerie mizeră de pe Calea Dudeşti. De biblioteca sa, de arhiva sa s-au ales praful şi pulberea. Nu însă şi de statura sa, ca român şi ca om. Alungat de la Academie în 1948, refuză în 1957, să-şi reia locul în Înaltul For, devenit acum în mare parte, o adunătură imună de proletcultişti care n-aveau nici în clin nici în mânecă, cu marea cultură de altădată. Lecţia sa trebuie reţinută : Compromisul omului de cultură, cu putere, îşi are limitele sale - reţinută nu de adepţii Compromisului cu orice preţ, ci de tinerii de astăzi, de care depinde atât Renaşterea spirituală, de mâine , a României, cât şi restaurarea adevărului istoric.

Limbajul proletcultistului era pe măsura psihologiei ţiganului ajuns împărat : *„Să curăţăm tot gunoiul istoriei din jurul nostru" ; „Să avem grijă să nu se strecoare în rândurile noastre duşmanul de clasă"; „Să nu uităm că proprietatea e un furt* - de la Marx citire - *care trebuie pedepsit fără milă ".* Aceasta nu-i împiedică însă pe proletcultişti să ia cu japca casele altora şi să se lăfăiască în ele fără să se sinchisească de furtul comis. În acest timp, proletcultiştii îl citau pe Korolenko: *„Omul a fost creat pentru fericire, ca pasărea pentru zbor".* S-au pe Gorki: *„Omul - ce minunat sună acest cuvânt "* - şi altele, tot atât de frumoase . Cât de fericit era Omul sub domnia proletcultiştilor, am văzut ; şi cum le suna lor în urechi cuvântul Om, deducem din cele relatate mai sus.

Proletcultiştii au declarat ruşinos şi vrednic de hulă, tot ce era măreţ. Exact ce face astăzi şi neoproletcultistul Z.Ornea când denigrează dreapta din anii '30.

De prisos să adaug că vocea lui Simion Mehedinţi, care s-

a pronunţat, la vremea respectivă, în legătură cu dreapta din acei ani, este, de departe, mai autorizată decât a acestui mărunt proletcultist, întârziat, care se trezeşte vorbind în dodii ca un somnambul. De prisos, de asemenea, să anticipez, acum şi aici, reacţia la apariţia acestei lucrări, modestă ca proporţii, nu şi prin demersul său incitant la reflexii mai profunde, scrisă de un legionar în exil, care a împărtăşit aceeaşi soartă tragică de care a avut parte generaţia sa de aur. Corul defaimătorulor va urla nu mă îndoiesc după tipicul cunoscut, antrenând voci care de care mai stridente *: „ Ce, l-aţi confiscat pe Eminescu ? “* Nu noi l-am confiscat. El ne-a cofiscat pe noi obligându-ne să nu-l trădăm, să nu-l abandonăm lăsându-l pe mâna impostorilor, profanatori de idealuri sfinte: acum mai ales când România Mare, visul său dintotdeauna, continuă să sângereze, sfâşiecată de aceleaşi forţe malefice care i-au otrăvit viaţa, şi pe care n-a încetat să le denunţe cât a trăit.

******

Ziua în care a avut loc ultima mea întâlnire, la Biserica Caşin, cu marele român Simion Mehedinţi, a fost o zi neagră urmată de o noapte albă, când tot mă întrebam: Ce anume, n-a fost să fie? Şi totuşi ar fi trebuit să fie? Răspunsul l-am găsit tot la Simion Mehedinţi ; în ceeea ce el însuşi spusese:...*„Fiecare neam are un singur moment istoric, care este momentul lui .... Acela, odată trecut , dacă menirea sa n-a fost împlinită, neîmplinită rămâne pentru totdeauna : fiindcă în evoluţia unei naţiuni, ca şi în viaţa unui individ, este un moment numai - şi nici nu poate fi altfel, când toate sunt mai potrivite decât orişicând înainte şi orişicât după aceea,*

pentru ca, naţiunea ca şi individul, să atingă cea mai înaltă putere şi cea mai înaltă manifestare de energie. Iar fatalitatea istorică, izvorâtă din legile fizice şi din lupta omenirii pentru progres, nu aşteaptă niciodată pe cei zăbavnici şi nedumeriţi.

...Orice neam bine diferenţiat de celelalte cu un caracter naţional răspicat,are aplicări deosebite de ale altora şi deci menirea sa specială , fiindcă reprezintă o nouă posibilitate de civilizaţie şi de cultură. De aceea ori de câte ori un popor e primejduit se poate naşte bănuiala, dacă nu cumva o mare misiune istorică a rămas neîmplinită şi dacă, din această cauză, omenirea nu va rămâne săracă de o nuanţă care era să fie, dar nu va mai fi niciodată. Căci după cum o specie vegetală sau animală, odată nimicită, nu se mai creiază din nou, de asemenea o varietate etnică, având calităţile sale specific deosebite, când se pierde, pierdută rămâne pentru totdeauna. “

Ultimele cuvinte mă aruncau în disperare: în mlaştina fără fund. Simţeam cum din toate părţile mă învăluie neantul. Să nu mai rămână nimic în urma noastră ? Nimic demn de reţinut pentru memoria posterităţii ? Să fi fost totul în zadar ? Toate suferinţele şi toate visele generaţăei lui Constantin Papanace în care Simion Mehedinţi îşi pusese toate speranţele?

SIMION GHINEA

LA MOARTEA LUI CONSTANTIN PAPANACE

A murit Comandantul Legionar Constantin Papanace.

A fost una dintre personalităţile Legiunii bine conturată, cu vederi clare. A fost fidel Căpitanului, fără limite. Ţelul vieţii lui a fost să-i aprofundeze învăţătura, să-i cunoască gândurile, sensul adevăratei învăţături a omului trimis de Dumnezeu, ca să ajungă să fixeze pentru Neamul Românesc bornele milenare ale românismului, pentru viitor.

Făuritor al unui nou şi aprig destin, Căpitanul, a aprins gând legionar în conştiinţa Neamului. Tineretul românesc se va încinge cu spada în arcul voltaic dintre Pind şi Carpaţi şi se va arunca în vâltoarea aprinsă de omul providenţial. Reprezentanţii fireşti ai acestui tineret din Sud se vor întâlni cu cei de la Nord şi împreună vor proceda la sudarea forţelor pe acelaşi drum de martiraj, pentru acelaşi ideal. Soarta a făcut ca în anul 1930, cum povesteşte Căpitanul în *„Pentru Legionari"*, Constantin Papanace, pe când se afla într-o dubă în drum spre Văcăreşti, să se întâlnească cu Căpitanul. Constantin Papanace era însoţit de câţiva studenţi români macedoneni; Sterie Ciumeti, Iancu Caranica, Grigore Pihu, G.Ghiţea, Mamali,etc. De atunci nu se vor mai despărţi. Constantin Papanace şi ceilalţi camarazi se vor arunca în luptă cu tot elanul şi dăruirea de sine.

Constantin Papanace a simţit chemarea omului trimis de Dumnezeu, ca prin propria jertfă să făurească imensa cetate a românismului, sub un cer, aşa cum o visa Ion Moţa. S-au

aruncat în luptă flăcăii Neamului în frunte cu Nicadorii, în lupta preventivă de stăvilire şi înlăturare a primelor obstacole, pentru un neam expus destrămării în lupta contra coaliţiei răului.

Vor veni marile prigoane. Constantin Papanace, tot timpul a fost pe teren, atât în ţară cât şi în refugiu, în care a murit. Îi vom duce mare lipsă! Căpitanul a căutat tot timpul personalităţi de talia lui Constantin Papanace. Datoria noastră este să căutăm aceste personalităţi care nu sunt reduse la tăcere prin ameninţarea morţii, ci continuă lupta prin opera lor. De acestea avem nevoie. Indivizii fără ideal, se sting. Neamurile însă trăiesc, când cred în Dumnezeu şi îşi respectă eroii.Imensele jertfe, în frunte cu aceea a Căpitanului, sunt suportul de siguranţă al existenţii noastre de durată.

În prigoana din 1938, Constantin Papanace se va întâlni cu Căpitanul pentru ultima oară. În ultima sa carte, „Fără Căpitan", e menţionată întâlnirea. Se poate observa în această carte, că au stat îndelung de vorbă. Căpitanul l-a ascultat fără să-l întrerupă. Poate că se gândea că unele soluţii ale lui Constantin Papanace pentru salvarea Căpitanului erau bine venite, dar Căpitanul a crezut că Neamul Românesc are nevoie pentru a se salva şi de jertfa lui şi a atâtor camarazi. Căpitanul, poate că se gândea şi la faptul că oamenilor le plac victoriile şi uită pe cei învinşi.

Constantin Papanace era un camarad modest. Atât în prigoane cât şi în refugiu n-a urmărit scopul de a câştiga partizani.

Cred că a fost unul dintre camarazii care au interpretat la justa valoare ce a scris Căpitanul şi o seamă de camarazi de mare valoare, cum au fost Ion Moţa,Vasile Marin, Puiu Gârcineanu, Banea, Iordache Nicoară, Racoveanu, etc.

Manuscrisul cărţii „Pentru Legionari", a trecut şi prin mâinile lui Constantin Papanace, semn că era apreciat mult de Căpitan.

Era un adevărat maestru în a interpreta temele legionare,

în general şi în conjuncturile prin care ar fi putut naviga Legiunea.

Constantin Papanace, cum ne spunea, n-a avut timp să revadă tot materialul adunat şi îşi exprima regretul că boala îl împiedică să lucreze mai departe....

S-a afirmat ca scriitor, dar şi ca om politic şi chiar economist.

Posteritatea se va ocupa în mod amplu de acest Comandant legionar care s-a străduit din răsputeri să convingă o lume care nu vedea cu ochi lăuntrici fenomenul legionar. S-a străduit să facă drum Legiunii în istoria Neamului Românesc.

Precum ştim, a arătat pricepere în materie de finanţe şi economie. Menţionez numai faptul că cele aproape 5 luni de guvernare Naţional- Legionară din Sept. 1940 - Ian. 1941, până şi străinătatea se va interesa de activitatea fostului Subsecretar de la Ministerul de Finanţe, care lăsase la acest Minister cinci miliarde de franci ca activ, cu toate că ţara era amputată şi angajată cu rezolvarea gravei probleme a milioanelor de refugiaţi români.

Constantin Papanace a fost un gânditor corect şi obiectiv. A căutat să orienteze lumea legionară spre o adevărată ortodoxie legionară. de aceea a scos *„Orientări“*, care ani de zile, în acest refugiu, a servit de călăuză atât pentru legionari, cât şi pentru simpatizanţi. Costel Nagacevschi şi Virgil Mihăilescu au contribuit în mod exemplar la redactare. Opera lui Constantin Papanace va dura şi va fi flacără nestinsă pe drumul României Legionare, călăuzită şi luminată de un nou crez.

N.Şeitan

❖ ❖ ❖

CONSTANTIN PAPANACE

Născut la 16 Septembrie 1904 în Selia / Veria
Şcoala primară română din Veria : 1911 - 1916.
Şcoala superioară comercială română din Salonic: 1916 - 1924.

Academia de înalte studii comerciale şi industriale din Bucureşti : 1925 - 1930.

Încă din timpul studiilor universitare a activat în funcţia de casier central la Banca Românească. A întrerupt activitatea de funcţionar în anul 1930 pentru a face serviciul militar.

Paralel cu studiile universitare a avut o activitate, intensă şi continuă, de publicist, fiind fondatorul a două ziare: ***Buciumul*** şi ***Armatoli*** la care a colaborat printre alţii şi Iancu Caranic (Nicadorul). Amândouă periodicele aveau un caracter profund naţionalist, apărând cauza românilor colonişti din Cadrilater şi cultivând conştiinţa naţională a tinerilor generaţii care se perindau în ţară pentru studii. Aspectul politic al vremurilor era mai pregnant în ziarul *Armatoli.*

În timpul guvernării Partidului Naţional Ţărănesc, Prof. univ. Madgeanu, în vederea promovării unor cadre tinere în funcţii importante în sectorul economiei, în vederea redresării acestui sector, a solicitat Secretariatului Academiei de Înalte Studii comerciale şi industriale din Bucureşti o listă de elemente tinere, bine pregătite, în care figura şi Constantin Papanace. Astfel, încă din primii ani de licenţă, a fost numit în funcţia de Şef de Serviciu la Academia financiară a Sectorului Negru Bucureşti.

În tot timpul serviciului s-a impus ca un element de mare valoare în treburile finanţiare, încât a fost solicitat de însuşi Prof.Madgeanu. Iată împrejurarea : Se cerea printr-o rezoluţie de la forurile centrale ministeriale, chiar de la ministrul

Madgearu care le recomanda anumite practici în discordanţă cu legea şi instrucţiunile financiare: C. Papanace a refuzat să le execute, găsindu-le chiar contrar legii. În faţa acestei atitudini de refuz şi de neaplicarea rezoluţiei din partea lui C.P., ministrul Madgeanu l-a chemat pentru a discuta problema : ajuns la concluzia că argumentele lui C.P. erau juste, ministrul l-a felicitat pentru curajul cu care şi-a susţinut punctul de vedere, precizând :„ *dacă în Ţara Românească ar mai fi cinci ca D-ta, am putea garanta bunul mers al economiei naţionle.*“

Tot în vremea studenţiei, pe lângă activitatea depusă la cele două periodice, mai colabora intens la ziarul local „ *Legionarii* “care apărea în Bazargic sub direcţia avocatului Cola Ciumetti. Denumirea “*Legionarii*“ nu avea nimic cu Mişcarea Legionară, apariţia acestui ziar fiind anterioată înfiinţării Legiunii.De semnalat totuşi că poziţia ideologică a ziarului era identică cu aceea a Mişcării de mai târziu, iar directorul ziarului a făcut parte mai târziu din Senatul Legionar.

C. Nagacevschi

❖❖❖

ÎNTRISTATĂ ADUNARE

Participăm la plecarea dintre noi, în această Săptămână a Patimilor - după calendarul ortodox - a celui care a fost lumină din lumină, îndrumător şi model de viaţă.

Acum zece ani, tot într-o săptămână a Patimilor, era dus pe ultimul său drum, marele Radu Gyr. Genialul poet care a cântat şi fidelul apărător care a străjuit valorosul tezaur căpităneşc; au fost chemaţi în Legiunea Nemuritoare, de cel căruia îi dăruiseră tot ce aveau mai bun în ei. Lor li s-a rezervat marea taină de a pleca dintre noi în aceste zile sfinte. Afost alături de fiecare câte o Floră. La Radu Gyr, soţia Flora, la Constantin Papanace, sora Florica. Acest mister, ne depăşeşte pe noi, muritorii de rând, dar ce ştim cu siguranţă, este faptul că cel pe care îl petrecem astăzi la mormânt se legase cu un cutremurător legământ de *a trăi în sărăcie şi în orice clipă să fie gata de moarte.* Cei care au trăit mai aproape de el, ştiu foarte bine cum şi-a ţinut cu credinţă, jurământul.

Ştiţi ce au însemnat ultimii cinzeci de ani de viaţă a lui Constantin Papanace. Făuritor de idealuri şi tribun, de pe urma cărora s-a ales cu lupte şi bucurii, încătuşeri şi umilinţe, arderi şi renaşteri, nesiguranţă şi rezistenţă. A primit în faţă toate furtunile, ca piscurile Pindului, unde a învăţat că numai cei oţeliţi biruiesc.

A fost prins de acea ORĂ ASTRALĂ ROMANEASCA, în Macedonia, când rădăcina latinităţii aromâne şi-a găsit trunchiul în ROMANIA MARE, când, Paradis regăsit, Cadrilaterul şi-a deschis porţile fraţilor depărtaţi. A fost colonizarea macedonenilor în Dobrogea Nouă, sudură cu Ţara Mamă. Sudură cu neamul şi nu cu parte din el, fiindcă

Aromânii s-au colonizat în România şi nu pe latifundiile vreunei grupări politice. A venit însă trista experienţă politicianistă, pentru a înţelege că puterea votului, depăşeşte dragostea de ţară. Nimeni în Macedonia nu putea crede că în România, românii pot persecuta pe români.

„ Idealul Naţional era prea măreţ. Numai cel care a fost robit în ţară străină, poate înţelege ce putere miraculoasă are fraza : Liber în Ţara ta !

Experienţa trăită de coloniştii aromâni din Cadrilater, l-a făcut pe Constantin Papanace să nu rămână în atmosfera lui Gaudeamus Igitur, ci să fie un apărător al Neamului său : *„ Nu mai râde de când plânge, nu mai cântă de când tace ":*

Cine - a hotărât să - ncapă
soarta lui cu soarta mea.
Veacul ăsta bubă rea,
zace - n el şi - n mine crapă "...

Această *cripare* aromânească l-a smuls din alte rosturi şi i-a hărăzit altă soartă. Inteligenţa sa vie, cultura bogată, spiritul analitic şi putera de sinteză, i-ar fi deschis o mulţime de căi, de la diplomaţie la universitate sau de la literatură la istorie. Nu s - a dedicat niciuneia, deşi ar fi strălucit în fiecare. A ales lupta, al cărui drum este o continuă durere. Puterea mergea altfel, el, care a fost înfrăţit cu Sterie Cuimetti, Iancu Caranica, Doru Belimace, Grigore Pihu şi mulţi alţii ca ei ?

Intransigent cu sine însuşi, nu tolera nici altora abateri. Atitudinea rectilinie, care îţi aduce în viaţă mai multe necazuri. Şi totuşi cât de înţelegător, răbdător şi bun era, când cel căzut în greşeală, îşi recunoştea vina, pentru că marile percepte creştine erau vii în el, descendent dintr - o familie de preot macedonean. Solicitările Exilului îl chemau, pretutindeni. Şi - a ales ca loc de refugiu, Italia, simţindu - se în graiul latin mai aproape de originea strămoşilor. Şi fraţii italieni catolici - de care încă suntem despărţiţi canonic - l-au îmbrăţişat cu dragoste frăţească. Era un nume în Salo : Dottore Constantin Papanace.

Ne-a inspirat de la intrarea în oraş, marele necrolog, afişat pe toate străzile. Şi suntem în Săptămâna Paştilor la catolici.

Tradiţia românească spune că cine moare în ziua de Paşti, ajunge direct în Rai. Când sufletul lui Constanti Papanace pleca dintre noi, Cerul Italiei era deschis Marei Învieri.

Fie ca aceasta să fie semnul Marei Reînvieri Româneşti, aşa cum Constantin Papanace ni l - a transmis întreaga viaţă, de la cel care l-a învăţat că *„ Ţelul Neamului nu este moartea ci Învierea ".*

Zahu Pană

❖❖❖

CEVA DIN VIAŢA DE FAMILIE

O anumită gândire, atitudine şi manifestare în lupta permanentă pentru păstrarea fiinţei şi conştiinţei noastre româneşti se constată încă de pe vremea bunicului nostru Preotul Econom Stavrofor Atanase Papanace.

Deşi deţinător al unor poezii avantajoase în ierarhia societăţii greceşti (fiind mai mare peste 70 de biserici) şi apreciat sub toate raporturile, oferindu-i-se chiar posibilitatea de a juca un rol important în viaţa social - religioasă - cărturar format în ţările greceşti şi un bun cunoscător al limbilor vechi latina şi elina, precum şi greaca modernă, bunicul nostru a

renunțat la toate avantajele de ordin material și social, socotind că misiunea lui cea mai înaltă, ca purtător și provăduitor al Dumnezeeștii Învățături, era să predice credința în limba maternă, limba românească, deși știa că aceasta va avea pentru el consecințe fatale.

El este primul ~~poet~~ preot din Macedonia, care citește liturghia în limba aromânească. Este un act de profundă semnificație, dacă nu chiar istoric, prezența unei conștiințe puternice românești, cutezanța de a citi liturghia în limba românească într - o perioadă când încă în Țară se simțea influența grecească.

Reacțiunea grecească a fost violentă, preotul Atanase Papanace a fost asasinat de către greci în toamna anului 1906 : trei echipe grecești au tras asupra lui când mergea spre biserică - biserica Sfânta Maria, unde îl aștepta toată suflarea românească din Veria, oraș a cărui populație de peste 20. 000 de locuitori cât avea la acea dată era formată în majoritate de aromâni.

Este o jertfă mare, conștientă, pe altarul românismului, dusă pe meleagurile Macedoniei, împotriva înverșunatului dușman care de milenii caută să desnaționalizeze elementul românesc.

Voi relata, din poveștile mamei, modul cum a decurs asasinarea bunicului în acea fatală Duminică de toamnă târzie din 1906.

În urma hotărârii asasinării bunicului de către greci, în care scop s-au format trei echipe pe traseul care duce la biserica Sf. Maria, prietenii lui greci, care erau contra acestei crime, și chiar garda lui personală (CAFAS) care îl însoțea mereu, l-au prevenit să nu meargă la biserică în Duminica aceea. Însăși mama care era în doliu după tatăl ei mort de curând și care nu ieșea deloc din casă, a încercat să-l oprească, simulând că merge și ea cu dânsul la biserică cu copilul în brațe (este vorba de fratele Costache care abia împlinise doi ani). Atunci bunicul a exclamat : *„ Tu nu vii la biserică. Ce vrei , ca grecii să-mi*

distrugă întreaga familie ? Eu nu mă las intimidat de greci și o să merg la biserică spre a sluji în limba aromânească. Dacă grecii sunt hotărâți să mă omoare, aceasta o pot face oricând și în alte împrejurări. Să aveți grijă să - mi luați corpul ca nu cumva grecii să - mi ieie capul și să - l batjocorească. "

Povestește mama în continuare că toți au amuțit. Nimeni n-a mai spus nimic, impresionți profund de seninătatea și ferma convingere de a înfrunta atât de senin moartea.

Și în adevăr, echipele și-au făcut pe deplin datoria: înainte de a ajunge la biserică, bunicul a fost asasinat în plin centru al orașului. O soră dea bunicului pe nume Maia Tina, care se pregătea și ea să meargă la biserică, când a auzit detunăturile de arme și-a dat seama că s-a tras în bunic, s-a repezit despletită pe strada principală și l-a găsit încă în viață. Și-a dat sufletul în brațele surorii sale.

Pe această linie de conduita și simțire românească, cu o responsabilitate crescândă și amplificată și pe alte direcții, a continuat lupta tatălui nostru, Enache Papanace, care încă de pe băncile liceului lua atitudine ori de câte ori profesorii greci ponegreau și minimalizau faptele istorice ale neamului românesc. Protestul lui i-a adus drept consecință eliminarea de la liceul grecesc. Mai târziu s-a angajat și cu mai multă ardoare în lupta contra dușmanului de totdeauna. Fapt pentru care prigoana a fost înăsprită, recurgându - se la acte mișelești, încercându - se să se dea foc casei noastre în scopul de a distruge întreaga familie . Prigoana s-a extins cu timpul asupra întregii comunități aromânești din Grecia, soldându - se cu închisori, persecuții și asasinate în masă. Aceasta se petrecea pe timpul Imperiului Otoman în plină descompunere. După eliberarea greciei de sub stăpânirea otomană, în 1912, persecuțiile au luat amploare și mai mare. Mulți fruntași aromâni au fost întemnițați, printre care și tata.

După o perioadă de întemnițare, prin care se urmărea intimidarea elementului aromân, autorități grecești au pus în

libertate pe toţi cei întemniţaţi, afară de tatăl nostru. El a fost exilat pe o insulă şi urma să fie executat ; dar în urma demersurilor pe linia diplomatică, prin consulul român Contescu, care a acţionat energic, tata a fost eliberat, a venit imediat în ţară şi s-a înrolat voluntar în armata română pentru a lupta cu alţi compatrioţi din Macedonia în campania războiului balcanic din 1913. Reîntors în Grecia, după terminarea războiului balcanic, acţiunea tatălui nostru a fost reluată, întrucât grecii nu renunţau la acţiunile lor oculte de deznaţionalizare a elementului românesc.

În această perioadă de timp, dându-şi seama de pericolul de care era ameninţat elementul aromânesc din Grecia, mai ales după schimbul masiv de populaţie care a intervenit între Turcia şi Grecia învinsă (populaţia greacă fiind foarte numeroasă şi în parte aşezată în ţinuturile locuite de Români), situaţia economică a elementului nostru devenind şi ea precară, tata a preconizat colonizarea Aromânilor în Cadrilater, integrându-l în elementul românesc.

DE ACELAŞI AUTOR:

I. În colecţia „Biblioteca Verde“ Editura „Armatolii“ Cetatea Eternă

1.	VERIANUS	• Concepţia de viaţă şi stilul de luptă legionar.
2.	C. PAPANACE	• PROBALCANIA Considération sur L'Union balcanique et la solution des problemes litigieux de ce secteur européen.
3.	C. PAPANACE	• La persécution de minorités Aroumaines (Valaques) dans les Pays Balcaniques. La probleme Macêdonien.
4.	C. PAPANACE	• MIHAI EMINESCU un mare precursor al legionarismului românesc , Ed. II
5.	C. PAPANACE	• Destinul unei generaţii, Ed.II
6.	C. PAPANACE	• Orientări pentru legionari
7.	C. PAPANACE	• Justice pour les Aroumains (Valaques)
8.	C. PAPANACE	• Martiri legionari
9.	C. PAPANACE	• Orientări politice în primul exil (1939 - 1940)
10.	ION MOŢA	• Corespondenţa cu serviciul mondial (1934 - 1936)
11.	C. PAPANACE	• Identitatea unor nume patronimice la Italieni şi Aromâni

12.	C. PAPANACE	• L'Origine et la conscience naţionale des Aroumains. (La terreur grecque en Macédoine - 1955)
13.	C. PAPANACE	• Le droit d'asile politique et la probleme des minorités ethniques opprimées - 1956 (Conferinţă ţinută la al VI - lea Congres de L'Union fédérale de communautes din 17 - 20 mai 1956 la Faakersee, Austria
14.	C. PAPANACE	• Spre o democraţie social creştină (Reeditată în ţară, Editura Brumar, 1000 ex.)
15.	C. PAPANACE	• La genesi ed il martirio del Movimento Legionario Romeno
16.	C. PAPANACE	• Colecţia „Orientări pentru legionari" Vol. I
17.	NAE IONESCU	• Fenomenul Legionar (cu o introducere de C. Papanace)
18.	C. PAPANACE	• Despre Căpitan, Nicadori, Decemviri
19.	C. PAPANACE	• Colecţia „Orientări pentru legionari" Vol. II
20.	C. PAPANACE	• Colecţia „Orientări pentru legionari" Vol. III
21.	C. PAPANACE	• Înreptar Legionar în exil
22.	GHEORGHE RACOVEANU	• Mişcarea Legionară şi Biserica (cu o prefaţă de C. Papanace) - Reeditată de Fundaţia Culturală „Buna Vestire"
23.	ION PROTOPOPESCU	• Catehism Legionar (cu o prefaţă de C. Papanace)

23. bis	C. PAPANACE	• Geneza şi urmările revoluţiei lui Tudor Vladimirescu (Comferinţa Comemorări Semnificative)
24.	C. PAPANACE	• Fără Căpitan
25.	C. PAPANACE	• Cazul Horia Sima
În curs de apariţie		• Studiul în legătură cu istoria Mişcării Legionare

În colecţia Dacoromania - Madrid 1965

C. PAPANACE • Evocări

❖❖❖

În editura „Biblioteca Româna - Freiburg"

1. C. PAPANACE • Mica Antologie Aromânească - 1952
2. C. PAPANACE • Consideraţii asupra trecutului macedo - românilor şi a dialectului lor - 1952
3. C. PAPANACE • Noul Album Macedo - Român Vol. I cu un studiu intitulat „Fermentul Aromân (Macedo - Român) în sud-estul european (1968)"
   – *Studiul „Fermentul Aromân" - extras din album a fost publicat separat de Editura Fundaţiei „Andrei Saguna" - Constanţa 1995*
4. C. PAPANACE • Noul Album Macedo-Român Vol. II cu un studiu intitulat „Geneza şi evoluţia conştiinţei naţionale la macedo-români"
   – *Studiul „Geneza şi evoluţia*

conștiinței naționale la macedo-români" a fost publicat separat la Editura „Brumar" - Timișoara 1995

5. C. PAPANACE • Studiu istoric - Reflexii asupra destinului istoric și politic al aromânilor (1947. 1 Ian. Toliacozzo)

6. • *Jurnalul Makedonia Nr. 9,1953 editat în patru limbi: franceză, engleză, germană și italiană.*

7. • *Die Aromunische Wolksgruppe in den Balkanlânder (Wien, 1970)*

8. • *Neubau im Balkanraum*

9. • *Diversity in unity of the Balkans 1967.*

0951700 42 Neapol

Date furnizate de Carol Papanace

Editura Fundația „ Buna Vestire"
ISBN 973 - 95956 - 1 - 8
1995

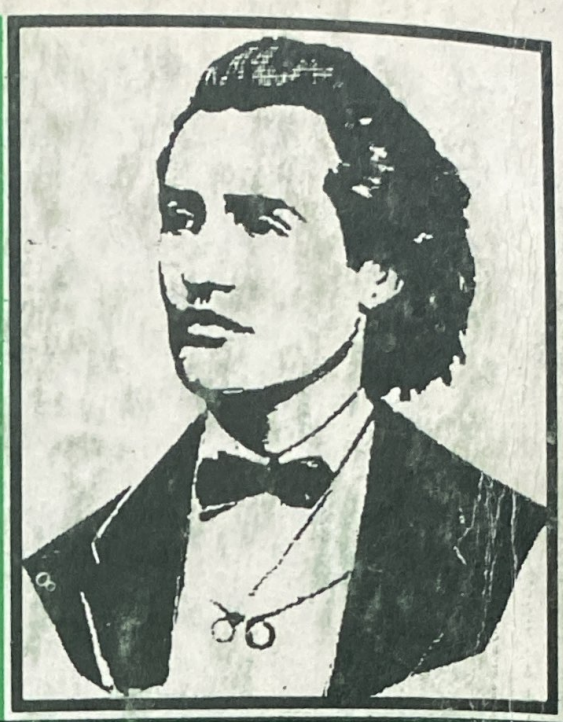

Dacă o generaţie poate avea un merit, e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe care îl ocupă în lăţuirea timpilor“...

...„ A adopta legi cu deriticata, nu înseamnă revoluţie...“

...„ O uriaşă reacţiune morală eo revoluţie de idei, iată ce ne trebuie...“

„ Marele nostru Eminescu n-a avut numai intuiţii geniale ci şi darul de a formula pregnante adevăruri din care ne hrănim noi astăzi. Corneliu Codreanu n-a avut numai darul de a intui şi formula. Ci a avut şi puterea de a organiza, a avut capacitatea de a prelucra materialul uman existent...Corneliu Codreanu a aşezat pe un soclu onoarea ca virtute stătătoare, a făcut din corectitudine şi din cinstea sufletească condiţia primordială a vieţuirii împreună, iar din austeritatea moravurilor, blazonul luptătorilor lui. Ocupaţia rusească se va curma odată cu înfrîngerea Rusiei Sovietice, înfrîngere în care credem cu tărie. Dar cu alegerea rușilor procesul de vindecare a Naţiei nu s-a sfârşit. Pentru vremea de după eliberare, Naţia va avea nevoie tocmai de educatorul, de omul extraordinar pe care ea îl dăduse şi nu-l mai poate da decît la intervale de secole: de C. Codreanu cel ucis pro populo.“

Gh. Racoveanu